

SZTUKA DESIGNU biżuteria, szkło

Studenci i Mistrzowie Katedry Designu Uniwersytetu Technicznego w Libercu.

UMĚNÍ DESIGNU šperk, sklo

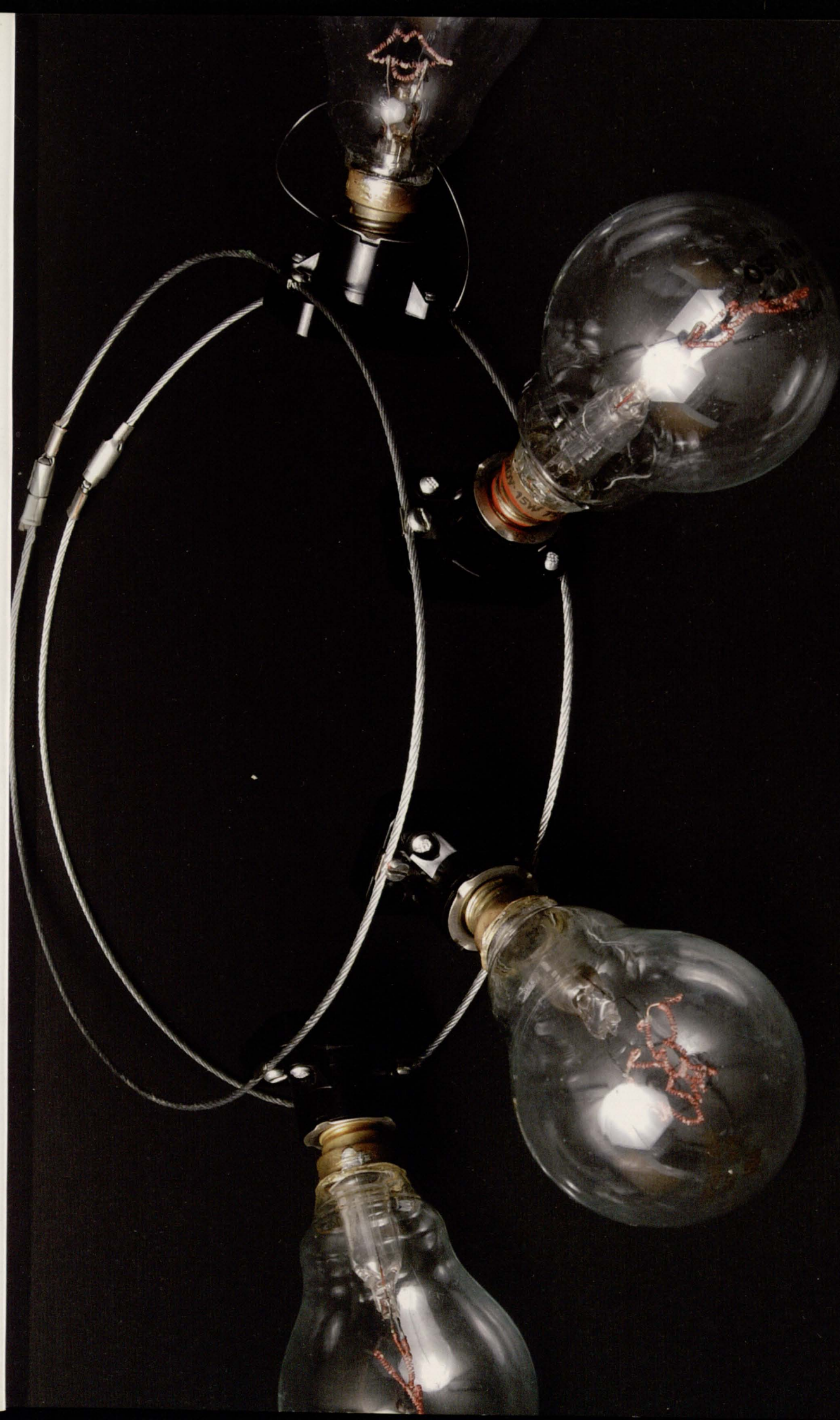
Studenti a pedagogové Katedry designu Technické univerzity v Liberci.

GALERIA SZTUKI BWA
Jelenia Góra 2011

o, biżuteria, szkło

zuteria, szkło, šperk, sklo, bizuteria, szkło, šperk, sklo, bizuteria, szkło

SZTUKA DESIGNU biżuteria, szkło

Studenci i Mistrzowie Katedry Designu Uniwersytetu Technicznego w Libercu.

UMĚNÍ DESIGNU šperk, sklo

Studenti a pedagogové Katedry designu Technické univerzity v Liberci.

PROJEKT SZTUKA DESIGNU. Biżuteria, szkło.

jest prezentacją czeskiej sztuki użytkowej, której kreatywne centrum znajduje się na Uniwersytecie Technicznym w Libercu. Wystawa w Galerii Sztuki BWA w Jeleniej Górze pokazuje najciekawsze dzieła studentów i wykładowców libereckiej uczelni – z katedry designu w Jabloncu - z Wydziału Tekstylnego Uniwersytetu Technicznego w Libercu. Uczelnia ta jest jedną z najlepszych szkół wyższych o profilu artystycznym w tej części Europy. Jest świetnie zorganizowana, słynna z bogatego wyposażenia technicznego i warsztatowego, co dla kształcenia młodych ludzi w zakresie szeroko pojętych umiejętności rzemieślniczych, artystycznych i designerskich, ma bardzo duże znaczenie. Mamy nadzieję, że projekt przyczyni się do ożywienia polsko-czeskich kontaktów artystycznych, zaktywizuje środowiska twórcze po obu stronach granicy, otworzy nowe możliwości dróg edukacji wyższego stopnia dla młodych ludzi z okolic przygranicznych, dla których wybór libereckiej uczelni będzie mógł stać się równorzędną konkurencyjną do Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

Katalog Sztuka Designu oprócz części ilustracyjnej, zawiera kilka ważnych tekstów: ogólny – przedstawiający w skrócie historię sztuki użytkowej w Czechach – bardzo istotny dla edukacji artystycznej młodych ludzi w Polsce, oraz teksty o rozwoju czeskiego złotnictwa, biżuterii artystycznej i szklarstwa. Czescy autorzy opisują również najważniejsze uczelnie artystyczne, ich historię i najsłynniejszych profesorów oraz wykładowców. Dla polskiego czytelnika katalog będzie miał znaczenie edukacyjne i uzupełniające wiedzę historyczną o sztuce naszych sąsiadów, dla czeskich twórców spełniać będzie rolę promocyjną, prezentując ich sztukę i twórcze osobowości.

Joanna Mielech,
Galeria BWA w Jeleniej Górze

PROJEKT UMĚNÍ DESIGNU. Šperk a sklo.

prezentuje české užité umění, jehož kreativní centrum se nachází na Technické univerzitě v Liberci. Výstava v Galerii BWA v Jelení Hoře v Polsku ukazuje nejzajímavější díla studentů a pedagogů Katedry designu Textilní fakulty TUL. Technická univerzita není v Polsku moc známá, jedná se však o školu skvěle fungující a známou bohatou technickou vybaveností a ateliérovým zázemím, což je velmi důležité pro vzdělávání mladých lidí v oblasti široce chápaných řemeslných, uměleckých a designových dovedností. Věříme, že tento projekt přispěje k oživení polsko-českých uměleckých kontaktů, oživí tvůrčí prostředí na obou stranách hranice a před mladými lidmi z příhraniční oblasti otevře nové možnosti výběru vysoké školy, díky čemuž bude Technická univerzita představovat konkurenci vůči Akademii Sztuk Pięknych ve Wrocławiu.

Kromě obrazové části obsahuje katalog Umění designu i několik důležitých textů: pro uměleckou výchovu velmi důležitý text obecné povahy ve stručnosti pojednávající o dějinách užitého umění v českých zemích a texty věnované rozvoji českého šperku a skla. Čeští autoři popisují i nejvýznamnější umělecké školy, jejich dějiny a nejznámější profesory či pedagogy. Pro polského čtenáře bude katalog zdrojem informací doplňujícím vědomosti o dějinách umění našich sousedů, pro české tvůrce se stane formou propagace a prezentace jejich tvorby a tvůrčí osobnosti.

Joanna Mielech,
Galerie BWA v Jelení Hoře

Autorzy wystawy:

Autoři výstavy:

Ludmila Šikolová
 Dagmar Hrabánková
 Jakub Berdych
 Petra Bojanovová
 Tereza Borlová
 Alžběta Dvořáková
 Kateřina Eršilová
 Martin Grosman
 Žaneta Hanušová
 Marta Havlíčková
 Hana Hlubučková
 Alena Horecká
 Jan Jelínek
 Petr Karban
 Lenka Klimtová
 Jiří Karásek
 Šárka Lenertová
 Veronika Luňáková
 Lucie Mužíčková
 Adéla Němečková
 Jiří Novotný
 Tereza Péková
 Jelena Potylková
 Zuzana Řebíčková
 Jiří Růžička
 Kateřina Šípová
 Nicola Špicarová
 Petra Stránská
 Iveta Táborová
 Barbora Vymazalová

JIŘÍ NOVOTNÝ – Ruka – nejdokonalší nástroj, dlahy na prsty, mosaz

DESIGN

Słowo „design” ma wiele znaczeń, może też łączyć w sobie wiele rzeczy. Jest to pojęcie szerokie, obejmujące liczne dziedziny życia. Zaczniemy od paru słów wyjaśnienia na temat pochodzenia tego terminu. Do języka czeskiego dostał się on z języka angielskiego i oznacza tyle, co projekt, projektowanie. W języku czeskim słowo zadomowiło się dopiero w drugiej połowie XX wieku, wcześniej używano określenia „průmyslové výtvarnictví” (wzornictwo przemysłowe), które miało jednak węższe znaczenie – projektowanie maszyn, narzędzi, odzieży, mebli.

Słowo design pochodzi z łacińskiego słowa de-signare, oznaczającego określać, wskazać. Terminem trafniejszym, oddającym znaczenie designu, mogłoby być greckie kalokagathia (kalos – „piękny”, kai – spójnik „i”, agathos – „dobry”), wyrażające połączenie piękna i dobra. Kalokagathia odnosiło się najczęściej do człowieka, było to idealne połączenie piękna fizycznego i duchowego, bo jeśli człowiek nie jest piękny również wewnątrz, to jest tylko pustym dzbanem. Z designem zaś jest jak z ludźmi – przestrzeń lub przedmiot też muszą być piękne i dobre. Ową „dobroć” możemy rozumieć jako przenosić dla „funkcjonalności” i „jakości”. Design łączy w sobie estetykę i funkcjonalność, jest to coś między sztuką, rzemiosłem, wykorzystaniem nowych procesów produkcyjnych, aplikacją nauki, filozofii życiowej a opowiadaniem opowieści. Gdyby angielski inspirował się greką, tekst ten poświęcony by był „kalagacie” (bo z czasem doszłoby do skrócenia zbyt długiego słowa). Lecz choć kalagata lepiej oddaje to, o co w designie chodzi i co on oznacza, to brak jej pewnych cech designu. Słowo design brzmi i wygląda designersko.

Człowiek tworzy przedmioty, żeby zaspokoić swoje potrzeby. Możemy stwierdzić, że jesteśmy dziś dosłownie otoczeni przez design, który wpływa

DESIGN

Design může znamenat a spojovat mnoho různých věcí. Je to široký pojem, který zasahuje do mnoha oblastí našeho života. Na začátek jen pár slov k původu slova DESIGN.

Slovo design přišlo z angličtiny a znamená návrh, navrhovat, v češtině zdomácněl až ve 2. polovině 20. století, do té doby se užíval termín „průmyslové výtvarnictví”, toto spojení vymezovalo jen malou oblast působnosti (navrhování strojů, nástrojů, oděvů, nábytku).

Původně je slovo design odvozeno z latinského slova de-signare, což znamená označit, vyznačit. Výstižnější termín pro to, co design zahrnuje, by mohl být i řecký pojem kalokagathia (kalos – krásný, kai – spojka a, agathos – dobrý), toto slovo vyjadřuje spojení krásného a dobrého. Kalokagathia byla nejčastěji aplikována na člověka, bylo to ideální spojení fyzické a duševní krásy, pokud člověk není krásný i uvnitř, pak zůstává jen prázdným džbánem. S designem je to stejně jako s lidmi, prostor nebo předmět také musí být krásný a dobrý. Dobrý můžeme přeneseně chápat jako funkční, kvalitně zpracovaný. Design spojuje estetickou a funkční složku, je to něco mezi uměním, řemeslem, využitím nových výrobních postupů, aplikací vědy, životní filozofií a vyprávěním příběhu. Kdyby se angličtina inspirovala řečtinou, byl by tento příspěvek o „kalagátě” (během doby by došlo ke zkrácení tak dlouhého slova). Ačkoli kalagata lépe vystihuje to, co design znamená a přináší, postrádá některé kvality, které má slovo design. Slovo design vypadá i zní designově.

Člověk vyrábí předměty ke své potřebě. Můžeme říct, že v současné době jsme designem doslova obklopeni, design ovlivňuje kvalitu našeho života, je součástí našeho prostředí, naší kultury. Design nás ovlivňuje během různých činností – při práci,

na jakość naszego życia, jest częścią naszego otoczenia, naszej kultury. Wykonując różne czynności, jesteśmy pod wpływem designu – podczas pracy, odpoczywając, podróżując. Dotyczy on różnych dziedzin – poczynając od artykułów do pisania (długopis też ktoś musiał zaprojektować), przez domy, ogrody, krzesła, samochody, szklanki, śrubokręty, okładki czasopism, po strony internetowe.

Design zyskuje na znaczeniu wraz z początkiem rewolucji przemysłowej pod koniec XVIII wieku, kiedy następuje przejście od rzemiosła i produkcji ręcznej w manufakturach do masowej produkcji na wielką skalę w fabrykach. Doszło wtedy do większego podziału pracy – proces projektowania produktu oddzielił się od procesu jego wytwarzania. Rewolucja przemysłowa miała ogromny wpływ na społeczeństwo, bo jednym z jej efektów było podniesienie jakości życia. Wyższa jakość życia z kolei tworzy odpowiednie warunki dla designu, w wyraźny sposób bowiem poszerza się krąg osób, które mogą sobie pozwolić na otaczanie się ładnymi i inspirującymi przedmiotami.

Na początku XX wieku powstają pierwsze grupy designerów, młodzi awangardowi artyści zaczynają ze sobą współpracować, zakładając pracownie sztuki użytkowej.

Producenci z różnych dziedzin coraz częściej korzystają z designu, żeby odróżnić swoje wyroby od wyrobów innych producentów i przyciągnąć w ten sposób uwagę coraz szerszego wachlarza klientów. Mówiąc krótko: design wykorzystywany jest do podniesienia sprzedaży. Nacisk kładziony jest na jego psychologiczną stronę. Tworząc nowe wyroby, nie należy kierować się jedynie estetyką i funkcjonalnością, produkt musi wpłynąć na emocje użytkownika, musi stać się przedmiotem pożądania, jego użytkowanie musi sprawiać radość. Dotyczy to zarówno przedmiotów używanych z upodobania, jak i takich, które są nam niezbędne do życia.

odpočinku, cestování. Design pokrývá nejrůznější oblasti použití – od psacích potřeb (i tužku musel někdo navrhnout) přes domy, zahrady, židle, auta, skleničky, šroubováky, obálky časopisů, webové prezentace a další.

Design se stává důležitým s příchodem průmyslové revoluce na konci 18. století, nastává posun od řemesla, ruční výroby v manufakturách k hromadné tovární velkovýrobě, tím dochází k vzrůstající dělbě práce a větší specializaci, k oddělení procesu designu výrobku od samotné výroby. Dopad průmyslové revoluce na společnost byl rozsáhlý, jedním z výsledků tohoto převratného procesu bylo i zvýšení životní úrovně. Vyšší životní úroveň vytváří prostor pro design, výrazně se rozšířil okruh lidí, který si může dovolit obklopit se hezkými, inspirativními předměty.

Na počátku 20. století začínají vznikat první designérské skupiny, mladí avantgardní umělci se sdružují a zakládají dílny užitého umění.

Výrobci z různých oblastí využívají stále častěji design k upoutání širšího spektra zákazníků, k odlišení svých výrobků. Jednoduše řečeno je design využíván ke zvýšení prodeje. Z tohoto hlediska je kladen důraz na psychologickou složku designu. Při vývoji nových produktů nestačí uvažovat jen v rovině estetické a funkční, výrobek musí zasáhnout koncového uživatele emocionálně, musí se stát předmětem jeho touhy, musí přinášet radost z jeho používání, ať už se jedná o věci, které používáme ze záliby, čistě pro radost nebo ty, které nezbytně potřebujeme k životu.

Design je vytvářen jednotlivci, tvůrčími osobnostmi, kterým říkáme designéři. Designéři se mohou zaměřovat na jednotlivce, pak zastávají individualistický postoj nebo na skupiny a pak hledají univerzální řešení. Designéři určují koncepci nových produktů, jejich podobu, charakter. Jsou to vizionáři a zároveň i praktici, kteří umí odhadnout současně i budoucí potřeby společnosti a správně

Design jest dziełem jednostek, twórców, których nazywamy designerami. Mogą oni swoją twórczość kierować do jednostek, a więc mieć podejście indywidualistyczne, ale mogą także pragnąć zwracać się do grup, szukając rozwiązań uniwersalnych. Designerzy określają koncepcje nowych produktów, ich formę i charakter. Są wizjonerami, ale jednocześnie praktykami umiającymi odgadnąć aktualne i przyszłe potrzeby społeczeństwa oraz w odpowiedni sposób na nie zareagować. Designerzy poszukują nowych rozwiązań, wprowadzają innowacje do technologii produkcji, upraszczają wyroby i procesy produkcyjne, wykorzystują nowe materiały, wykraczają poza tradycyjne formy. Ich wizje mają wpływ na sukces nowych produktów, zwyczajnie zakupowe klientów, strategie produkcji, trendy mody. Designerzy mogą w pewnym stopniu wpływać na kierunki rozwoju społeczeństwa. Głównym zadaniem współczesnych designerów jest uwzględnianie aspektów ekologicznych produkcji, okresu trwałości i możliwości likwidacji wyrobu. Formy powinny zostać uproszczone, zbyteczne elementy winny zniknąć a jakość produktu wzrosnąć. Należy zlikwidować szumy, które negatywnie wpływają na otoczenie.

Każdy z nas – czy to na poziomie designera, producenta czy użytkownika – powinien mieć możliwość wyboru, każdy może wpłynąć na jakość naszego otoczenia, naszej kultury. Wystarczy trochę odpowiedzialności.

Głównym celem designu jest podniesienie jakości życia.

Tradycja wzornictwa przemysłowego ma w Czechach głębokie korzenie. Ziemia czeska była najbardziej uprzemysłowioną częścią monarchii austro-węgierskiej. W Czechach skoncentrowało się około 70% całego przemysłu. Pierwsza wystawa przemysłowa w 1831 roku, która odbyła

na nią reagują. Designéri hledají nová řešení, inovují technologie výroby, zjednodušují produkty i procesy jejich výroby, využívají nové materiály, překračují zažitá formy. Jejich vize mají vliv na úspěch nových výrobků, nákupní zvyklosti zákazníků, výrobní strategie, módní trendy. Designéri mohou do určité míry ovlivnit směr vývoje společnosti. Hlavním úkolem současných designérů je brát na zřetel ekologické aspekty výroby, dobu používání výrobků a možnost jejich konečné likvidace. Mělo by dojít k zjednodušení forem, zvýšení kvality výrobků, odstranění zbytečnosti. Zbavit se šumu, který má negativní vliv na životní prostředí. Každý z nás, ať na úrovni designera, výrobce nebo spotřebitele, má možnost výběru, každý může ovlivnit kvalitu našeho prostředí, naší kultury. Stačí ohleduplnost a uznání odpovědnosti.

Hlavním cílem designu je zvýšit kvalitu života.

Tradice průmyslového výtvarnictví má v Čechách hluboké kořeny. České země, které byly součástí Rakousko-uherské monarchie, byly nejvíce industrializovanou částí tohoto soustátí. V Čechách bylo koncentrováno zhruba 70% veškerého průmyslu. První průmyslová výstava v roce 1831, která se konala v Praze, položila kritéria hodnocení úspěšnosti výrobku. Hodnotil se vzhled výrobku, jeho cenová dostupnost, užitečnost, přínos pro trh apod., tedy hodnotily se podobné vlastnosti designu jako dnes. Tak byly v Čechách položeny základy designu a výrobci, kromě schopných inženýrů, hledali nadané výtvarníky - sochaře, malíře, architekty, aby splnili požadavky trhu. Poptávka byla po kvalitních, bezpečných, funkčních a vzhledných produktech. Vývoj designu v českých zemích pokračoval i po skončení první světové války, kdy došlo ke vzniku samostatného československého státu.

Období první republiky (československý stát v období 1918 až 1939) je spojeno s několika

się w Pradze, wyznaczyła kryteria oceny jakości produktu. Oceniało się jego wygląd, dostępność cenową, użyteczność, korzyść dla rynku itd. Były to właściwości designu podobne do dzisiejszych. W ten sposób w Czechach położono fundamenty pod design, a producenci, żeby sprostać wymaganiom rynku, oprócz zdolnych inżynierów, zaczęli szukać uzdolnionych artystów – rzeźbiarzy, malarzy, architektów. Poszukiwane były wyroby wysokiej jakości, bezpieczne, funkcjonalne i ładne. Po zakończeniu pierwszej wojny światowej, kiedy powstała niepodległa Czechosłowacja, design na ziemiach czeskich rozwijał się dalej. Okres pierwszej republiki (Czechosłowacja w latach 1918 – 1939) związany był z kilkoma ważnymi postaciami, które swoją twórczością wykraczały poza granice Czech, zyskując światową renomę. Jedną z tych postaci był architekt Jan Vaněk, który stworzył nowoczesną koncepcję projektowania wnętrz i mebli. Współpracował z Le Corbusierem, Ludwigiem Miesem van der Rohe i Adolfem Loosem. Jego firma **Standard bytová společnost** współpracowała przy wyposażeniu wnętrz willi Tugendhatów w Brnie (autorstwa L. Miesa). Kolejną wyrazistą postacią był wspomniany już Adolf Loos, do którego szczytowych osiągnięć należy Willa Müllerów (w Pradze – przyp. tłum.). Jest ona przykładem niezwyklej koncepcji wnętrza, w którym pomieszczenia przecinają się i nawzajem do siebie nawiązują w funkcjonalistycznej kostce. I znów w realizacji wnętrz uczestniczył Jan Vaněk. Wybitną postacią międzywojennego designu jest też Jindřich Halabala, którego działalność związana jest z produkującymi seryjne meble zakładami wzornictwa przemysłowego **U.P. závody** w Brnie. Należały one wówczas do europejskiej czołówki, będąc gwarancją jakości i smaku. Koncepcja mebli z pracowni Jindřicha Halabaly łączyła funkcjonalizm i harmonijne kształty Art Deco. Zaprojektowane meble miały być eleganckie, funkcjonalne, wygodne do przechowywania, zróżnicowane i jednocześnie dostępne cenowo. Produkcja seryjna w jego pojęciu

mimořádnými osobnostmi, které svou tvorbou přesáhly hranice české kotliny a získaly světové renomé. Jedním z nich byl architekt Jan Vaněk, který vytvořil pokrokovou koncepci interiérové tvorby a nábytkového designu, spolupracoval s Le Corbusierem, Ludwigem Miesem van der Rohe a nebo Adolfem Loosem. Jeho firma **Standard bytová společnost** spolupracovala na vybavení interiéru vily Tugendhat v Brně (od Miese).

Další výraznou postavou byl již zmíněný Adolf Loos, k vrcholným dílům jeho tvorby patří Müllerova vila, představuje neobvyklý koncept interiéru, prolínání a navazování prostor ve funkcionalistické kostce. Na realizaci interiéru se podílel opět Jan Vaněk. Výraznou postavou meziválečného designu je Jindřich Halabala, jehož působení je spojeno s U.P. závody (U.P. - umělecko průmyslové) v Brně, které sériově vyráběly nábytek. U.P. závody patřily v té době ke špičce v rámci celé Evropy a byly zárukou kvality a vysokého vkusu. Koncepce nábytku vycházející z ateliéru Jindřicha Halabaly spojovala funkcionalismus a zároveň ladné tvary Art Deco. Navržený nábytek měl být elegantní, vysoce funkční, skladný, mobilní, variabilní a zároveň cenově dostupný. Sériová výroba v jeho pojetí určitě nemůže být spojená s tuctovostí, šlo o to, přiblížit kvalitní nábytek co nejširším vrstvám.

fotel tapicerovaný
Mebel seryjny, U.P. závody – Jindřich Halabala
Sériový nábytek U.P. závody – Jindřich Halabala

Během druhé světové války došlo k přerušení práce průmyslových výtvarníků a tato přestávka víceméně trvala až do začátku 60. let 20. st.

nie mogła być związana z tuzinkowością. Celem było przybliżenie wysokiej jakości mebli jak najszerzszemu kręgowi odbiorców.

W czasie drugiej wojny światowej doszło do przerwy w pracach projektantów przemysłowych, która potrwała aż do początku lat 60. XX wieku.

Design lat 60. znalazł się w Czechach, podobnie jak w reszcie Europy, pod wpływem euforii wywołanej lotami kosmicznymi i popularnością tworzyw sztucznych. Typowe były obłe organiczne formy i pastelowe kolory. Wystawa Światowa EXPO 1958 w Brukseli zakończyła się ogromnym sukcesem, Czechosłowacja zdobyła wiele nagród. Stanislav Libenský ze swoją żoną Jaroslavą Brychtovou otrzymali nagrodę Grand Prix za wspólny eksponat – rzeźbę z kolorowymi zoomorficznymi kamieniami, kolejne nagrody powędrowały do twórców poliekranu i Laterna Magica. Wszystko zwieńczone absolutnym zwycięstwem czechosłowackiego pawilonu. Piękne designerskie przedmioty, które zajaśniały w Brukseli, były dla zwykłego człowieka niedostępne. Wśród wyrobów reprezentujących czeski design lat 60. wymieńmy tranzystor Tesla T58-Mir „do torebki” autorstwa designera Bohuslava Míry, telewizor o obłej drewnianej ramie

Krzesło autorstwa Miroslava Navrátila
Skořepinová židle od Miroslava Navrátila

Tesla Jantar, krzesło w kształcie skorupki na nóżkach z drutu (lub w wersji łączonej z drewnem) autorstwa Miroslava Navrátila (inspirował się plastikowymi krzesłami Eamsów) albo wykonane ze

Design 60. let byl u nás stejně jako ve zbytku Evropy ovlivněn euforií z kosmických letů, popularitou umělých hmot. Typické jsou oblé organické tvary a pastelové barvy. Světová výstava EXPO 1958 v Bruselu znamenala obrovský úspěch, Československo získalo celou řadu ocenění. Stanislav Libenský se svojí manželkou Jaroslavou Brychtovou získali cenu Grand Prix za jejich společný exponát – plastiku s barevnými zoomorfními kameny, další ocenění bylo věnováno tvůrcům polyekranu či Laterny Magici. Vše bylo završeno absolutním vítězstvím československého pavilonu. Krásné designové kousky, které zazářily v Bruselu, byly pro běžné spotřebitele nedostupné. Mezi výrobky, které reprezentují český design 60. let můžeme počítat kabelkový tranzistor Tesla T58-Mir od designéra Bohuslava Míry, televizor s obylým dřevěným rámem Tesla Jantar, skořepinovou židli na drátovém (nebo ve variantě kombinované se dřevem) podnoží od Miroslava Navrátila (inspiroval se tvarováním plastů u Eamsových) nebo sklolaminátové, uvnitř čalouněné křeslo s kovovým podnožím od Jaroslava Šusty.

Designové výrobky vznikaly především ve výrobních družstvech. K pokrokovým designérům a výrobcům nábytku patřila brněnská VNP (Vývoj nábytkářského průmyslu), n.p. UP závody Rousínov a Interiér Praha. Pro české prostředí této éry je typická hromadná výstavba panelových domů, stěhování do unifikovaných malometrážních bytů s minikoupelnou a toaletou natěsnanými v umakartovém jádře a plechovou kuchyňskou linkou. ÚBOK (Ústav oděvní a bytové kultury) tehdy pracoval na experimentu, jak moderně, účelně, vyváženě a s lehkostí vyřešit bydlení na tak malém prostoru. Výsledkem experimentu byl návrat k meziválečné koncepci sektorového nábytku, který se skládal z několika typů unifikovaných skříněk různé výšky, šířky a hloubky, které si mohli lidé sestavit dle libosti. Ukázkově řešené byty byly představeny např. na pražském sídlišti Invalidovna.

szkolaminatu, w środku tapicerowane, fotele z metalowymi nogami Jaroslava Šusty.

Produkty designerskie powstawały przede wszystkim w spółdzielniach produkcyjnych. Do nowoczesnych designerów i producentów mebli należała brneńska firma VNP (Vývoj nábytkářského průmyslu), państwowe zakłady UP závody Rousínov i Interiér Praha. Dla czeskiego środowiska tamtych czasów typowe jest zakrojone na szeroką skalę budownictwo mieszkaniowe z wielkiej płyty, przeprowadzki do zunifikowanych małometrażowych mieszkań z blaszanymi ciągami kuchennymi i miniżazienkami, i ubikacjami wtłoczonymi w skonstruowany z płyt laminatowych rdzeń. ÚBOK (Ústav oděvní a bytové kultury – Institut Kultury Odzieżowej i Mieszkaniowej) prowadził wtedy badania, jak nowoczesnie, funkcjonalnie, z zachowaniem równowagi i lekkości rozwiązać kwestię mieszkania na tak małej powierzchni. Efektem eksperymentu był powrót do międzywojennej koncepcji mebli modułowych, składających się z kilku typów zunifikowanych szafek różnej wysokości, szerokości i głębokości, które można było łączyć wedle upodobania. Przykładowe aranżacje mieszkań prezentowane były między innymi na praskim osiedlu Invalidovna. Duch socjalizmu widoczny jest w dziełach znanej pary architektów – Věry i Vladimíra Machoninów, którzy swoje projekty realizowali głównie w latach 60. i 70. XX wieku. Przykładem ich twórczości jest dom towarowy Kotva w Pradze, o heksagonalnej strukturze i swobodnych prześwitach przez całe piętra i metalowy płaszcz. Kolejnym takim budynkiem jest hotel Thermal w Karlowych Warach, gdzie ciekawe są też reprezentacyjne wnętrza, oraz DBK (Dům bytové kultury – Dom Kultury Mieszkaniowej) w Pradze.

W 1969 roku Karel Hubáček (jako jedyny architekt w Czechach) zdobył nagrodę Auguste'a Perreta przyznaną przez Międzynarodową Unię

Duch socialistické doby je cítit z děl významné architektonické dvojice – Věry a Vladimíra Machoninových, své plány realizovali především v 60. a 70. letech. Jejich tvorba je reprezentována obchodním domem Kotva v Praze, jež má hexagonální strukturu, volné průhledy skrz celá podlaží a kovový plášť. Další významnou stavbou je hotel Thermal v Karlových Varech, včetně reprezentativního interiéru nebo DBK (Dům bytové kultury) v Praze.

V roce 1969 získal Karel Hubáček (jako jediný architekt v České republice) cenu Augusta Perreta od Mezinárodní unie architektů za svůj návrh televizního vysílače a hotelu na Ještědu u Liberce. Hotel s vysílačem představuje dokonalou souhru tvaru budovy a její funkce, stavba ve tvaru rotačního hyperboloidu navazuje na svah hory a horu opticky dokončuje, jde o klasickou ukázkou architektury souznící s přírodou. Stavba vysílače a hotelu započala v roce 1963, slavnostní otevření proběhlo o deset let později v roce 1973. K podtržení atmosféry Ještědu přispěla realizace plastiky z taveného skla na nosném betonovém válci uprostřed Ještědu, dílo evokuje roj meteorů a jejich dopad na zem, autory jsou již zmíněná umělecká dvojice Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová. Pro 70. léta je typické masové pronikání televize do většiny domácností. V roce 1976 vlastnilo televizi 98% domácností. Uspořádání nábytku v obývacím pokoji bylo podřízeno umístění televizní obrazovky. Ta byla začleněna do stále oblíbené sektorové sestavy nebo nábytkové stěny. Masově rozšířená byla nábytková sestava Universal, kterou vyráběly UP závody Rousínov od roku 1971. Universal přetrval na českém trhu neuvěřitelných 20 let a stal se tak celosvětovou špičkou co do počtu vyrobených kusů. K připomínkám 70. let patří také barevné luxfery, sifonová láhev a skleničky z lisovaného skla nebo skleničky vsazené do barevných plastových kalíšků.

Design 80. let v Československu nepřinesl mnoho

Architektów za projekt nadajnika telewizyjnego i hotelu na szczybie Jeszted koło Liberca. Hotel z nadajnikiem stanowią doskonały przykład zgrania kształtu budowli z jej funkcją. Obiekt w kształcie hiperboloidy obrotowej nawiązuje do zboczy wzgórz, wizualnie je wieńcząc. Jest to klasyczny przykład architektury harmonizującej z przyrodą. Budowę nadajnika i hotelu rozpoczęto w 1963 r., uroczyste otwarcie odbyło się dziesięć lat później, w 1973 roku. Atmosferę Jesztetu dodatkowo podkreśliła realizacja rzeźby odlanej ze szkła na nośnym walcu z betonu pośrodku Jesztetu. Dzieło przypomina rój meteorów i ich upadek na ziemię. Autorami jest wspomniana już para artystów – Stanislav Libenský i Jaroslava Brychtová.

Dla lat 70. typowe jest masowe przenikanie telewizji do większości domów. W 1976 roku telewizory posiadało 98% gospodarstw domowych. Umieblowanie głównego pokoju mieszkania podporządkowane było umiejscowieniu telewizora, który stawał się częścią ciągle popularnych mebli modułowych lub meblościanek. Na skalę masową popularny były komplet mebli Universal, produkowany przez UP závody Rousínov od 1971 roku. Utrzymał się on na czeskim rynku aż 20 lat, stając się tym samym ogólnoswiatowym rekordzistą pod względem liczby sprzedanych sztuk. Z produktów lat 70. warte wspomnienia są też kolorowe luksfery, syfony i szklanki ze szkła prasowanego oraz szklanki wkładane do kolorowych plastikowych koszyczków.

Czechosłowacki design lat 80. nawiązywał do lat 70. i nie przyniósł wiele nowego. Ciekawe projekty tylko sporadycznie przedostawały się do produkcji seryjnej, priorytetem była oszczędność. Produkcja masowa stereotypowych mebli bardzo powoli reagowała na nowe potrzeby i rosnące wymagania użytkowników. Jedyńm chyba reprezentantem czeskiego designu o podejściu indywidualistycznym, który przyciągnął uwagę opinii publicznej również poza granicami Czechosłowacji, była powstała

nowého a nawał na trendy 70. let. Zajímavé designové návrhy pronikaly do sériové výroby jen sporadicky, prioritou byla úsporná řešení. Velkovýroba nábytkových stereotypů velmi pomalu reagovala na nové potřeby, rostoucí nároky spotřebitelů. Snad jediným reprezentantem českého designu v individualistickém pojetí, který zaujal i za hranicemi Československa, byl ateliér Atika (založen 1987), v jehož čele stál Jiří Pelcl. Postmoderná dorazila do Čech. Atika představovala netradiční přístup k tvorbě nábytku, osvětlovacích těles, mís, pohárů a dalších předmětů. Společným rysem návrhů je inspirace přírodou, expresivní tvarosloví, vtip a nadsázka.

Proměna společnosti po revoluci v roce 1989 a otevření se světu mělo podstatný vliv na český design. Na počátku 90. let se designéřská tvorba začala vzpamatovávat a reagovat na technologické novinky a inspirační trendy v Evropě. Pro design 90. let je typický humor a nadsázka, použití nových materiálů – korian a perspex, využití nových technologií, např. laser. V roce 1989 se z emigrace vrátil Bořek Šípek, výrazná osobnost – architekt, designér, sklářský mistr a filozof. V roce 1990 byl jmenován profesorem architektury a designu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a přispěl tak k formování nové generace designérů. Jeho tvorbu lze snadno rozpoznat, je moderní, hravá a nechýbí jí vtip. Připomeňme si

Bohuslav Horák, Kanapa Wędrujący liść, Atika
Pohovka Tlející list/ Atika

w 1987 roku pracownia **Atika**. Na jej czele stał Jiří Pelcl. Postmodernizm dotarł do Czech. Atika charakteryzowała się nietrادیcyjnym podejściem do projektowania mebli, światel, mis, pucharów i innych przedmiotów. Cechą wspólną projektów jest inspirowanie się naturą, ekspresyjna forma, dowcip i wyolbrzymienie.

Ogromny wpływ na czeski design miała przemiana społeczeństwa po przewrocie w 1989 roku i otwarcie się na świat. Na początku lat 90. twórczość designerska zaczęła się odradzać i reagować na nowości technologiczne oraz inspiracje z Europy. Dla designu lat 90. typowy jest humor i przesada, wykorzystanie nowych materiałów – corianu i pleksi, oraz nowych technologii, np. lasera. W 1989 roku z emigracji wrócił Bořek Šípek – architekt, designer, mistrz szklarstwa i filozof. W 1990 roku został mianowany profesorem architektury i designu w Wyższej Szkole Artystyczno-Przemysłowej w Pradze (Vysoká škola uměleckoprůmyslová), dzięki czemu udało mu się ukształtować nową generację designerów. Jego twórczość jest łatwo rozpoznawalna, nowoczesna i dowcipna – wymieńmy na przykład fotel Motyl 100 czy žyrandol Slunce („Słońce”). Atmosferę jego oryginalnych prac poznać można w restauracji Arzenal w Pradze, która serwując kuchnię tajską, jest jednocześnie miejscem, gdzie można podziwiać jego dzieła. Bořek Šípek ma na swoim koncie wiele wybitnych realizacji także za granicą, zaprojektował na przykład wnętrze butiku Karla Lagerfelda w Paryżu. Obecnie jest dziekanem Wydziału Architektury Uniwersytetu Technicznego w Libercu. W 1990 roku działalność rozpoczęło także studio designerskie **Olgoj Chorchoj**, którego głównymi przedstawicielami są Michal Froněk i Jan Němeček. Obszar ich zainteresowań jest duży, studio zajmuje się projektowaniem biżuterii, szkła, stołów konferencyjnych ze sklejk, wyprodukowanych w technologii bezodpadowej, lamp aż po kompleksowe realizacje wnętrz. Do designerskich

například křeslo Motyl 100 nebo lustr Slunce. Atmosféru jeho originálních realizací lze nasát v restauraci Arzenal v Praze, která spojuje thajskou kuchyni a zároveň funguje jako designový showroom jeho děl. Bořek Šípek má řadu významných realizací i za hranicemi České republiky, např. návrh interiéru butiku Karla Lagerfelda v Paříži. V současné době je děkanem fakulty architektury na Technické Univerzitě v Liberci.

V roce 1990 zahájilo svou činnost designéřské studio Olgoj Chorchoj, jehož hlavními představiteli jsou Michal Froněk a Jan Němeček. Zaměření studia je obsáhlé, zabývá se návrhy šperků, skleněných předmětů, překližkových konferenčních stolů, vyrobených bezodpadovou technologií, světelných objektů až po realizace komplexních interiérů. Mezi designové ikony patří kolekce karbonových stolů a mís, které jsou dnes ve sbírce Metropolitního muzea v New Yorku nebo lustr Tube vyrobený z trubek laboratorního skla. Typickým rysem jejich návrhů je zaměření na pokrokové technologické postupy.

K předním osobnostem českého designu patří renomovaná architektka a designérka Barbora Škorpilová. V roce 1996 založila se svým spolužákem Janem Nedvědem ateliér Mimolimit. Studio se zabývá především návrhy interiérů hotelů a restaurací, za všechny jmenujme hotel Yasmin v Praze nebo síť kaváren Emporio Café. Jedním z nejvýznamnějších, ale ještě nedokončených projektů je hotel Hilton v Mongolsku. Jejich interiéry balancují mezi puristickými tvary a expresivní výzdobou, výsledkem je působivý, originální interiér. Bára Škorpilová se věnuje i návrhům šperků z netradičních materiálů (titan, dural, perspex), osobitý design nese série váz z postříbřeného a litého skla. V současné době se zaměřuje na návrh zařízení a doplňků do dětského pokoje, projekt byl představen pod názvem BYBY.

Maxim Velčovský vstoupil do světa designu koncem 90. let ještě během svého studia na Vysoké škole

ikon należy kolekcja stołów z włókien węglowych i misek, które dziś znajdują się w zbiorach Metropolitan Museum w Nowym Jorku oraz żyrandol Tube wykonany z rurek ze szkła laboratoryjnego. Typową cechą ich projektów jest wykorzystanie nowoczesnych procesów technologicznych.

Do czołowych postaci czeskiego designu należy znana architekt i projektantka Barbora Škorpilová. W 1996 roku wraz z Janem Nedvědem, swoim kolegą ze studiów, założyła pracownię **Mimolimit**, zajmującą się przede wszystkim projektowaniem wnętrz hoteli i restauracji. Z wielu realizacji wymienimy hotel Yasmin w Pradze oraz sieć kawiarni Emporio Café. Jednym z najlepszych, ale jeszcze niedokończonych projektów, jest hotel Hilton w Mongolii. Ich wnętrza balansują między purystycznymi kształtami a pełnymi ekspresji zdobieniami. W efekcie powstaje zwracające uwagę, oryginalne wnętrze. Bára Škorpilová zajmuje się też projektowaniem biżuterii z nietrادیcyjnych materiałów (tytan, dural, pleksi). Charakterystyczny design ma seria wazonów z posrebrzanego i odlewane szkła. Obecnie poświęca się projektowaniu wyposażenia i dodatków do pokoju dzieciennego, projekt został zaprezentowany pod nazwą BYBY.

Pod koniec lat 90. w świecie designu pojawił się Maxim Velčovský, wtedy jeszcze student Wyższej Szkoły Artystyczno-Przemysłowej. Zaprezentował ceramiczną miskę o kształcie Republiki Czeskiej oraz porcelanowy kubeczek Pure, będący reakcją na mało wytrzymałe kubeczki z plastiku. Dzięki wykorzystaniu wysokiej jakości materiału przekształcił je w ikonę czeskiego designu. Do najbardziej dowcipnych projektów Velčovskiego należy wazon w kształcie kalosza. W 2002 roku Velčovský wspólnie z Jakubem Berdychem założył studio **Gubus Design**. Główną ideą było stworzenie nietrادیcyjnego designerskiego sklepu, który

umieleckoprůmysłové s keramickou mísou ve tvaru České republiky, porcelánovým kelímkem Pure, který je reakcí na konzumní plastový kelímek, který nic nevydrží, použitím kvalitního materiálu jej povýšil na českou designovou ikonu. Jeho váza ve tvaru holínky dodnes patří mezi jeho nevtipnější návrhy. V roce 2002 založil společně s Jakubem Berdychem studio Gubus Design. Hlavní myšlenkou bylo vytvořit netradiční design shop, který by prezentoval jejich průraznou tvorbu a také vytvořil prostor pro díla jiných českých designérů, která mají podobný náboj. Jejich návrhy pro Gubus se zaměřují na hravý design skleněných a keramických výrobků. Dalším významným počinem Maxima Velčovského bylo navázání na tradici Spojených uměleckoprůmýslových závodů podle vzoru Jindřicha Halabaly. Nové UP závody představily na Designbloku v roce 2007 svoji první kolekci nábytku, která vznikla pod vedením kreativního ředitele Maxima Velčovského. Nová, moderní nábytkářská firma představuje spojení kvalitního českého designu a řemeslné výroby. Dalšími designéry pro UP závody jsou Jiří Pelcl, Olgoj Chorchoj, Klára Šípková, Jan Padrnos. V roce 2008 otevřel Gubus galerii moderního umění DOX by Gubus, která je součástí Centra Dox Prague. V galerii je možné shlédnout expozici toho nejlepšího ze současného českého designu.

K mladé generaci designérů dále patří Radim

Maxim Velčovský, Kubeczek Pure
Kelimek Pure

Babák a jeho sofa SSSI, jež představuje kombinaci geometrických forem s akcentní barevností

prezentovalby ich przebojową twórczość a także dawał przestrzeń innym czeskim designerom o podobnym ładunku energii. Projektując dla Gubusa koncentrują się na dowcipnym designie szklanych i ceramicznych przedmiotów. Kolejnym ważnym przedsięwzięciem Maxima Velčovskiego było nawiązanie do tradycji zakładów Spojené uměleckoprůmýslové závody na wzór Jindřicha Halabaly. Nowe UP závody zaprezentowały swoją pierwszą kolekcję mebli na Designbloku w 2007 roku. Maxim Velčovský pełnił przy jej powstawaniu funkcję dyrektora kreatywnego. Nowa i nowoczesna firma meblarska stanowi połączenie dobrego czeskiego designu i produkcji rzemieślniczej. Innymi designerami pracującymi dla UP závody są Jiří Pelcl, Olgoj Chorchoj, Klára Šípková, Jan Padrnos. W 2008 roku Gubus otworzył galerię sztuki nowoczesnej DOX by Gubus, będącą częścią Centrum Dox Prague. W galerii można zobaczyć wystawę najlepszych eksponatów współczesnego czeskiego designu.

Do młodej generacji designerów należy też Radim Babák z jego sofą SSSI, będącą połączeniem form geometrycznych z akcentami kolorystycznymi tapicerki, Jerry Koza z fotelem „Kotrmelec” o organicznych kształtach, Jan Čtvrtník, projektujący sprzęty dla firmy Electrolux, René Šulc i jego znana kanapa Chaise-Longue, Lucie Koldová z „bezczelnymi pudełkami” (Cheeky Boxes) inspirowanymi czeskim kubizmem i wielu innych. Mówiąc o designie nie można dziś mówić o jednolitym stylu. Dzięki globalizacji, medializacji, internetowi i podróżom pojawia się wiele źródeł inspiracji.

W celu zwrócenia uwagi na ważne wydarzenia w dziedzinie czeskiego designu zaczęto przyznawać roczne nagrody Czech Grand Design (w tym roku po raz piąty). Designerami roku zostali Olgoj Chorchoj, przed nimi np. Maxim Velčovský i Jan Čtvrtník.

čalounění, Jerry Koza se svým organicky tvarovaným křeslem Kotrmelec, Jan Čtvrtník, který navrhuje spotřebiče pro Electrolux, René Šulc a jeho známá pohovka Chaise-Longue, Lucie Koldová s jejími držími bedýnkami (Cheeky Boxes) inspirovanými českým kubismem a řada dalších.

V současné době ve spojení s designem nelze hovořit o jednotném stylu, inspirativních podnětů je mnoho, může za to globalizace, medializace, internet a cestování.

Na důležité počiny v českém designu má za cíl upozornit každoroční udělování prestižních cen Czech Grand Design (letos proběhl 5. ročník), oceněnými designéry roku se stali Olgoj Chorchoj, před nimi např. Maxim Velčovský nebo Jan Čtvrtník. Na novinky z prostředí českého designu od roku 1999 upozorňuje akce Designblok. Na jeden říjnový týden se ulice v centru Prahy, kde jsou soustředěny obchody a galerie se současným designem, promění v designová centra plná inspirativních novinek, originálních výstav a premiér začínajících designérů. Během tohoto týdne osobně potkáváte designéry, což přispívá k porozumění nových myšlenek a vizí, odkrývá se příběh stojící za vznikem některých kousků. Na Designbloku jsou samozřejmě představeny i novinky renomovaných zahraničních značek. Jedná se o nejdůležitější a největší přehlídku designu v České republice. Za novinkami světového designu již není nutné jezdit do Londýna nebo Vídně.

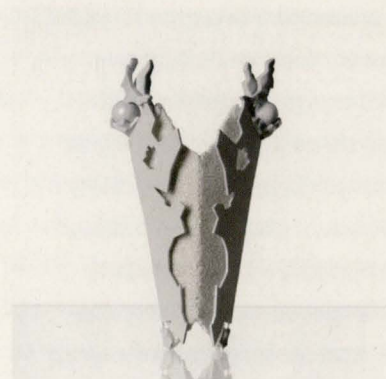
Budoucnost českého designu je optimistická, je podpořena volností, tvůrčí svobodou a prostorem pro experimenty.

Andrea Ondřejová v Liberci,
únor 2011

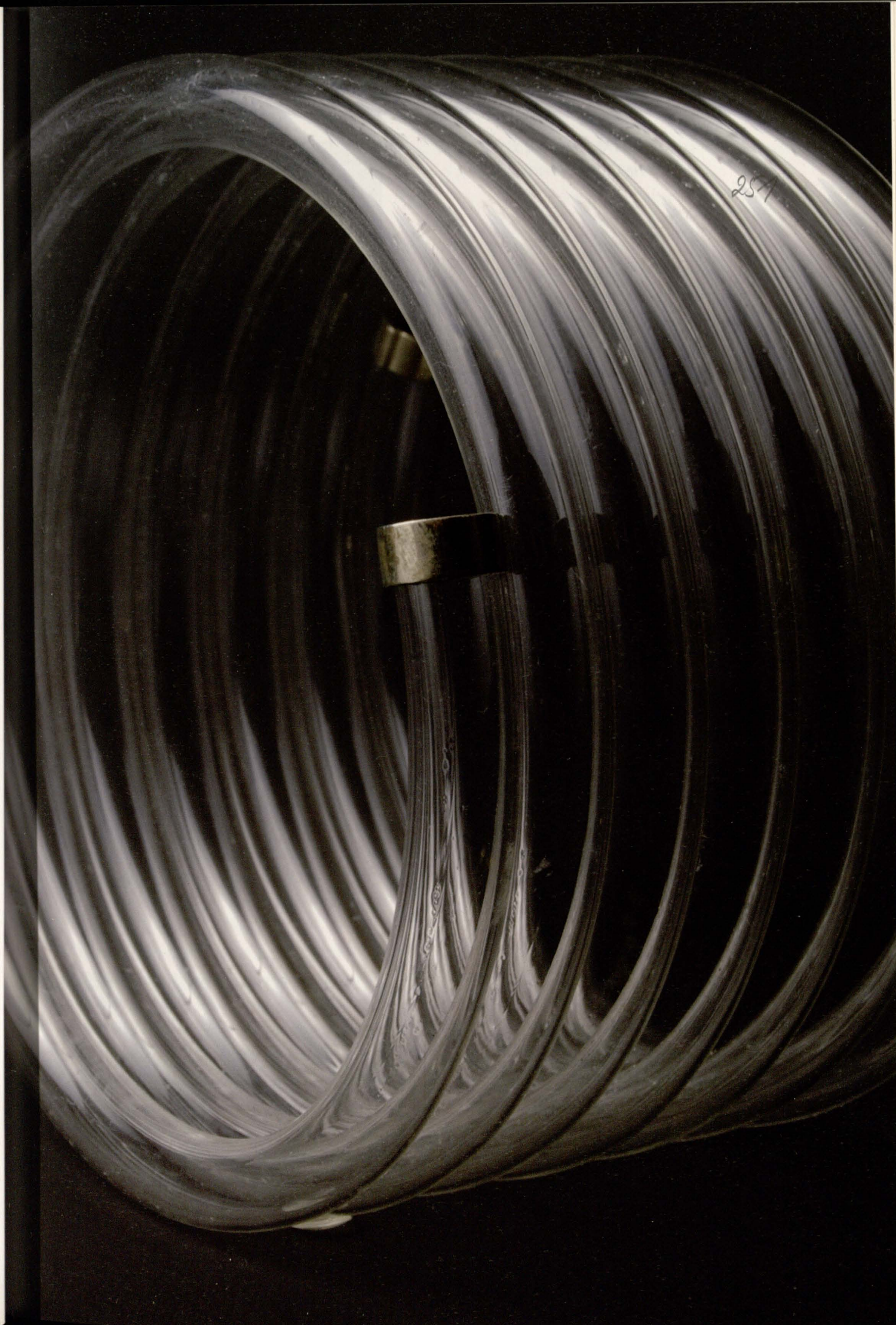
Na nowości w czeskim designie ma zwrócić uwagę Designblok, impreza organizowana od roku 1999 a odbywająca się zawsze w październiku. Na cały tydzień ulice w centrum Pragi, gdzie skupione są sklepy i galerie ze współczesnym designem, zmieniają się w designerskie centrum pełne inspirujących nowości, oryginalnych wystaw i premier początkujących projektantów. Podczas Designbloku można osobiście spotkać się z designerami, co pomaga w zrozumieniu nowych idei i wizji. Odkryte zostają historie stojące za powstaniem pewnych przedmiotów. Podczas Designbloku prezentowane są też oczywiście nowości z zagranicy. Jest to największa i najważniejsza wystawa designu w Czechach, dzięki której nie trzeba już jeździć do Londynu czy Wiednia, żeby zapoznać się z tym, co nowego pojawiło się w światowym designie.

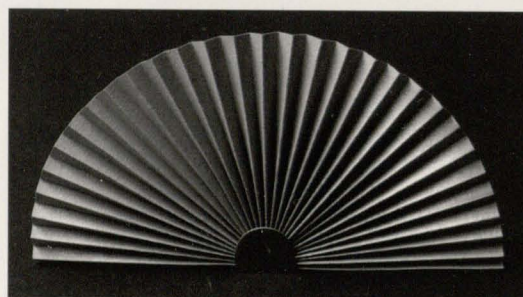
Przyszłość czeskiego designu jest optymistyczna, panuje bowiem wolność, swoboda twórcza i przestrzeń do eksperymentowania.

Andrea Ondrejová
Liberec, luty 2011 r.

Křehký Bořek Šípek Lampa ścienna Light / Nástěnné osvětlení Light

WSPÓŁCZESNY STUDENCKI DESIGN BIŻUTERII I JEGO ZAKORZENIENIE W HISTORII

Projektowanie i wyrób biżuterii ma w północno-zachodnich Czechach stosunkowo długie tradycje. Już w początkach XVIII wieku na terenie Ziemi Turnovskiej zaczęto produkować i szlifować, idąc śladem Wenecji, „sztuczne kamyki” ze szkła weneckiego. Zajęto się też obróbką prawdziwych kamieni półszlachetnych, które znajdowano w najbliższej okolicy. Niektóre później sprzedawano za pośrednictwem handlarzy w całej Europie, niektóre zaś na miejscu oprawiano, tworząc biżuterię. W 1885 roku powstała tu wyspecjalizowana szkoła rzemiosł artystycznych, kształcąca młodych rzemieślników w jubilerstwie, złotnictwie, srebrze i szlifowaniu kamieni.

W drugiej połowie XVIII wieku szybki rozwój produkcji koralików ze szkła nastąpił także w niedalekiej Ziemi Jabloneckiej, leżącej na terenie przedgórze Gór Izerskich. W odróżnieniu od Ziemi Turnovskiej, gdzie większość stanowili mieszkańcy narodowości czeskiej, tu przeważała narodowość niemiecka. Wykonywane tu komponenty wykorzystywano przede wszystkim do wyrobu żyrandoli, uzupełniając je metalowymi elementami mocującymi. Trochę później szklanych koralików zaczęto używać też w produkcji biżuterii, łącząc je z metalem. W XIX i XX wieku biżuteria ta, znana jako „jablonecka”, zyskała światową renomę. Szybki rozwój tutejszego przemysłu szklarskiego i biżuteryjnego był możliwy przede wszystkim dzięki bogactwu surowca odpowiedniego do produkcji szkła. Przyczynił się do niego też duch przedsiębiorczości mieszkańców, którzy w XIX wieku przekształcili to małe miasteczko w miasto formatu europejskiego. W 1880 roku również w Jabloncu założono szkołę rzemiosł artystycznych. Jej wszystkie stopnie ukierunkowane były na przemysł biżuteryjny i zdobnictwo.

SOUČASNÝ STUDENTSKÝ DESIGN ŠPERKŮ A JEHO HISTORICKÉ KOŘENY

Navrhování a výroba šperků má na severu Čech poměrně starou tradici. Již od počátku 18. století se na nedalekém Turnovsku po vzoru italských Benátek začaly vyrábět a brousit kameny ze skleněné kompozice, ale také pravé polodrahokamy, které se v nedalekém okolí nalézaly. Ty se pak buď dále prodávaly pomocí překupníků do celé tehdejší Evropy nebo se přímo na Turnovsku zasazovaly do šperků. V tomto českém prostředí vznikla v r. 1885 také specializovaná uměleckoprůmyslová škola pro vzdělávání mladých řemeslníků ve zlatnictví, klenotnictví, stříbrnictví a broušení kamenů.

Taktéž na nedalekém Jablonecku, které se na rozdíl od převážně českého Turnovska nacházelo v podhůří Jizerských hor s většinou obyvatelstva německé národnosti, se v druhé polovině 18. století začala velmi rychlým tempem rozvíjet výroba broušených skleněných kamenů. Tyto komponenty byly využívány zejména jako lustrové ověsky, doplňované kovovými montážemi. O něco později se zde začaly tyto kompoziční kameny zasazovat také do šperků s využitím obecných kovů, které si v průběhu 19. a 20. století dokázaly získat světově uznávané pojmenování „jablonecká bižuterie“. Zdejší sklářský a bižuterní průmysl se mohl velmi dobře rozvíjet zejména díky zdejšímu surovinovému bohatství, vhodnému pro výrobu skla a také díky podnikatelskému umu zdejších lidí, kteří v průběhu 19. století dokázali z malého městečka vybudovat město evropského formátu. V roce 1880 zde také byla založena uměleckoprůmyslová škola, zaměřená ve všech stupních svého vzdělávání na bižuterní a ozdobnický průmysl. V nedalekém městečku Železný Brod byla výroba zaměřena na hutní sklo, ale také drobné skleněné ozdoby a polotovary. Toto

W niedalekim miasteczku Żelazný Brod produkcja koncentrowała się na szkłe dmuchanym, wykonywano jednak także drobne ozdoby i półprodukty ze szkła. W odróżnieniu od niemieckiego Jablonca to czysto czeskie miasteczko od lat 20. XX wieku związane było z czeskimi, zwłaszcza praskimi, artystami, co w zasadniczy sposób wpłynęło na tutejsze wyroby. Również tu, na wzór Jablonca i Turnova, w 1920 roku powstała specjalizująca się w kierunkach szklarskich szkoła rzemiosła artystycznych.

W ciągu dziesięcioleci swojego istnienia trzy wymienione szkoły wychowały ogromną liczbę wykwalifikowanych rzemieślników. Pracując w wielu miejscowych firmach, a później też dużych socjalistycznych przedsiębiorstwach, nawiązywali oni do tradycji swoich poprzedników. Dzięki temu tutejsze specyficzne rzemiosło przetrwało wiele kryzysów, miejscowi twórcy bowiem przez ponad dwa wieki doskonalili je pod względem technicznym i technologicznym. W efekcie tutejsze wyroby odpowiadały nie tylko najbardziej wymagającym parametrom, ale też modom, od których od zawsze zależne były te branże. Jednak w szkołach uczniowie uczyli się nie tylko rzemiosła i technologii. Byli – i są – kształceni także w projektowaniu swoich wyrobów, zyskując między innymi teoretyczne wiadomości na temat formowania wyrobów, na temat sztuki, mody itp. Absolwenci tych wyspecjalizowanych szkół znajdowali pracę nie tylko w swoich branżach. Wielu z nich kontynuowało naukę, studiując kierunki artystyczne lub nauczycielskie w Czechach i za granicą. Część z nich zajęła się potem nie tylko swobodną sztuką, ale pozostała wierna rzemiosłu, które wyniosła właśnie ze szkoły średniej. Dzięki temu niektórzy stali się znanymi na całym świecie artystami szkła, twórcami biżuterii, medalierami, projektantami odzieży, rzeźbiarzami, malarzami, architektami, restauratorami...

Region wokół Jablonca, Żelaznego Brodu i Turnova zasłynął w świecie przede wszystkim dzięki wymienionym powyżej branżom. W Ziemi

ryze české prostředí bylo od 20. let 20. století na rozdíl od německého Jablonce napojeno na českou, zejména pražskou výtvarnou scénu, která podobu zdejších výrobků v mnohém ovlivnila. Také zde vznikla po vzoru Jablonce a Turnova v roce 1920 uměleckoprůmyslová škola, zaměřená speciálně na sklářské obory.

Za desetiletí existence těchto škol vzešlo z jejich tvůrčího prostředí skutečně velké množství zdatných řemeslníků, kteří dále navázali v mnoha místních firmách a později i socialistických podnicích na práci svých předchůdců. Dokázali tak zdejší specifická řemesla provést mnoha krizemi a více než dvě staletí je technicky i technologicky zdokonalovat tak, aby jejich výrobky vyhověly nejen náročným parametrům, ale také módním vlivům, kterým se musely tyto obory vždy přizpůsobovat. Ve školách se studenti neučili ale jen řemeslo a technologii. Byli a jsou vzděláváni také v oblasti navrhování svých výrobků a také teoretických znalostí ze světa tvarosloví výrobků, umění, módy a podobně. Absolventi těchto specializovaných středních škol nacházeli vždy uplatnění nejen ve svých specializovaných oborech, ale mnozí z nich pokračovali ve studiu na výtvarné i pedagogicky orientovaných vysokých školách v Čechách, ale i v zahraničí. Někteří se pak ve své vlastní tvorbě nevěnovali jen volným disciplínám výtvarného umění, ale naopak zůstali věrni řemeslu, které získali právě při svém specializovaném středoškolském studiu. Díky tomu se někteří stali světově uznávanými skláři, šperkaři, medailéry, oděvními návrháři, sochaři, malíři, architektky nebo restaurátory.

Region Jablonecka, Železnobrodská a Turnovská tedy světově proslavily zejména shora zmiňované obory. Na Jablonecku to ale byly především sklo a bižuterie, které našly a nalézají v 19., 20. a také v 21. století své odbytí po celém světě. Samozřejmě, že o tato odbytí musely zdejší firmy soupeřit s dalšími výrobci z jiných zemí. Především z Francie a Německa, dnes naopak z Itálie a zejména z asijských zemí.

Jabloneckiej na pierwsze miejsce wysunęło się szkło i biżuteria. W XIX i XX wieku tutejsze wyroby bez trudu znajdowały zbyt na światowych rynkach, znajdują go też dziś, w XXI wieku. Oczywiście firmy musiały walczyć z producentami z innych krajów – kiedyś przede wszystkim z Francji i Niemiec, dziś z Włoch i krajów azjatyckich. Nie zawsze i nie wszystkie towary zdołały utrzymać się w tej bezlitosnej konkurencji. Jednak większość kryzysów tutejsze firmy przetrzymały, wchodząc w nową koniunkturę, co zawdzięczają właśnie zręczności i wynalazczości rzemieślników, a często także talentowi handlowemu producentów i sprzedawców. Również dzisiejsze czasy nie są dla przemysłu szklarskiego ani biżuteryjnego w tym regionie zbyt łaskawe. Jeszcze w latach 90. XX wieku działały tu stare, duże firmy – przekształcone były socjalistyczne zakłady państwowe, powstałe na przełomie lat 40. i 50. w efekcie przejęcia majątku skonfiskowanego po II wojnie światowej firmom niemieckim, a po przewrocie komunistycznym w 1948 roku także czeskim. W drugiej połowie lat 90. minionego wieku te ogromne przedsiębiorstwa zaczęły mieć jednak problemy z produkcją i sprzedażą swych wyrobów. Pomimo wysokiej jakości rzemieślniczej i artystycznej, konkurencja tańszych sił roboczych, zwłaszcza z Azji, spowodowała wielki kryzys tej branży. W pierwszej dekadzie XXI wieku stopniowo większość dużych firm upadła. Do ich zupełnej likwidacji doszło na początku kryzysu gospodarczego w 2008 roku. Jednak, chociaż efekty tego kryzysu zagrażają nam do dziś, tutejsza specyficzna branża przetrwała, utrzymuje się bowiem produkcja w wielu mniejszych firmach. Wiele z nich wytrzymało tę próbę dzięki specjalizowaniu się w konkretnych technologiach produkcyjnych, a także dzięki przewidywającym innowacjom i umiejętnemu przystosowaniu produktów do potrzeb rynku. Często tutejsze wyroby są zwiastunami najnowszych trendów designu. Bo właśnie design, czyli wygląd i forma, są w tej kategorii motorem sprawiającym, że biżuteria czy

Ne vždy dokázaly všechny speciální výrobní komodity tohoto specifického průmyslu obstát v nelítostné konkurenci. Většinu krizí ale přestály právě díky řemeslné zručnosti, vynalézavosti, ale často i díky obchodnímu talentu zdejších výrobců i prodejců a nastoupily novou cestu konjunktury. Také dnešní doba není sklářskému, bižuternímu ani šperkařskému řemeslu v tomto regionu příliš nakloněná. Ještě v 90. letech 20. století zde přežívaly původní velké firmy, které se transformovaly z bývalých socialistických národních podniků. Ty vznikaly na přelomu 40. a 50. let a zahrnovaly v sobě zejména majetek německých firem, zkonfiskovaný po 2. světové válce, ale také majetek českých výrobních firem, které byly jejich majitelům znárodněny po komunistickém únorovém puči v roce 1948. V 2. polovině 90. let minulého století ovšem začaly mít tyto kolosální podniky potíže s výrobou a také s prodejem svých výrobků. I přes vysokou řemeslnou a také výtvarnou kvalitu zdejších výrobků zapříčinil konkurenční tlak levnějších výrobních sil zvláště z asijských zemí velkou krizi těchto průmyslových oborů. V prvním desetiletí 21. století tak postupně většina těchto velkých firem zanikla. Začátek hospodářské krize v roce 2008 byl poslední kapkou k jejich úplné likvidaci. I když nás důsledky této krize ohrožují doposud, dokázal místní specifický průmysl přežít ještě v mnoha menších specializovaných firmách. Mnohé z nich zvládly tuto nedávnou zátěžovou zkoušku zejména díky své specializaci na konkrétní výrobní technologii, ale také předvídaným inovacím svých výrobků, kterými se umí přizpůsobit trhu a někdy i předznamenat nejnovější trendy designu v těchto oborech.

A právě design, neboli vzhled a tvarosloví výrobků je v této kategorii tím, co bižuterii, šperk i sklo prodává zákazníkovi. Funkce výsledného výrobku je v těchto případech většinou až na druhém místě, i když je samozřejmě také neméně důležitá. Na již zmiňovaných středních odborných školách se studenti seznamují nejen řemeslem, ale zabývají se samozřejmě také navrhováním

szkło się sprzedaje. Funkcja wyrobu jest w tym wypadku zazwyczaj na drugim miejscu, choć rzecz jasna także jest ważna. We wspomnianych już szkołach uczniowie zapoznają się nie tylko z rzemiosłem, zajmują się również projektowaniem przedmiotów, które potem realizują w wyspecjalizowanych warsztatach i pracowniach. Tworzenie przez uczniów samodzielnych projektów ma jednak tradycje nie dłuższe niż 80 lat. Pod koniec XIX w. i jeszcze na początku wieku XX regułą było, że uczniowie w szkołach wykonywali przedmioty lub ich elementy na podstawie narysowanych i wydrukowanych wzorników dystrybuowanych przez znane europejskie firmy. Czasem szkoły posiadały własne zbiory przedmiotów (dziś rzadkość) mających służyć studentom za wzór, czasem przedmioty te wypożyczano z któregoś z ówczesnych muzeów. Na tej podstawie uczniowie mogli poznać nie tylko formy, ale też rzadkie techniki. Na początku XX wieku stopniowo ustaliła się zasada tworzenia wzorników zgodnie z ówczesnymi trendami przez samych nauczycieli. Tendencje te miejscami utrzymały się aż do lat 40. XX wieku. Uczeń był więc raczej wykonawcą z góry zaprojektowanego przedmiotu. Czasami tylko umożliwiano mu, aby we współpracy z nauczycielem przeprowadził drobne modyfikacje, ale o własnym projektowaniu swoich wyrobów przed zakończeniem szkoły mógł tylko marzyć. Sytuacja ta powoli jednak ulegała zmianie, poczynając od drugiej połowy XX wieku. Wraz z szybko ekspandującym stylem art deco znacznie zwiększała się swoboda stylu życia, do niedawna dość ograniczona przez style historyzujące i długo utrzymującą się secesję. Siła nowego prądu artystycznego wpłynęła oczywiście także na szkoły, które na terenie regionu pełniły funkcję postępowego źródła najnowszych informacji z branży. Często po te informacje do szkolnych bibliotek i pracowni przychodzili też właściciele i pracownicy miejscowych firm. W wielu projektach możemy już także w tym okresie obserwować ważną rolę inwencji uczniów, których nauczyciele już tylko

przedmētů, které pak vyrábějí ve specializovaných dílnách. Tvorba samostatných studentských návrhů není ovšem starší osmdesáti let. Na konci 19. století a ještě na počátku století 20. bylo samozřejmostí, že studenti těchto škol vyráběli předměty nebo jejich části podle kreslených a tištěných vzorníků, které distribuovaly známé evropské firmy. Někdy byly tyto předměty součástí dnes již vzácných vzorových sbírek přímo na školách nebo je k těmto účelům zapůjčovala některá z tehdejších uměleckoprůmyslových muzeí a sloužily studentům nejen pro výuku tvarosloví, ale také ojedinělých technik. Počátkem 20. století se postupně stávalo pravidlem, že tyto vzorníky vytvářeli v souladu s dobovými stylovými trendy přímo odborní profesori těchto škol. Tyto tendence místy přetrvávaly dokonce až do 40. let 20. století. Student byl tedy do této doby převážně výrobcem již předem navrženého předmětu, místy mohl ve spolupráci s učitelem provést jen drobné úpravy, ale o vlastním navrhování svých výrobků si většinou až po absolutorium školy mohl nechat pouze snít. Tato situace se postupně měnila až od druhé poloviny 20. let, kdy s rychle nastupujícím stylem Art deco docházelo také k daleko většímu uvolnění životního stylu, do té doby svázaného historismu a také již dlouho přežívající secesí. Síla nového výtvarného proudu ovlivnila samozřejmě také prostředí již zmiňovaných škol, které měly ve svém regionu působit jako pokrokový zdroj nejnovějších oborových informací. Ty do jejich knihoven a často také dílen chodili čerpat i mnozí majitelé a zaměstnanci místních výrobních firem. V této době již také můžeme sledovat v mnoha návrzích důležitou roli invence studenta, která je odborným učitelem korigována jen nenásilnou formou. I tak se ale stále ještě minimálně do konce 50. let u některých oborů setkáváme se silnou pedagogovou korekcí, která je ovšem z dnešního odstupu často zajímavým dokladem vlivu výtvarné osobnosti na studenty. V druhé polovině 20. století dochází k většímu uvolnění studentských návrhů, které v sobě

w nieprzymuszony sposób korygowali. Mimo to jeszcze co najmniej do końca lat 50. w przypadku niektórych branż spotykamy się z silnym wpływem nauczycieli, co jednak z dzisiejszej perspektywy oceniać możemy jako ciekawy przykład oddziaływania osobowości twórczej mistrza na uczniów. W drugiej połowie XX wieku doszło do zwiększenia swobody uczniowskich i studenckich projektów. Pomimo narzucania tematu, a często też ograniczeń materiałowych, umożliwiano zaprezentowanie się osobowości twórcy. W dziedzinach ukierunkowanych na przyozdabianie ciała i odzieży, będących pod silnym wpływem mody, wielu uczniów nawet w tych niełatwych czasach umiało wytworzyć swój własny styl artystyczny. Zdołali, trzymając się atmosfery tamtych czasów i modnych wówczas trendów, jednocześnie podążać w przód. Od końca lat 50. postępowi i pewności artystycznej w projektowaniu sprzyjać zaczęły pewne ważne przedsięwzięcia, które – przede wszystkim na terenie Ziemi Jabloneckiej – połączyły sferę mody ze sferą upiększania ciała. Główną rolę odegrały znane na całym świecie międzynarodowe wystawy biżuterii w Jabloncu, które odbywały się od lat 60. do lat 80. W pierwszej połowie lat 60. zostały nawet specjalnie na cele tych wystaw wybudowane pawilony w centrum miasta, które wraz z powierzchniami wystawowymi i stałą wystawą tutejszego Muzeum Sztuki i Biżuterii stanowiły jedyny w swoim rodzaju kompleks. Na organizowanych z dużym rozmachem prezentacjach przemysłu biżuteryjnego i szklarskiego odbywały się również pokazy mody. Nieodłączną częścią wystaw były też prezentacje najlepszych dzieł z pracowni wymienionych powyżej szkół rzemiosł artystycznych, do których dołączyły inne szkoły ponadpodstawowe o podobnych profilach, a także szkoły wyższe z ówczesnej Czechosłowacji i zza granicy. W konfrontacji tej wyroby naszych uczniów i studentów prezentowały się zazwyczaj bardzo dobrze, a wiele z nich zostało nagrodzonych przez międzynarodowe jury. Nagrody otrzymywali też

i přes námětový diktát a často velkou materiálovou svázanost dokázaly prosadit osobnost svého tvůrce. V módou silně ovlivněných oborech ozdoby těla a oděvů si mnozí studenti i v této nelehké době dokázali vybudovat vlastní výtvarný styl, implantovat do něj dobovou atmosféru a módní tendence a posunout jej přitom dále. Pokrokovosti a výtvarné jistotě v navrhování začaly od konce 50. let nahrávat také některé významné aktivity, které zvláště na Jablonecku propojily sféru módy s ozdobami těla. Hlavní roli v zde sehrály světoznámé jablonecké mezinárodní výstavy bižuterie, konané v 60. – 80. letech. V první polovině 60. let byly pro tyto výstavy dokonce postaveny speciální výstavní pavilony v centru města, které tvořily spolu s výstavním prostorem a stálou expozicí zdejšího specializovaného muzea Skla a bižuterie jedinečný celek. V rámci těchto velkoryse scénicky upravených a velkolepě uspořádaných prezentací zdejšího bižuterního a sklářského průmyslu se konaly také módní přehlídky. Nedílnou součástí výstav se staly také prezentace nejlepších výtvorů zmiňovaných uměleckoprůmyslových škol, k nimž se přidaly další obdobně orientované střední, ale také vysoké školy z tehdejšího Československa, ale i ze zahraničí. V této konfrontaci vyzněly výrobky našich studentů většinou ve velmi dobrém světle a mnohé získaly také ocenění mezinárodní poroty. Ceny si také odnášeli někteří mladí výtvarníci, kteří z prostředí těchto škol vyšli. V letech 1968 a 1971 se dokonce v rámci těchto výstav podařilo po vzoru západních zahraničních zemí uspořádat dvě specializovaná výtvarná šperkařská sympozia, která proběhla v dílnách jablonecké uměleckoprůmyslové školy. První ročník byl dokonce díky politickému uvolnění před srpnem 1968 hvězdně obsazen několika zahraničními šperkáři, druhý vzhledem politické situaci pouze českými autory. Nápadité výtvořky tohoto oboru vznikaly nadále v letech normalizace, ale jejich prosazení na veřejnosti či do výroby, striktně svázané

niektórzy dawni wychowankowie tych szkół, a dziś młodzi artyści plasticy. W latach 1968 i 1971 udało się nawet, idąc za przykładem Zachodu, zorganizować przy okazji dwa specjalistyczne jubilerskie plenery artystyczne, które odbyły się w pracowniach jabloneckiej szkoły rzemiosł artystycznych. Dzięki liberalizacji politycznej przed sierpniem 1968 roku w pierwszej edycji wzięło udział kilka zagranicznych gwiazd świata biżuterii i jubilerstwa. Druga edycja, z uwagi na sytuację polityczną, skupiła już tylko českých autorův. Również w okresie „normalizacji” (oficjalna nazwa czystek przeprowadzanych w partii komunistycznej, zwolnień z pracy, ponownego wprowadzenia cenzury i innych represji po stłumieniu Praskiej Wiosny w 1968 r. – przyp. tłum.) powstawały pomysłowe wyroby tej branży. Ich przebicie się jednak czy wprowadzenie do produkcji, spętanej przez socjalistyczne normy i wiele ograniczeń produkcyjnych, było oczywiście bardzo skomplikowane. Wielu absolwentów stało się projektantami dużych przedsięwzięć i pomimo początkowego entuzjazmu twórczego musiało w maszynarii ogromnych socjalistycznych kolosów produkcyjnych odstąpić w znacznej mierze od swoich ambicji artystycznych. Musieli oni ograniczyć swoją fantazję, często niestety wpadając w dostosowaną do potrzeb rynku manierę, która z ich talentem plastycznym, ujawnionym w szkole, nie miała wiele wspólnego. Taki był niestety koniec wielu obiecujących projektantów. Dopiero rozluźnienie atmosfery oraz rzeczywista konkurencja gospodarki rynkowej w latach 90. znów przywróciły zdrową równowagę w branży. Powstało wiele nowych małych firm, które szybko wypełniły wolne miejsca w ofercie produkcyjnej, zmuszając także pozostałe z epoki socjalizmu duże kolosy szklarskie i biżuteryjne do zmian w asortymencie produktów. Inne czasy, w których trzeba było szybko reagować na potrzeby rynku i szukać nowych możliwości zbytu, wraz z ogromnym postępem technologicznym i wprowadzaniem większej

socialistickými normami a mnoha výrobními omezeními, bylo samozřejmě velmi složité. Z mnoha studentů těchto odborných škol se stali podnikoví návrháři. Ti museli i přes svůj počáteční tvůrčí entusiasmus velmi slevovat ze svých výtvarných nároků, neproveditelných ve výrobní masinérii velkých socialistických výrobních kolosů. Museli obrušovat hrany své fantazie až do trhu přizpůsobivé manýry, která neměla s jejich výtvarným talentem, na škole projeveným, mnohdy již vůbec nic společného. Takto bohužel skončilo mnoho tehdy nadějných designérů. Až uvolnění atmosféry, ale také skutečná konkurence tržního prostředí v 90. letech nastolily znovu zdravou soutěživost tohoto oboru. Vzniklo mnoho nových malých firem, které hbitě vyplnily volná místa ve výrobní nabídce a donutily také velké bižuterní a sklářské kolosy, pozůstalé z éry socialismu, k inovacím sortimentu výrobků. Jiná doba, s nutností rychlejších reakcí na potřeby trhu a hledání nových odbytišť

Szkola w Jabloncu nad Nysą / Škola v Jablonci nad Nisou

a zároveň velký posun v zavádění většího podílu techniky do výroby s sebou přinesly další potřebu specializovaného odborného vzdělávání.

Absolventi shora jmenovaných středních škol si mohli v minulých desetiletích své vzdělání rozšířit zejména ve vysokoškolském studiu v Praze, na Vysoké škole uměleckoprůmyslové. Někteří z nich se později stali návrháři některých výrobních firem, ale většinou zde kvůli již zmiňovanému

mechanizaci produkci vyvolaly potřebu dalšího vzdělání specializovaného. Absolventi škol řemesl artistických mohli v minioných desetiletích prohlubovat svoje vzdělání, studiuje v Praze v Vysoké škole Uměleckoprůmyslové

Galeria N / Galerie N

(Vysoká škola uměleckoprůmyslová, VŠUP). Někteří z nich zůstali potom projektantami v firmách produkčních, ale většina, z uwagi na wspomniane już naciski na przestrzeganie normatywów produktów, nie wytrzymała i zdecydowała się na działalność pedagogiczną albo pracę w charakterze wolnych artystów czy rzemieślników. Kolejną możliwością kontynuowania nauki był wybór katedry wychowania plastycznego na wydziale pedagogiki którejś ze szkół wyższych. Tu jednak nie było już tyle przestrzeni do uprawiania rzemiosła, poza tym mało która szkoła dysponowała takimi specjalistycznymi pracowniami, jak praska Wyższa Szkoła Artystyczno-Przemysłowa. W 2002 roku na pomysł otwarcia kierunku dla absolwentów szkół średnich o profilu jubilerskim, szklarskim i obróbki metali wpadł Uniwersytet Techniczny (Technická univerzita) w Libercu, który założył pracownię dodatków wnętrza i odzieżowych na Wydziale Tekstyliów. W związku z powstaniem nowej specjalizacji w centrum Jablonca odnowiony został zabytkowy budynek

tlaku na normativy výrobků nevydrželi odešli působit do pedagogických funkcí nebo pracovat jako volní výtvarní umělci a řemeslníci. Další možností pokračování ve výtvarně zaměřeném vysokoškolském studiu byl výběr katedry výtvarné výchovy na některé z pedagogických fakult vysokých škol. Zde ovšem nebylo již tolik prostoru pro řemeslo a navíc jen málokterá škola měla vybavené specializované dílny jako pražská VŠUP.

S vytvořením návazného specializovaného vysokoškolského studia po sklářsky, šperkařsky a kovozpracovatelsky orientovaných středních školách přišla Technická univerzita v Liberci založením ateliéru Interiérového a oděvního doplňku na Fakultě textilní v roce 2002. V souvislosti se vznikem této nové specializace byla v centru Jablonce zrenovována historická budova ve stylu německého art deco (obr. 01). Zde byly umístěny nejen specializované dílny, kreslárny a ateliéry, ale také prostorná dvoupatrová výstavní galerie (obr. 02). V současné době je tento obor přejmenován výstižnějším názvem - Sklo a šperk. Při Fakultě textilní fungovala již od roku 1992 Katedra textilního návrhářství, která logickou návazností rozvíjela zdejší zejména technicky orientované textilní obory. Zavedení další nové specializace, která je více než jen vhodnou vazbou na tradiční řemeslné disciplíny zdejšího regionu, bylo velmi prozíravé. Svě odborné vzdělání zde mohou rozvíjet nejen studenti výše jmenovaných uměleckoprůmyslových středních škol z Jablonce nad Nisou, Turnova a Železného Brodu, ale přicházejí sem studenti z jiných koutů republiky, kteří se ve čtyřletém bakalářském studiu chtějí věnovat designu právě v oblasti šperku a skla. Studentům jsou každým semestrem zadávány praktické klauzurní úkoly na různá témata, která logickým sledem rozvíjejí jejich schopnosti využít tematicky, technicky, materiálově či jinak vymezeného úkolu k co největší kreativitě. Posuzován samozřejmě není pouze výtvarný záměr, ale velký zřetel je kladen také na technické

w stylu niemieckiego art deco (il. 01). Znalazły się w nim nie tylko specjalistyczne warsztaty, pracownie i kreślarnie, ale też duża dwupiętrowa galeria (il. 02). Dziś kierunek ten ma inną, odpowiedniejszą nazwę – Katedra Szkła i Biżuterii. Przy Wydziale Tekstyliów działała już od 1992 r. Katedra Projektowania Tekstyliów, związana z kierunkami branży tekstylnej, zwłaszcza tymi technicznymi. Wprowadzenie nowej specjalizacji nawiązującej do tutejszych tradycyjnych rzemiosł okazało się bardzo przewidującym krokiem. Swoje wykształcenie zawodowe mogą tu pogłębiać nie tylko absolwenci szkół średnich z Jablonca nad Nysą, Turnova i Żeleznego Brodu, ale też przybysze z innych rejonów kraju, którzy w ramach czteroletnich studiów licencjackich chcą zająć się designem szkła i biżuterii.

Studenti w każdym semestrze muszą zrealizować praktyczną pracę klauzurową na zadany temat. Ma to rozwijać ich zdolność do jak największej kreatywności przy ograniczeniu tematycznym, materiałowym lub innym. Ocenia się rzecz jasna nie tylko projekt, ale również technikę jego wykonania, a w przypadku tematów czysto designowych także aspekt celowości i przydatności wyrobu, możliwości noszenia danej biżuterii i jej bezpośredniej przynależności do konkretnego ubrania. W przypadku większych zadań studenci obowiązani są także do tworzenia prezentacji graficznych swoich wyrobów, zwłaszcza w formie plakatów. Otrzymują zadania, w ramach których w nieprzymuszony i jednocześnie zupełnie nowy sposób wykorzystują elementy głęboko zakorzenione w historii danej branży i nadal obowiązujące w wyrobach współczesnych. Jako przykład wymieńmy: „Metalowe łańcuchy”, „Porządek”, „Rytm”, „Inne wykorzystanie półproduktów jubilerskich”, „Pierścień ze schowkiem dla konkretnej osoby”, ozdoby rąk – „Ręka jako najdoskonalsze narzędzie”, „Głowa w środku i na zewnątrz” oraz wiele innych tematów. Studenti mogą też spróbować tworzenia przedmiotów

provedení. U ryze designérsky zadávaných témat je přísně posuzováno také hledisko účelnosti a využitelnost výrobku, nositelnosti šperku či jeho přímé sounáležitosti s konkrétním oděvem. U větších zadání jsou studenti také povinni vytvářet grafické prezentace svých výtvorů, a to zejména ve formě plakátů. Jsou jim zadávány úkoly, které nenásilně, ale přitom zcela jinou formou využívají prvky, které mají v daném oboru hlubokou historickou tradici, a jsou všepłatné i ve výrobcích dnešní doby. Například: kovové řetězy, řazení, rytmus, jiné použití bižuterních polotovarů, prsten se schránkou pro konkrétního nositele, ozdoby ruky – ruka jako nejdokonalejší nástroj, hlava vně i uvnitř, a mnohé další.

Studenti si zde vyzkouší také tvorbu předmětů denní potřeby, které vytvářejí například v rámci úloh stolování (stolní nádoby, náčiní a další stolní dekorace). Jiné zadání se zaměřilo například na design téhož tvaru v různých materiálových provedeních, která pozoruhodným způsobem zdůraznila zajímavost proměny vzhledu a působení předmětu.

Zajímavou návaznost škol a průmyslové výroby začal v letech 2007 a 2008 organizovat jablonecký exportní podnik s dlouholetou tradicí, specializovaný na bižuterii - Jablonex. Technická univerzita v nultém ročníku této soutěže vybraných uměleckoprůmyslových škol pod názvem „Týden nápadů“ uspěla hned dvěma pracemi: 1. cenu za originální party set (praktické ozdoby na sklenice) získala studentka designu Markéta Janků, která mohla mimo jiné navštívit módní veletrh Bijorca v Paříži. Speciální cenu přičkla porota Lucii Mužičkové, která uspěla s kolekcí ozdobných obojků a vodítek pro psy. Nultý ročník tohoto workshopu prohloubil spolupráci silného průmyslového uskupení s uměleckými školami. Jelikož studenti využívali pro své práce komponentů, vyráběných v dalších provozovnách Jablonex Group, byla některým z nich nabídnuta možnost realizace projektů. Již několikátým rokem se studenti oboru

codziennego użytku, które wykonują na przykład w ramach zadań z nakrywania stołu (nakrycia stołowe, naczynia i inne dekoracje). Inne zadanie dotyczyło na przykład zaprojektowania tego samego kształtu w różnych wariantach materiałowych, które ciekawie podkreśliły przemianę wyglądu i oddziaływania przedmiotu.

W latach 2007 i 2008 Jablonex, zajmująca się eksportem biżuterii firma o długoletnich tradycjach, zaczęła w interesujący sposób wykorzystywać możliwość powiązania szkół z procesem produkcji przemysłowej. W zerowej edycji konkursu dla wybranych szkół rzemiosł artystycznych, nazwanego „Tygodniem pomysłów” („Týden nápadů”), sukces osiągnęły dwie prace z Uniwersytetu Technicznego. Pierwsze miejsce za oryginalny komplet „party” (praktyczne ozdoby na szklanki) zdobyła studentka designu Markéta Janků, która w nagrodę mogła między innymi pojechać na targi mody Bijorca w Paryżu. Nagrodę specjalną jury przyznało Lucii Mužičkové, która przygotowała kolekcję ozdobnych obrożi i smyczy dla psów. Zerowa edycja tych warsztatów pogłębiła współpracę między silnym klasterem przemysłowym a szkołami artystycznymi. Ponieważ studenci do swoich prac wykorzystywali komponenty produkowane w zakładach Jablonex Group, niektórym z nich zaproponowano możliwość realizacji ich projektów. Już któryś rok z rzędu studenci kierunku Szkła i Biżuterii uczestniczą także w konkursie dla młodych talentów, który organizowany jest przez jablonecką firmę Preciosa

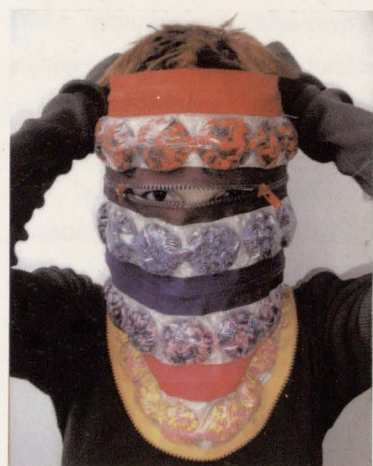
Martin Prokeš, Mistrz Kryształ, model 2009 / Mistrz křišťálu, model 2009

Sklo a šperk také zúčastňují soutěže pro mladé talenty, kterou pořádá jablonecká firma Preciosa: „Mistr křišťálu”. Vznikají zde výrobky v rozsahu šperků, vánočních ozdob, ale i svítidel s využitím skla a broušených skleněných kamenů, kterými se tato firma zejména zabývá. Do soutěže jsou zapojeny uměleckoprůmyslové školy Libereckého kraje včetně Technické univerzity. Soutěž obsahuje tři kategorie: Preciosa Figurky – (dekorativní předměty, dárky z křišťálu, bižuterie), Preciosa Lustry – (dekorativní svítidla a světelné objekty) a Preciosa oděvní a interiérový design s využitím broušených kamenů. Výsledky vítězných prací jsou poté vystaveny v prostorách jabloneckého Muzea skla a bižuterie. Tento projekt Preciosy je skvělým příkladem propojování dobře fungující firmy a odborných škol s cílem podpořit invenci studentů a zároveň získat nové myšlenky pro firemní produkci. Technická univerzita se účastnila až druhého ročníku této soutěže a hned s úspěchem svého studenta Martina Prokeše, který zvítězil návrhem skleněné figurky, vytvořené pro rok zajíce čínského horoskopu (obr.03). V loňském roce byla oceněna práce Jeleny Potylkové za kolekci šperků s broušenými kameny. Významným úspěchem této katedry bylo vybraní studentských šperků Terezy Svobodové (obr.04) v roce 2005 a Renaty Vietzové (obr.05) v roce 2007 pro výstavu Talente na významném řemeslném veletrhu Handwerksmesse. Ten se každým rokem koná v německém Mnichově, kde se představují studenti výtvarných uměleckořemeslně zaměřených škol z celého světa. Katedra skla a šperku se také již třetím rokem účastní odborného projektu na podporu zdejšího bižuterního průmyslu Muzeem skla a bižuterie – Mezinárodní trienále Jablonec 2008 „Oděv jeho a doplněk” (obr.06). Tento tvůrčí a výstavní projekt volně navázal na slavné mezinárodní výstavy jablonecké bižuterie nejen myšlenkou propojení bižuterního, sklářského a textilního průmyslu, ale také znovuoživení mezinárodního šperkařského

pod nazwą „Mistrz kryształ” („Mistr křišťál”). Powstają tu wyroby takie jak biżuteria, ozdoby choinkowe, a także lampy, do których wykonania wykorzystuje się szkło i szlifowane koraliki (firma ta zajmuje się ich produkcją). W konkursie uczestniczą szkoły rzemieślniczo-artystyczne z województwa libereckiego, w tym Uniwersytet Techniczny. Rozgrywa się on w trzech kategoriach: „Preciosa figurki” (dekoracje, upominki z kryształu, biżuteria), „Preciosa žyrandole” (dekoracyjne lampy i obiekty świetlne) i „Preciosa design odzieżowy i wnętrzarski” z wykorzystaniem szlifowanych koralików. Zwycięskie prace są później prezentowane w jabloneckim Muzeum Sztuki i Biżuterii. Projekt Preciosy jest świetnym przykładem współpracy dobrze prosperującej firmy ze szkołami zawodowymi. Celem jest wspieranie inwencji uczniów i studentów a także jednocześnie pozyskanie nowych pomysłów do wykorzystania w produkcji. Uniwersytet Techniczny uczestniczył dopiero w drugiej edycji tego konkursu, ale od razu osiągnął sukces. Student Martin Prokeš zwyciężył dzięki swojemu projektowi szklanej figurki stworzonej na Rok Zająca według chińskiego horoskopu (il. 03). W zeszłym roku nagrodę zdobyła praca Jeleny Potylkové – kolekcja biżuterii ze szlifowanymi koralikami.

Dużym sukcesem katedry było wybranie biżuterii studentek Terezy Svobodové (il. 04) w 2005 r. i Renaty Vietzové (il. 05) w 2007 r. na wystawę Talente, organizowaną w ramach znanych targów rzemiosła Handwerksmesse, które co roku odbywają się w Monachium. Na wystawie tej swoje prace prezentują studenci szkół o profilu artystyczno-rzemieślniczym z całego świata. Katedra Sztuki i Biżuterii uczestniczy też już trzeci rok w realizowanym przez Muzeum Sztuki i Biżuterii projekcie mającym wesprzeć tutejszy przemysł biżuteryjny – Międzynarodowym Triennale Jablonec 2008 „Odzież i dodatki” (il. 06). Swoją ideą połączenia przemysłu szklarskiego, biżuteryjnego i tekstylnego oraz wskrzeszenia międzynarodowych plenerów jubilerskich projekt ten nawiązuje do dawnych wystaw jabloneckiej biżuterii. W jego ramach studenci szkół artystycznych tworzą ozdoby

sympozia. V rámci tohoto projektu vytvářeli studenti uměleckých škol ozdoby na tělo a oděv, přičemž spolupracovali se studenty textilního výtvarnictví jiných škol. Modely jsou prezentovány jak na módní přehlídce, tak přímo v rámci této výstavy. Vznikají tak často velmi atraktivní módní i šperkařské kreace. Studenti jablonecké Katedry sklo a šperk spolupracují obvykle se svým kolegy z Katedry textilního výtvarnictví v Liberci, s nimiž velmi často nacházejí společnou řeč

Tereza Svobodová, Talente 2005

také při řešení školních mezioborových úkolů. Pravidelně se již od vzniku katedry koná výstava bakalářských prací, které jsou prezentovány ve velkém výstavním sále Severočeského muzea v Liberci. Výstava začíná vždy módní přehlídkou oděvů i šperků, která je vždy pozoruhodným

Renata Vietzová, Talente 2007

do upiększania ciała i odzieży, współpracując ze studentami kierunków tekstylnych innych szkół. Modele prezentowane są zarówno podczas pokazu mody, jak i bezpośrednio w ramach wystawy. Często powstają w ten sposób bardzo atrakcyjne kreacje odzieżowe i jubilerskie. Studenti jabloneckiej Katedry Sztuki i Biżuterii współpracują zazwyczaj ze swoimi kolegami z Katedry Sztuki Tekstylnej w Libercu, z którymi znajdują też wspólny język podczas realizowania projektów interdyscyplinarnych w ramach studiów. Od momentu powstania katedry regularnie odbywa się również wystawa prac licencjackich, które prezentowane są w dużej sali wystawowej Muzeum Północnoczeskiego (Severočeské muzeum) w Libercu. Wystawę rozpoczyna zawsze pokaz mody, na którym prezentowana jest odzież i biżuteria. Jest on atrakcją dla widzów, ale także przeżyciem dla autorów, którzy w bezpośrednim kontakcie mogą sprawdzić, jak ich prace oddziałują na większy krąg odbiorców.

Katedra Sztuki i Biżuterii stała się znana także wśród studentów zagranicznych szkół wyższych o profilu artystycznym, zwłaszcza z Polski i Niemiec, którzy przyjeżdżają tu na staże. Również libereccy studenci korzystają z możliwości zagranicznych stażów, głównie w Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi i Wrocławiu. Pomimo stosunkowo krótkiego okresu istnienia tego specyficznego kierunku studiów licencjackich, zdołał on wywalczyć sobie bardzo dobrą pozycję wśród czeskich i zagranicznych szkół wyższych. Kierunek ten obejmuje wszystkie niuanse, z którymi studenci mogą się spotkać podczas ewentualnej kontynuacji studiów lub w przyszłej samodzielnej pracy. Dzięki wysoko wykwalifikowanej kadrze nauczycielskiej studenci stają się nie tylko specjalistami w dziedzinie designu szkła, biżuterii i drobnej galanterii wnętrza z metalu i szkła, ale swoje wiadomości są w stanie wykorzystać realizując inne pokrewne zadania. Dlatego można sądzić, że z nazwiskami absolwentów jabloneckiej Katedry Sztuki i Biżuterii będziemy spotykać się również w przyszłości w kontekście wartych uwagi wyrobów ogólnowiatowego designu.

Kateřina Nora Nováková

zážitkem pro diváky, ale autory samotné. Mohou s tak bezprostředně v praxi ověřit, jak jejich dílo působí na větší okruh lidí v praktickém využití.

Katedra skla a šperku si získala věhlas již také mezi studenty zahraničních uměleckých vysokých škol, zejména z Polska a Německa, kteří sem přijíždějí na stáže. Také liberečtí studenti absolvují zahraniční stáže, zvláště na akademiích v polské Łodzi a Wrocławu.

I za relativně krátkou dobu své existence si tedy toto specializované vysokoškolské bakalářské studium dokázalo vydobýt velmi dobrou pozici mezi českými, ale také zahraničními vysokými školami. Široký záběr specializovaného oboru pokrývá všechny nuance, s nimiž se jeho studenti ve svém případném dalším studiu nebo samostatné práci mohou setkat. Jsou tak díky svým vysoce erudovaným učitelům nejen odborníky na tvorbu designu skla, šperku a drobných interiérových předmětů ze skla a kovu, ale své znalosti dokáží dobře adaptovat i na další související úlohy. Můžeme proto věřit, že se se jmény absolventů jablonecké Katedry skla a šperku budeme setkávat i v budoucnu, v kontextu pozoruhodných výrobků celosvětového designu.

Kateřina Nora Nováková

Tereza Svobodová – Odzież i dodatki, Międzynarodowe Triennale, Jablonec 2008
Oděv a jeho doplněk, Jablonec 2008

STANISLAV LIBENSKÝ – WCIAŻ ŻYWA SPUŚCIZNA ARTYSTY SZKŁA I PEDAGOGA

W marcu 2011 roku Stanislav Libenský obchodziłby dziewięćdziesiąte urodziny. Niestety ciężka choroba przerwała jego karierę artystyczną. Zmarł w 2002 roku. Jednak nawet po dziewięciu latach imię tego artysty szkła i pedagoga nie przestało być znane na świecie, a postać Stanisława Libenský'ego jest ciągle żywą inspiracją nie tylko dla jego byłych uczniów, ale też dla generacji wkraczającej dopiero na drogę kariery szklarskiej.

Stanislav Libenský urodził się w 1921 roku w rodzinie kowala w małej wiosce Sezemice niedaleko Mnichova Hradiště. Zgodnie z tradycjami rodzinnymi powinien był kontynuować rzemiosło ojca, jednak widoczny talent malarski zaprowadził go, poniekąd paradoksalnie, od żelaza do szkła. Chciał malować, dlatego rodzice zapisali go do najbliższej ponadpodstawowej szkoły artystycznej. Była to szkoła szklarska w Novym Borze, a po niej podobna w Železnym Brodzie. W obu najwięcej uwagi poświęcał malowaniu i trawieniu szkła. Problematyka ta zainteresowała go do tego stopnia, że postanowił kontynuować naukę studiując w Pradze, gdzie po drugiej wojnie światowej zyskał absolutorium u profesora Josefa Kaplickiego w Wyższej Szkole Artystyczno-Przemysłowej (Vysoká škola uměleckoprůmyslová, VŠUP) w pracowni rysunku, malarstwa i szkła. Wszystkim tym dyscyplinom pozostał potem, w różnym zakresie, wierny, ale szkło stało się jego pasją.

W efekcie splotu okoliczności Stanislav Libenský stopniowo powracał, piastując różne funkcje pedagogiczne, do wszystkich trzech szkół, w których w młodości uczył się i studiował. W szkole szklarskiej w Novym Borze uczył technik malowania i trawienia szkła (1945-54), w Železnym Brodzie był dyrektorem (1954-63), a w Wyższej Szkole Artystyczno-Przemysłowej w Pradze prowadził pracownię szkła (1963-87). W ciągu tych lat pracy pedagogicznej wychował setki uczniów, z których wielu jest dziś świetnymi i szanowanymi artystami szkła,

ŽIVOUĆÍ ODKAZ SKLÁŘSKÉHO UMĚLCE A PEDAGOGA STANISLAVA LIBENSKÉHO

V březnu letošního roku 2011 by se dožil Stanislav Libenský devadesátí let. Bohužel těžká nemoc ukončila jeho uměleckou i životní dráhu již v roce 2002. Ani po devíti letech však jméno tohoto sklářského výtvarníka a pedagoga neztratilo nic ze svého světového věhlasu a osobnost Stanisława Libenského je stále živou inspirací nejenom pro jeho bývalé žáky, ale také pro nastupující sklářskou generaci.

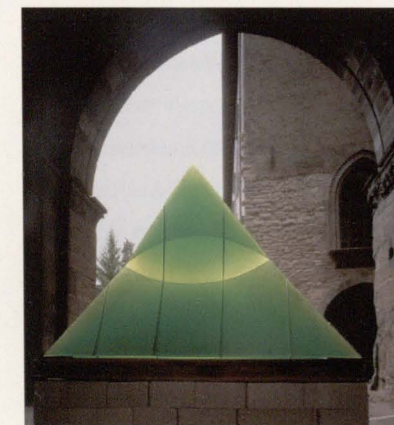
Stanislav Libenský v swojej pracowni w Żeleznym Brodzie, 2000r.
Fot. z arch. S. Libenský'ego i J. Brychtové.
Stanislav Libenský ve svém ateliéru v Železném Brodě, 2000r.
Foto z archivu St. Libenského a J. Brychtové.

Stanislav Libenský se narodil v roce 1921 do rodiny kováře v malé obci Sezemice nedaleko Mnichova Hradiště. Podle rodinné tradice měl pokračovat v otcově řemeslu, ale nepřehlédnutelné malířské nadání ho přivedlo poněkud paradoxní cestou od železa ke sklu. Chtěl malovat, a tak ho rodiče přihlásili na nejbližší střední uměleckou školu. Tou byla sklářská škola v Novém Boru a po ní obdobná škola v Železném Brodě. Na obou věnoval přednostní pozornost malovanému a leptanému dekoru. Tato problematika ho natolik zaujala, že pokračoval v dalším studiu v Praze, kde po druhé světové válce završil svá studijní léta absolutoriem u profesora Josefa Kaplického na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v ateliéru se zaměřením na kresbu, malbu a sklo. Všem těmto výtvarným disciplínám zůstal později v různém rozsahu věrný, ale sklo se stalo pro něj oborem osudovým.

wielu zaś realizuje się w innych dziedzinach sztuki – i to nie tylko w Czechach, ale też w świecie, Stanislav Libenský gościł bowiem jako profesor w wielu zagranicznych szkołach najrozmaitszych typów. Kilka uniwersytetów w Europie i Stanach Zjednoczonych przyznało mu tytuł doktora honoris causa. W 2002 roku tytuł ten otrzymał także od Wyższej Szkoły Artystyczno-Przemysłowej w Pradze, stając się jedynym laureatem tego tytułu w historii uczelni. Do ogólnoświatowego rozgłosu przyczyniło się też przyznanie mu kilku prestiżowych nagród, jak na przykład nagroda Herdera Uniwersytetu w Wiedniu (1975) oraz nadanie mu tytułu Kawalera Orderu Sztuki i Literatury w Paryżu (1989).

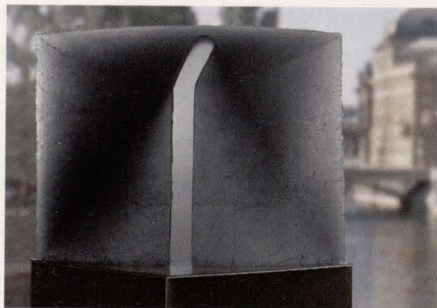
Ścisłe współpracował z żoną, Jaroslavą Brychtovou. Również ta część twórczości została doceniona, razem otrzymali wiele nagród za rzeźby autorskie oraz za prace dla architektury. Już w początkach swoich starań twórczych oboje znaleźli wspólny język, wykorzystując możliwości techniki wytapiania szkła w formach. Ich pierwsze monumentalne dzieło zostało zauważone na wystawie światowej w Brukseli w 1958 roku i docenione przez międzynarodowe jury, które przyznało im nagrodę Grand Prix. Temu ogromnemu sukcesowi towarzyszyło wiele innych nagród, które para otrzymała w ciągu kolejnych czterdziestu pięciu lat twórczości. Szklane rzeźby Stanisława Libenský'ego i Jaroslavy Brychtové znajdują się dziś w posiadaniu wszystkich ważnych zbiorów muzealnych, galeryjnych i prywatnych na całym świecie. Swoją wspólną pracą współtworzyli wiele zabytkowych i współczesnych przestrzeni architektonicznych, dowodząc niezwykłych możliwości plastycznych i duchowych szkła topionego w formie zarówno w otoczeniu sacrum jak i profanum. Wśród innych z pewnością warte wzmianki są wspaniałe okna gotyckiej kaplicy św. Wacława w katedrze św. Wita w Pradze. W ramach dobrze funkcjonującego systemu współpracy autorskiej Stanislav Libenský przygotowywał, po uprzednich konsultacjach z Jaroslavą Brychtovou, rysunki do planowanych realizacji w szkłe topionym w formie w skali 1:1. Dla siedmiometrowych rysunków „gotyckich” okien kazał przeprowadzić modyfikacje budowlane pracowni i zbudować specjalne

Shodou historických okolností se Stanislav Libenský postupně vrátil v různých pedagogických funkcích na všechny tři školy, na nichž v mládí studoval. Na sklářské škole v Novém Boru učil malování a leptání skla (1945-54), v železnobrodské škole působil jako ředitel (1954-63) a na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze vedl ateliér skla (1963-87). Za léta pedagogické práce vychoval stovky žáků a mnozí z nich jsou dnes skvělými a uznávanými umělci, ať již v oblasti sklářské tvorby, nebo v dalších výtvarných oborech. A to nejenom v České republice, ale i ve světě. Stanislav Libenský totiž příležitostně působil jako externí profesor na řadě zahraničních škol nejrůznějšího typu. Na několika univerzitách v Evropě a ve Spojených státech dokonce získal čestné doktoráty. Titul Doktor honoris causa mu udělila v roce 2002 také Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze jako dosud jedinému nositeli tohoto titulu v dějinách školy. K světovému renomé přispělo i několik mimořádně prestižních cen, jako například Herderova cena z vídeňské univerzity (1975) či jmenování Rytířem řádu umění v Paříži (1989).

Zielone oko piramidy, szkło topione w formie, Stanislav Libenský i Jaroslava Brychtová, 1993-1996.
Wys. 185 cm, szer. 285 cm. Fot. z arch. S. Libenský'ego i J. Brychtové.
Zelené oko piramidy, tavené sklo, Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová, 1993-1996.
Výška 185 cm, šířka 285 cm. Foto z archivu St. Libenského a J. Brychtové.

Dlouhou řadu cen získal Stanislav Libenský za společnou tvorbu s manželkou Jaroslavou Brychtovou v oboru autorské plastiky a prací pro architekturu. Již na počátku svého vzájemného uměleckého usilování našli oba společnou výtvarnou řeč ve využití možností techniky skla taveného ve formě. Jejich první monumentální dílo

Rubáš III, szkło topione w formie, Stanislav Libenský i Jaroslava Brychtová, 1997.
Wys. 95 cm, szer. 120 cm. Fot. z arch. S. Libenský'ego i J. Brychtové.
Rubáš III, tavené sklo, Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová, 1997.
Výška 95 cm, šířka 120 cm. Foto z archivu St. Libenského a J. Brychtové.

rusztowanie. To również dowodzi, że pod wieloma względami był w stosunku do samego siebie bardzo wymagający. A wymagający był też w stosunku do swoich studentów, zwłaszcza tych z Wyższej Szkoły Artystyczno-Przemysłowej. Spod skrzydeł profesora Libensky'ego wyszła liczna grupa artystów plastyków, którzy rozwijają jego dziedzictwo nie tylko pod względem artystycznym, ale też w pracy pedagogicznej. Z wielu nazwisk wymienimy w tym kontekście przynajmniej kilka. Bardzo wyraźną postacią był Pavel Ježek (1938-99). Jego twórczość pozostawiła charakterystyczny ślad w nowoczesnej

S. Libenský podczas rysowania studium okien ze szkła stapianego do gotyckiej kaplicy św. Wacława w katedrze św. Wita w Pradze, 1964 r.
Fot. z arch. S. Libenský'ego i J. Brychtové. Stanislav Libenský při kresbě studií oken z taveného skla do gotické kaple sv. Václava v katedrále sv. Víta v Praze, 1964.
Foto z archivu St. Libenského a J. Brychtové.

twórczości autorskiej, gdzie nie bał się w bardzo oryginalny sposób łączyć szkła z rozmaitymi innymi materiałami. Niestety na swoją własną twórczość niewiele miał czasu, większość energii poświęcał bowiem szkole szklarskiej w Żeleznym Brodzie, gdzie od 1968 roku uczył w pracowni

ohodnotila mezinárodní jury na světové výstavě v Bruselu v roce 1958 Grand Prix. Tento velkolepý úspěch doprovázela v dalších pětadvaceti letech úctyhodně dlouhá řada dalších významných ocenění. Skleněné plastiky Stanislava Libenského a Jaroslavy Brychtové jsou dnes zastoupeny ve všech významných muzejních, galerijních a soukromých sbírkách po celém světě. Svou společnou prací dotvořili mnohé historické i soudobé architektonické prostory a prokázali tak nevšední výtvarné i duchovní možnosti taveného skla v profánním i sakrálním prostředí. Za jiné stojí nepochybně v této souvislosti za zmínku vynikající okna gotické Svatováclavské kaple v katedrále sv. Víta v Praze. V zavedeném systému autorské spolupráce připravoval Stanislav Libenský po předcházejících konzultacích s Jaroslavou Brychtovou kresby pro zamýšlené realizace v taveném skle v měřítku 1:1. Pro sedmimetrové kresby „gotických“ oken nechal bez váhání provést stavební úpravy ateliéru a zbudovat

Okna v gotické kapličky sv. Wacława w katedrze św. Wita w Pradze, Stanislav Libenský i Jaroslava Brychtová, 1964-1968. Wysokość każdego okna 700 cm, szerokość 120 cm. Fot. z arch. S. Libenský'wwego i J. Brychtové.
Okna v gotické kapli sv. Václava v katedrále sv. Víta v Praze, Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová, 1964-1968. Výška každého okna 700 cm, šířka 120 cm. Foto z archivu St. Libenského a J. Brychtové.

speciální lešení. I to dokazuje, že byl v řadě ohledů sám k sobě velice náročný.

A náročný byl také vůči svým studentům, především na Vysoké škole uměleckoprůmyslové. Z jeho ateliéru vyšla početná skupina výtvarníků, kteří rozvíjejí odkaz profesora Libenského nejenom po umělecké stránce, ale také v pedagogické práci. Z mnoha jmen připomeňme v této souvislosti alespoň některá z nich. Velice výraznou osobností byl Pavel Ježek (1938-99). Jeho tvorba zanechala svébytnou stopu v novodobé autorské tvorbě,

formowania szkła metodami hutniczymi, a w latach 1989-1999 pełnił funkcję dyrektora. Przyczynił się do zasadniczej modernizacji nie tylko samego budynku szkoły, ale też metod nauczania. Do współpracy zaprosił między innymi również dalszych absolwentów pracowni prof. Libensky'ego, Ivo Buriana i Břetislava Nováka. Pavel Ježek položyl podwaliny pod dynamiczny rozwój szkoły. Do jego działań nawiązała jego następczyni w funkcji dyrektora, Zdeňka Laštovičková. Dzięki ich wspólnym staraniom szkoła szklarska w Żeleznym Brodzie jest obecnie świetnie wyposażoną placówką o szerokim zapleczu technicznym, włącznie z własną hutą. O poziomie szkoły świadczy też to, że ewentualną współpracą z nią zainteresowana jest obecnie Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

Również w kolejnej północnoczeskiej szkole szklarskiej w Kamenickim Šenovie w przeciągu lat w kształtowaniu programu nauczania artystycznego uczestniczyło kilku ważnych absolwentów pracowni prof. Libensky'ego z Wyższej Szkoły Artystyczno-Przemysłowej w Pradze. Funkcję dyrektora sprawował najpierw Vladimír Klein, po nim Pavel Werner, a obecnie František Janák. Profesorami zaś byli ponadto Josef Kochrda, František Novák i Pavel Trnka. We wszystkich przypadkach są to autorzy o ustalonym spojrzeniu i wartej uwagi inwencji twórczej. Ostatni trzej wymienieni – František Janák, Vladimír Klein i Pavel Trnka – na swój sposób świetnie przedstawili zarówno szkołę Stanislava Libensky'ego, jak czeskie szkolnictwo zawodowe podczas wieloletniej pracy pedagogicznej w japońskim instytucie szkła artystycznego w Toyamie.

Stanislav Libenský pierwsze doświadczenia pedagogiczne zaczął zbierać w szkole szklarskiej w Nowym Borze, gdzie po 1945 roku przez wiele lat uczył. Po jego odejściu do Żeleznego Brodu, a następnie do Pragi, placówka ta przeszła wiele zmian i po różnych perypetiach w erze komunizmu jej dotychczasowa orientacja artystyczna została zredukowana do technologii szklarskich. W 1977 roku pracę w szkole rozpoczął jeden z pierwszych absolwentów pracowni prof. Libensky'ego z Pragi, Václav Machač. W następnych latach pracowali tu kolejni

v níž neváhal zcela originálním způsobem kombinovat sklo s rozmanitými materiály. Bohužel na své vlastní dílo neměl příliš času, protože většinu své energie věnoval sklářské škole v Železném Brodě, kde od roku 1968 učil v ateliéru hutního tvarování skla a v letech 1989-1999 působil ve funkci ředitele. Zasloužil se o zásadní modernizaci nejenom vlastní budovy školy, ale rovněž výtvarné výuky. Přizval k pedagogické spolupráci kromě jiných i další absolventy ateliéru prof. Libenského, a to Ivo Buriana a Břetislava Nováka. Pavel Ježek položil skvělé základy pro dynamický rozvoj školy, na něj navázala jeho nástupkyně v ředitelské funkci Zdeňka Laštovičková. Jejich společnou zásluhou je v současnosti sklářská škola v Železném Brodě skvěle vybaveným školním pracovištěm se širokým technickým zázemím včetně vlastní huty. O uznávané úrovni této střední školy svědčí jistě také to, že se o případnou spolupráci v současné době zajímá Akademie sztuk peknych z Wroclavi.

Rovněž v další severočeské sklářské škole v Kamenickém Šenově se v průběhu času podílelo na formování programu umělecké výuky několik výrazných absolventů ateliéru prof. Libenského z Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze. V ředitelské funkci to byl nejprve Vladimír Klein, po něm Pavel Werner a v současnosti František Janák, na profesorských místech navíc Josef Kochrda, František Novák a Pavel Trnka. Ve všech případech se jedná o autory s vyhraněnou sklářskou estetikou a pozoruhodnou tvůrčí invencí. Ostatně tři z nich – František Janák, Vladimír Klein a Pavel Trnka – svým způsobem skvěle reprezentovali jak školu Stanislava Libenského, tak české odborné školství při svém dlouhodobém pedagogickém působení v japonském sklářském uměleckém institutu v Tojamě.

Stanislav Libenský začal původně sbírat své první učitelské zkušenosti na střední sklářské škole v Novém Boru, kde po roce 1945 učil řadu let. Po jeho odchodu do Železného Brodu a následně do Prahy prošla tato novoborská instituce složitým vývojem a po různých peripetiích v komunistické éře se její dosavadní umělecká orientace zredukovala na výuku sklářské technologie.

absolwenci tej pracowni – Miroslav Čermák, Stanislav Honzík, Antonie Jankovcová, Eva Švestková i Pavel Werner. Dzięki nim w szkole ponownie otwarto kierunki artystyczne, najpierw formowania szkła metodami hutniczymi, później szlifowania i malowania. Z pomocą pozostałych nauczycieli stworzyli aktywne środowisko twórcze, które przyczyniło się do podniesienia poziomu nauczania nie tylko w dotychczasowej szkole średniej i zawodowej, ale też w nowo powstałym studium zawodowym (Vyšší odborná škola, 1996). Obecnie nauczycielami sztuki są tu Stanislava Grebeníčková i Milan Handl. Oboje studiowali u prof. Libenský'ego, a M. Handl był w 1982 roku jego asystentem.

Tradycyjne czeskie szkoły szklarskie od wielu dziesiętników lat nierozdzielnie związane są z obszarem północno-zachodnich Czech. W czasach współczesnych jednak intensywną działalność rozwija także ponadpodstawowa szklarska szkoła artystyczno-przemysłowa (Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská) w Valašském Meziříčí. W tworzeniu jej programu artystycznego uczestniczył w wyraźny sposób Jiří Šuhájek. W czasach studiów u prof. Libenský'ego odbył on staż w Anglii, a następnie kontynuował naukę w Royal College of Art w Londynie. Dziś należy do najbardziej znanych czeskich artystów szkła, bardzo często uczestniczy w szklarskich sympozjach oraz plenerach w kraju i za granicą. Czasami też współpracuje z zagranicznymi szkołami artystycznymi różnego typu. Także dzięki niemu szkoła w Valašském Meziříčí stosunkowo szybko znalazła miejsce wśród o wiele starszych placówek edukacyjnych tej branży, które co roku wypuszczają maturzystów reprezentujących dobry poziom artystyczny i zawodowy. Wielu absolwentów tych szkół kontynuuje naukę w szkołach wyższych.

Obecnie w Republice Czeskiej działają trzy instytucje umożliwiające studiowanie szkła artystycznego. Największe tradycje ma Vysoká škola uměleckoprůmyslová – Vyšsza Škola Artystyczno-Przemysłowa w Pradze. Do niedawna działały tu dwie pracownie. Jedną prowadził Vladimír Kopecký, drugą – ukierunkowaną na przestrzenne formy szkła dla potrzeb architektury – Marian Karel.

V roce 1977 do školy nastoupil jeden z prvních absolventů vysokoškolského ateliéru prof. Libenského v Praze Václav Machač. V následujících letech se ve škole vystřídali další absolventi téhož ateliéru Miroslav Čermák, Stanislav Honzík, Antonie Jankovcová, Eva Švestková a Pavel Werner. Zásadou jejich úsilí byly na škole opětovně otevřeny umělecké obory, nejprve hutní tvarování skla, později broušení a malování. S pomocí ostatních pedagogů vytvořili aktivní tvůrčí prostředí, které přispělo ke zkvalitnění výtvarného studia nejenom na dosavadní střední škole, ale i na nově otevřené Vyšší odborné škole (1996). V současnosti působí na postech uměleckých pedagogů Stanislava Grebeníčková a Milan Handl. Oba studovali u prof. Libenského, M. Handl byl v roce 1982 jeho asistentem.

Tradiční české sklářské školy jsou již dlouhá desetiletí neodmyslitelně spjaté s regionem severních Čech. V nové době však vyvíjí intenzivní činnost také Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská ve Valašském Meziříčí. Na formování jejího uměleckého programu se výrazně podílel Jiří Šuhájek. V době studií u prof. Libenského absolvoval stáž v Anglii a posléze pokračoval v dalším uměleckém vzdělávání na Royal College of Art v Londýně. Dnes patří k nejznámějším českým sklářským výtvarníkům v odborném světě, velice často se účastní sklářských sympozií doma i v cizině a příležitostně působí na zahraničních uměleckých školách různého typu. Také jeho zásluhou se valašskomeziříčská škola zařadila poměrně rychle k historicky nepoměrně starším vzdělávacím institucím v tomto oboru, odkud každoročně vycházejí maturanti s kvalitním výtvarným a odborným vzděláním. Mnozí z absolventů těchto středních škol s úspěchem pokračují v dalším studiu na vysokých školách.

V současnosti nabízejí v České republice příležitost k akademickému studiu v oboru uměleckého skla tři instituce. Tou tradiční je Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze. Dříve tu působily dva ateliéry. Jeden z nich vedl Vladimír Kopecký, druhý – zaměřený na prostorovou sklářskou tvorbu pro

Obaj profesorowie w młodości byli uczniami Stanislava Libenský'ego, choć każdy z nich w innym czasie – Vladimír Kopecký tylko krótki okres czasu jako uczeń szkoły średniej w Novym Borze, Marian Karel przez prawie całe studia w Pradze. Po odejściu V. Kopeckiego na emeryturę a M. Karela do nowej pracy na politechnice (České vysoké učení technické) w Pradze, w praskiej Wyższej Szkole Artystyczno-Przemysłowej pozostała tylko jedna wspólna pracownia szkła, którą prowadzi Rony Plesl. Nie należy on co prawda do grona uczniów Stanislava Libenský'ego (podczas studiów jego nauczycielami byli profesorowie Jiří Hrcuba i Vratislav K. Novák), ale znał z profesora jeszcze z czasów, kiedy zaczął uczyć się w szkole średniej w Železnym Brodzie. Pan profesor Libenský przez wszystkie lata swojej pracy na uczelni w Pradze mieszkał bowiem na stałe właśnie w tym mieście i regularnie tu pod koniec tygodnia przyjeżdżał. Przy tej okazji bardzo często zachodził też do szkoły, w której przed laty pełnił funkcję dyrektora. Dlatego nic dziwnego, że wiedział o wszystkich utalentowanych uczniach, uważnie śledząc ich dalszą drogę, nawet kiedy decydowali się kontynuować karierę w innej dziedzinie twórczości.

Osoby zainteresowane studiami na kierunku szklarskim w Republice Czeskiej oprócz Wyższej Szkoły Artystyczno-Przemysłowej w Pradze mogą zgłaszać się także na dwa uniwersytety. Pierwszym jest Uniwersytet Jana Evangelisty Purkyně w Ústí nad Łabą, a dokładniej jego Wydział Sztuki Użytkowej i Designu (Fakulta užitého umění a designu). Wydział powstał w 2000 roku nawiązując do działalności pedagogicznej Instytutu Kultury Plastycznej (Institut výtvarné kultury). Początkowo sercem tego instytutu była pracownia szkła. Jej program dydaktyczny został sformułowany w 1992 przez ucznia prof. Libenský'ego, Pavla Mizera, który przez wiele lat pełnił funkcję kierownika pracowni. Od 1996 roku pracownią w Ústí – dziś stanowiącą część Katedry Sztuki Użytkowej Wydziału Designu i Sztuki – kieruje Ilja Bílek, który lata studiów u prof. Libenský'ego uważa za bardzo ważny fundament swojej własnej pracy artystycznej i pedagogicznej.

architekturę – Marian Karel. Oba profesori byli ve svém mládí žáky Stanislava Libenského, i když každý z nich ve zcela jiné době a v odlišném postavení. Vladimír Kopecký pouze krátce jako středoškolák v Novém Boru, Marian Karel téměř po celá léta svého pražského vysokoškolského studia. Po odchodu V. Kopeckého do penze a M. Karela do nového pedagogického pracoviště na Českém vysokém učení technickém v Praze je dnes na pražské „umprumce“ pouze jeden společný sklářský ateliér, který vede Rony Plesl. Tento pedagog sice nepatří ze žádného pohledu mezi žáky Stanislava Libenského (jeho vysokoškolskými učiteli byli profesori Jiří Hrcuba a Vratislav K. Novák), ale znali se již od dob, kdy R. Plesl začal se sklářským studiem na železnobrodské škole. Pan profesor Libenský měl totiž po celá léta svého pražského vysokoškolského působení trvalé bydliště v Železném Brodě, kam se pravidelně koncem týdne vracel. Velice často při té příležitosti zašel do školy, v níž před lety působil jako ředitel, a tak není divu, že měl stálý přehled o všech talentovaných žácích. Jejich další uměleckou dráhu pozorně sledoval i v situacích, kdy pokračovali ve studiu v odlišně zaměřeném oboru výtvarné tvorby.

Kromě Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze mohou zájemci o vysokoškolské studium v oboru výtvarného zpracování skla v České republice podávat přihlášky také na dvě univerzitní instituce. Tou první je Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, resp. její Fakulta užitého umění a designu. Toto umělecké pracoviště vzniklo v roce 2000 a navázalo na pedagogickou činnost předchozího Institutu výtvarné kultury. Prvotním základem tohoto Institutu byl ateliér skla. Jeho učební program formuloval (1992) a ve funkci vedoucího ateliéru řadu let pracoval žák profesora Libenského Pavel Mizera. Od roku 1996 vede tento ústecký ateliér – v současné době začleněný pod Katedru užitého umění Fakulty designu a umění – Ilja Bílek, který považuje studijní léta strávená v ateliéru prof. Libenského za velice důležité východisko své vlastní umělecké i vzdělávací práce. Obdobně nahlíží na svou pedagogickou činnost také někdejší absolventka Libenského ateliéru Dagmar Hrabánková působící na liberecké Technické univerzitě.

Podobnie na swą działalność pedagogiczną patrzy dawna absolwentka pracowni Libenský'ego, Dagmar Hrabánková, która pracuje obecnie na Uniwersytecie Technicznym w Libercu. Na tutejszym Wydziale Tekstyliów w 1992 roku założono Katedrę Projektowania, której program nauczania stopniowo się rozrastał o kolejne kierunki. W związku z ogromnym zainteresowaniem studentów i tradycjami regionu, katedra ta w 2002 roku rozszerzyła pole swojego działania – pod nową nazwą Katedry Designu – na Jablonec nad Nysą. W Jabloncu powstał samodzielny oddział, w którym odbywają się zajęcia z biżuterii (opiekę artystyczną sprawuje Ludmila Šikolová) oraz szkła artystycznego. W ciągu kilku lat Dagmar Hrabánkové udało się na tyle wyraźnie określić profil tego licencjackiego kierunku, że wielu absolwentów znalazło pracę nie tylko w tutejszym przemyśle, ale kontynuowało studia, zyskując stopień magistra w uczelniach w Republice Czeskiej, na Słowacji i w Polsce. Ponadto należący do uczelni obiekt w Jabloncu, w którym ulokowana jest też Galeria N, stał się miejscem, w którym w stosunkowo krótkim czasie pojawiło się wiele ciekawych i inspirujących wystaw z najróżniejszych dziedzin sztuki, w tym szkła. W ramach kontaktów roboczych i przyjacielskich swoje prace często prezentują tu także pedagodzy i studenci z wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych.

Bez wątpienia również w dzisiejszym świecie niesamowitych wirtualnych możliwości tradycyjne wystawy są przekonującą okazją do prezentacji i konfrontacji wyników – czy to w dziedzinie twórczości artystów indywidualnych czy szkół artystycznych. Imię Stanisława Libenský'ego ma do dziś wyjątkowe znaczenie, dlatego w 2009 roku ogłoszono pierwszą edycję międzynarodowego przeglądu połączonego z konkursem i wystawami prac dyplomowych powstałych w pracowniach szkół wyższych ukierunkowanych na szkło artystyczne. Przegląd nazwano „Cena Stanisława Libenský'ego” – Nagroda Stanisława Libenskiego. Inicjatywa zorganizowania takiego przedsięwzięcia wyszła od Jaroslavy Brychtové, wieloletniej współpracownicy i żony Stanisława Libenský'ego, realizacją pomysłu zajęła się Pražská galerie českého skla (Praska Galeria Czeskiego

Na zdejší Fakultě textilní byla zřízena v roce 1992 Katedra návrhářství, jejíž učební program se postupem času rozrůstal o další obory. S ohledem na velký zájem studentů a s přihlédnutím k výrobním tradicím regionu rozšířila tato katedra – s novým názvem Katedra designu – v roce 2002 svou působnost do Jablonce nad Nisou. Na tomto detašovaném pracovišti probíhá specializovaná výuka zaměřená na bižuterii a šperk (výtvarným garantem této výuky je Ludmila Šikolová) – a rovněž na umělecké zpracování skla. Za pár let se podařilo Dagmar Hrabánkové profilovat tento sklářský bakalářský studijní obor natolik výrazně, že leckteří ze zdejších absolventů se uplatnili nejenom v místním průmyslu, ale s úspěchem pokračovali v magisterském studiu na uměleckých vysokých školách v České republice, na Slovensku a v Polsku. Navíc se stala jablonecká školní budova se svou Galerií N místem, kde se v poměrně krátké době vystřídalo mnoho zajímavých a podnětných výstav z nejrozličnějších výtvarných oborů včetně skla. V rámci pracovních i přátelských kontaktů tu často vystavují také pedagogové a studenti z wrocławské Akademii sztuk pięknych.

Není pochyb o tom, že i v dnešním světě nevidaných virtuálních možností jsou tradiční výstavy přesvědčivou příležitostí k názorné prezentaci a konfrontaci výsledků, ať již v oblasti tvorby individuálních umělců nebo výtvarných škol. Jméno Stanisława Libenský'ego má dodnes mimořádnou váhu, a proto byl v roce 2009 vyhlášen první ročník mezinárodní výstavní přehlídky diplomních prací z vysokoškolských ateliérů zaměřených na umělecké zpracování skla. Tato soutěžní přehlídka nese název Cena Stanisława Libenský'ego. Iniciativa k vyhlášení této akce vzešla od Jaroslavy Brychtové, dlouholeté umělecké spolupracovnice a manželky Stanisława Libenský'ego, organizace se ujala Pražská galerie českého skla. Záštitu nad přehlídkou tvorby mladých světových tvůrců převzala manželka prezidenta České republiky paní Livie Klausová.

Podle propozic této soutěžní akce posuzuje přihlášené a vystavené práce odborná porota. Autor vítězného díla se stává nejenom držitelem Ceny Stanisława Libenský'ego, ale získává i bezplatnou příležitost k třítydennímu studiu

Szkła). Patronat nad przeglądem twórczości młodych światowych twórców objęła żona prezydenta Czech, pani Livie Klausová.

Zgodnie z zasadami tego konkursu zgłoszone i wystawione prace ocenia jury składające się ze specjalistów. Autor zwycięskiego dzieła nie tylko otrzymuje nagrodę Stanisława Libenský'ego, ale też bezpłatną możliwość trzytygodniowego kursu w znanej letniej szkole szklarskiej – Pilchuck Glass School – w Stanach Zjednoczonych. W pierwszej edycji nagrodę jury przyznało Soni Třeščíkové, absolwentce praskiej Wyższej Szkoły Artystyczno-Przemysłowej. Decyzja nie była jednak łatwa, bowiem konkurencja z czeskich i zagranicznych szkół była duża. Obok czeskich uczelni z Pragi, Ústí nad Labem i Liberca na wystawie pojawiły się podobne instytucje z Anglii, Estonii, Holandii, Japonii, Niemiec, Polski (6 uczestników z Akademii Sztuk Pięknych) i Słowacji.

Początkowo rozważano organizowanie Nagrody Stanisława Libenský'ego jako biennale, jednak liczny udział już w pierwszej edycji zachęcił organizatorów do podjęcia decyzji o corocznym urządzaniu tej imprezy. Podczas gdy w pierwszej edycji w 2009 roku czescy uczestnicy swym poziomem wyraźnie przewyższali uczestników zagranicznych, w drugiej edycji Nagrody Stanisława Libenský'ego w 2010 r. sytuacja była pod tym względem zbilansowana. Do pierwszej trójki tym razem za zwycięskim Anglikiem Alanem Horsleyem i przed trzecią Japonką Mafune Gonjo (ta jednak reprezentowała szwedzką uczelnię University College of Arts, Crafts and Design w Sztokholmie) dostała się tylko jedna reprezentantka Czech – Barbora Vobořilová (najpierw studiowała w Ústí, studia magisterskie dokończyła w Wyższej Szkole Artystyczno-Przemysłowej w Pradze). Wśród bez mała pięćdziesięciu uczestników było tym razem tylko dziesięcioro reprezentantów czeskich szkół z Pragi, Liberca i Ústí, o wiele więcej zgłoszeń przyszło z Belgii, Estonii, Francji, Irlandii, Izraela, Litwy, Węgier, Niemiec, Polski, Austrii, Rosji, Stanów Zjednoczonych, Szwecji i Wielkiej Brytanii.

ve vyhlášené letní sklářské škole - Pilchuck Glass School - ve Spojených státech. V prvním ročníku tuto šanci přisoudila porota absolventce pražské Vysoké školy uměleckoprůmyslové Soně Třeščíkové. Rozhodování to však nebylo rozhodně nijak snadné, protože konkurence byla z domácích i zahraničních škol značná. Vedle českých vysokých škol z Prahy, Ústí n. Labem a Liberce byly na výstavě zastoupeny obdobné instituce z Anglie, Estonska, Holandska, Japonska, Německa, Polska (6 účastníků z Akademie sztuk pięknych) a Slovenska. Podle prvotních úvah byla Cena Stanisława Libenský'ego proponována jako bienále, ale početná účast již v prvním ročníku přiměla organizátory k rozhodnutí, že se stane akcí každoroční. Zatímco v roce 2009 úroveň českých zástupců oproti zahraničním výrazně převažovala, v druhém ročníku Ceny Stanisława Libenský'ego v roce 2010 byla situace v tomto směru hodně vyrovnaná. Do vítězné trojice se tentokráte za vítězného Angličana Alana Horsleya a před třetí Japonku Mafune Gonjo - ta však zastupovala švédskou školu University College of Arts, Crafts and Design ve Stockholmu - dostala za českou stranu pouze Barbora Vobořilová (původně studovala v Ústí n. L., pětileté studium dokončila na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze). Mezi bezmála padesáti účastníky bylo tentokráte pouze deset zástupců českých škol z Prahy, Liberce a Ústí n. L., mnohem početnější přihlášky přišly z Belgie, Estonska, Francie, Irska, Izraele, Litvy, Maďarska, Německa, Polska, Rakouska, Ruska, Spojených států amerických, Švédska a Velké Británie.

České sklářské školství má hlubokou tradici, propracovaný systém a díky profesorů Libenskýmu a jeho pokračovatelům i vysoký kredit v celém světě. Stoupající zahraniční konkurence však napovídá, že v době obecné stagnace sklářství je odpovědnost pedagogů českých středních a vysokých škol v oboru uměleckého skla zcela mimořádná. Osobnost Stanisława Libenský'ego je v tomto směru pro ně – a stejně tak pro jejich žáky – inspirativním příkladem, aktuální výzvou a stálým závazkem.

Oldřich Palata

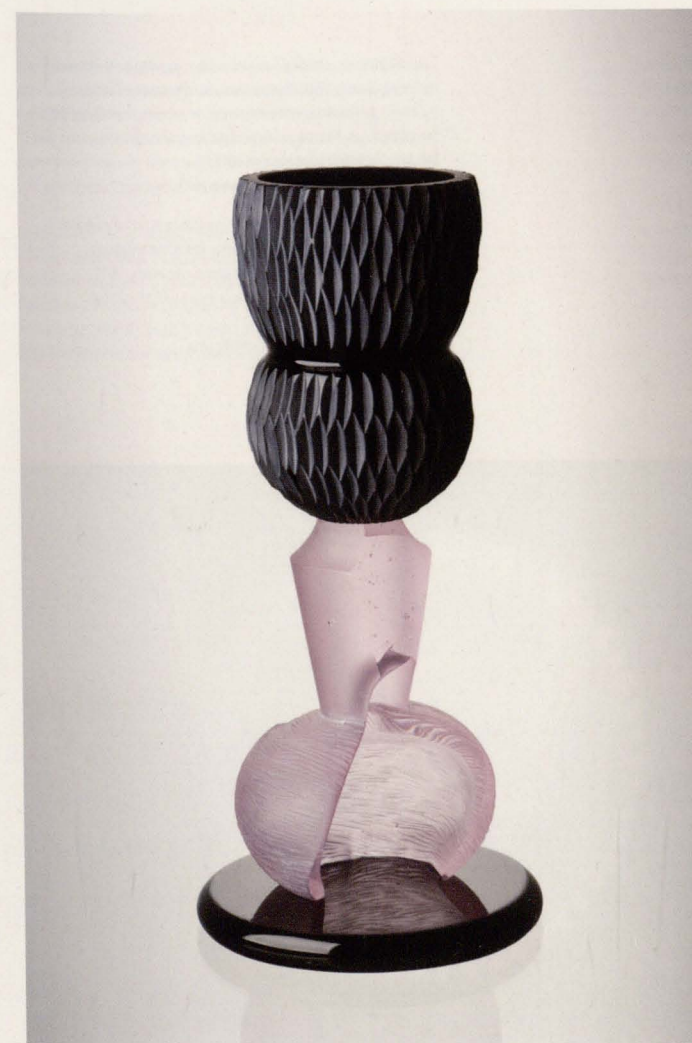
Czeskie szkolnictwo o kierunku szklarskim ma głęboko zakorzenione tradycje i szczegółowo opracowany system, a dzięki profesorowi Libensky'emu oraz jego następcom także duży kredyt zaufania na całym świecie. Wzrastająca konkurencja z zagranicy podpowiada jednak, że w czasach ogólnej stagnacji szklarstwa odpowiedzialność ciężąca na pedagogach kształcących młodych szklarzy w szkołach średnich i wyższych jest ogromna. Postać Stanisława Libensky'ego jest pod tym względem dla nich – i dla ich uczniów – inspirującym przykładem, wyzwaniem i zobowiązaniem.

Oldřich Palata

Irena Czepcová - Rzeźba do wnętrza, szkło topione w formie, beton, metal, elektroinstalacja, Wydział Sztuki i Designu, Uniwersytet J. E. Purkyně w Ústí nad Labem, 2010. Rozmiary 65 cm x 40 cm x 30 cm. Rzeźba prezentowana była na wystawie konkursowej Nagrody Stanisława Libensky'ego 2010. Fot. z archiwum Praskiej Galerii Czeskiego Szkła.

Irena Czepcová - Interiérová plastika, tavené sklo, beton, kov, elektroinstalace, Fakulta umění a designu, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2010. Rozměry 65 cm x 40 cm x 30 cm. Plastika byla zastoupena na soutěžní výstavě Cena Stanislava Libenského 2010. Foto z archivu Pražské galerie českého skla.

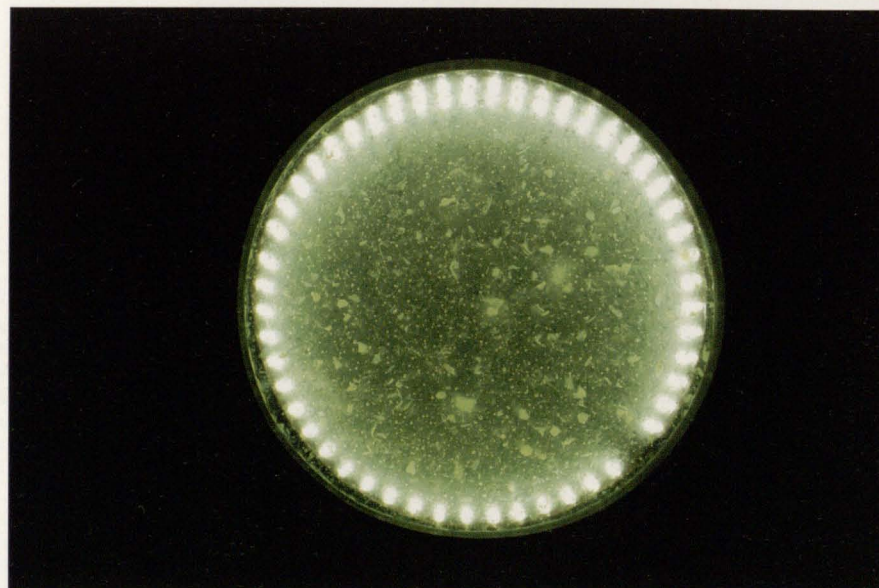

Barbora Vobořilová - Objekt-kielich z kolekcií „Święte tajemství“, szkło dmuchane, stapiane, szlifowane, klejone, Wyższa Szkoła Artystyczno-Przemysłowa w Pradze, 2010. Wys. 40 cm. Kolekcja prezentowana była na wystawie konkursowej Nagrody Stanisława Libensky'ego 2010, II miejsce. Fot. z archiwum Praskiej Galerii Czeskiego Szkła.

Barbora Vobořilová - Objekt-kielich ze souboru Svaté tajiny, sklo foukané, tavené, broušené, lepené, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, 2010. Výška 40 cm. Soubor byl zastoupen na soutěžní výstavě Cena Stanislava Libenského 2010 a autorka za něj získala II. místo. Foto z archivu Pražské galerie českého skla.

Lucie Mužicková - Objekt do wnętr, szkło z odzysku w nierdzewnej obręczy z diodami LED, Katedra Designu, Uniwersytet Techniczny w Libercu, samodzielny oddział terenowy w Jabloncu nad Nysą, 2010. Średnica 28 cm. Rzeźba prezentowana była na wystawie konkursowej Nagrody Stanisława Libensky'ego 2010.
Fot. z archiwum Praskiej Galerii Czeskiego Szkła.

Lucie Mužicková - Interiérový objekt, recyklované sklo v nerezové obruči s LED diodami, Katedra designu, Technická univerzita v Liberci, detašované pracoviště v Jablonci nad Nisou, 2010. Průměr 28 cm. Plastika byla zastoupena na soutěžní výstavě Cena Stanislava Libenského 2010.
Foto z archivu Pražské galerie českého skla.

Martin Prokeš - Misy-objekty, szkło tapiane, cięte, klejone, szlifowane, polerowane, Katedra Designu, Uniwersytet Techniczny w Libercu, samodzielny oddział terenowy w Jabloncu nad Nysą, 2010. 42 cm x 42 cm x 10 cm. Misy-objekty były prezentowane na wystawie konkursowej Nagrody Stanisława Libensky'ego 2010.
Fot. z archiwum Praskiej Galerii Czeskiego Szkła.

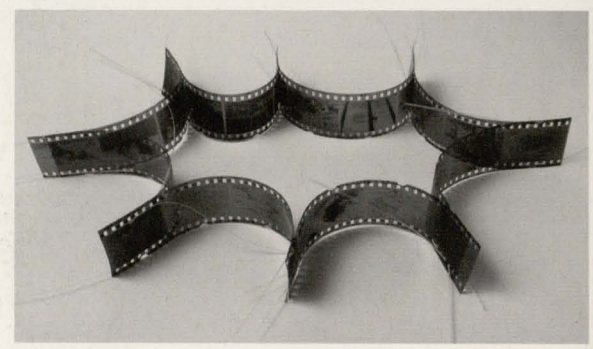
Martin Prokeš - Misy-objekty, tavené sklo, řezané, lepené, broušené, leštěné, Martin Prokeš, Katedra designu, Technická univerzita v Liberci, detašované pracoviště v Jablonci nad Nisou, 2010. Rozměry 42 cm x 42 cm x 10 cm. Misy-objekty byly zastoupeny na soutěžní výstavě Cena Stanislava Libenského 2010.
Foto z archivu Pražské galerie českého skla.

Lenka Tomšová - Misa z materiálu z recyklingu, tafle skla i papír, szkło klejone, obrabiane na tokarce, Katedra Designu, Uniwersytet Techniczny w Libercu, samodzielny oddział w Jabloncu nad Nysą, 2010. Wysokość 5,5 cm, średnica 25 cm. Misa była na wystawie konkursowej Nagrody Stanisława Libensky'ego 2010.
Fot. z archiwum Muzeum Północnoczeskiego w Libercu.

Lenka Tomšová - Misa z recyklovaného materiálu, tabulové sklo a papír, lepené, soustružené, Lenka Tomšová, Katedra designu, Technická univerzita v Liberci, detašované pracoviště v Jablonci nad Nisou, 2010. Výška 5.5 cm, průměr 25 cm. Misa byla zastoupena na soutěžní výstavě Cena Stanislava Libenského 2010.
Foto z archivu Severočeského muzea v Liberci.

bižuteria

šperk

TEREZA BORLOVÁ

Z płaszczyzny w przestrzeń
naszyjnik, papier

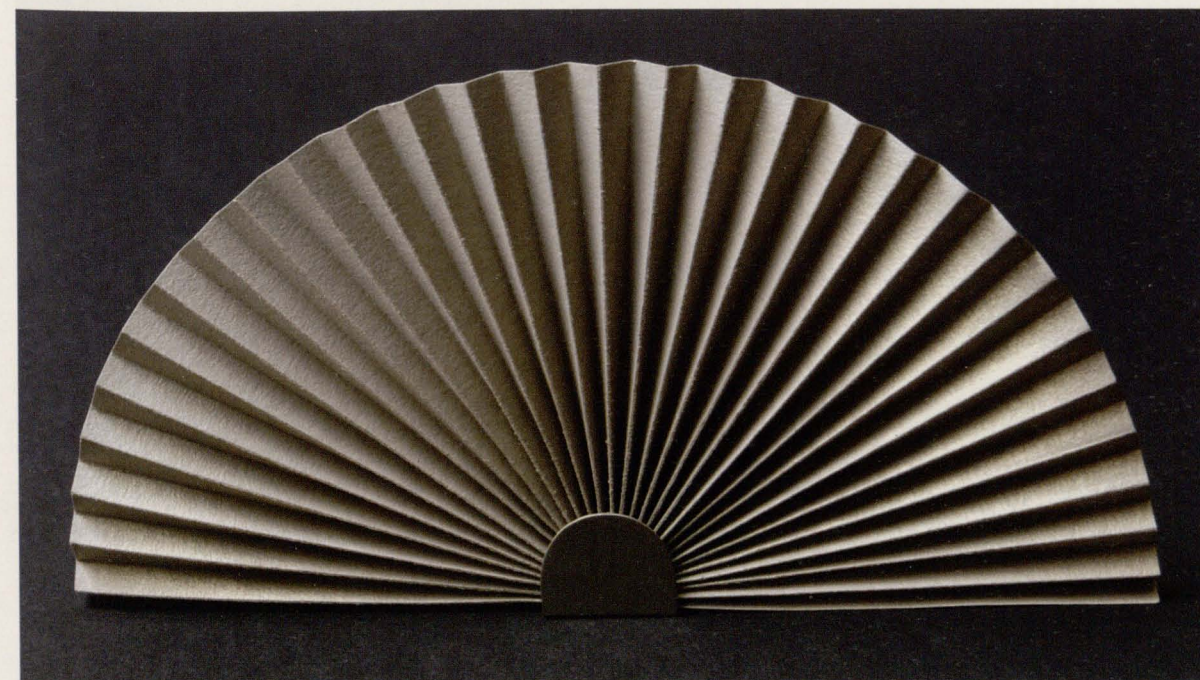
Z płochy do przestroru
náhrdelník, papír

ALŽBĚTA DVOŘÁKOVÁ

Ręka – najdoskonalsze narzędzie
pierścień - wachlarz, biały mosiądz, skóra

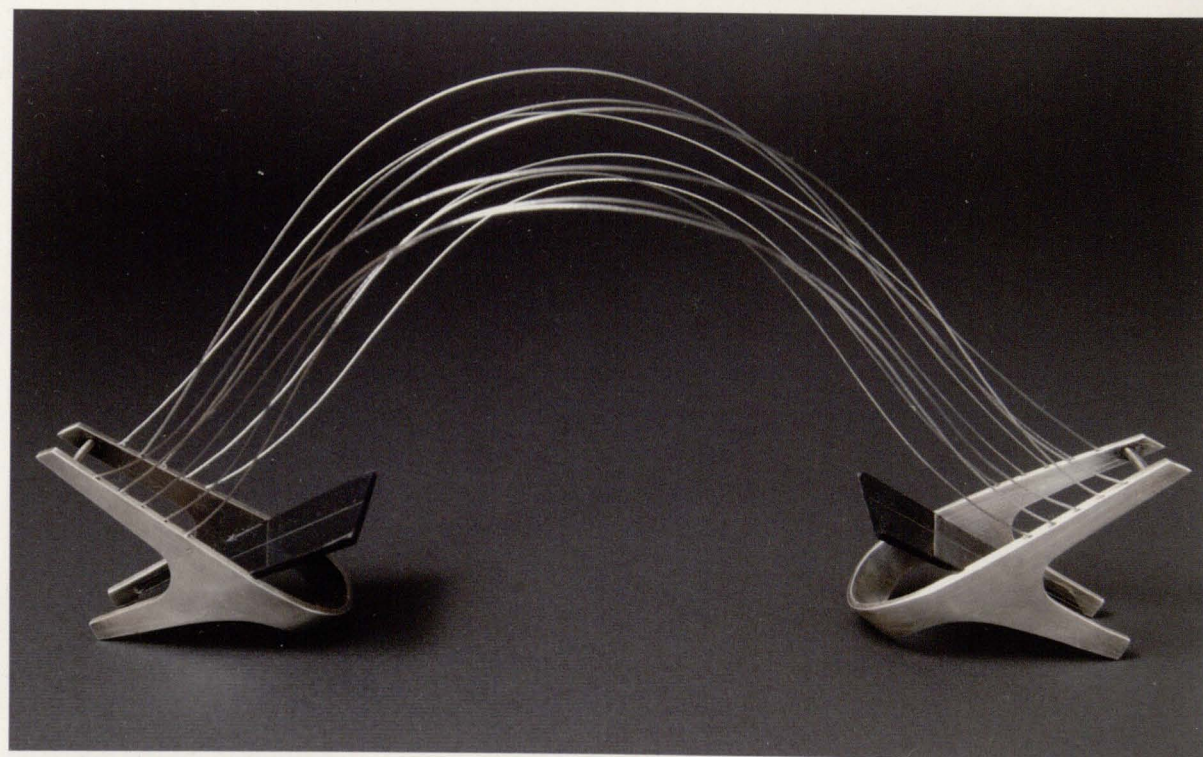
Ruka nejdokonalejší nástroj
prsten - vějíř, bílá mosaz, kůže

KATEŘINA ERŠILOVÁ

Most - pierścień
mosiądz, tworzywa sztuczne, żyłka

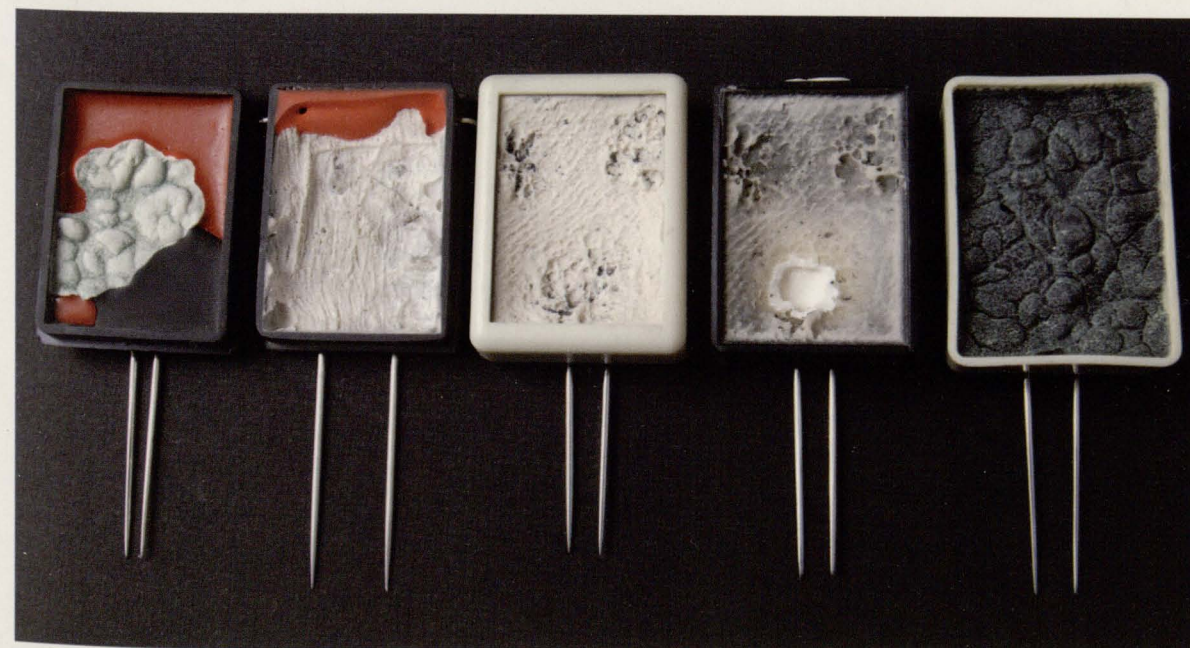
Most - prsten
mosaz, plast, lanko

MARTIN GROSMAN

Struktury
brosze, tworzywo, metal

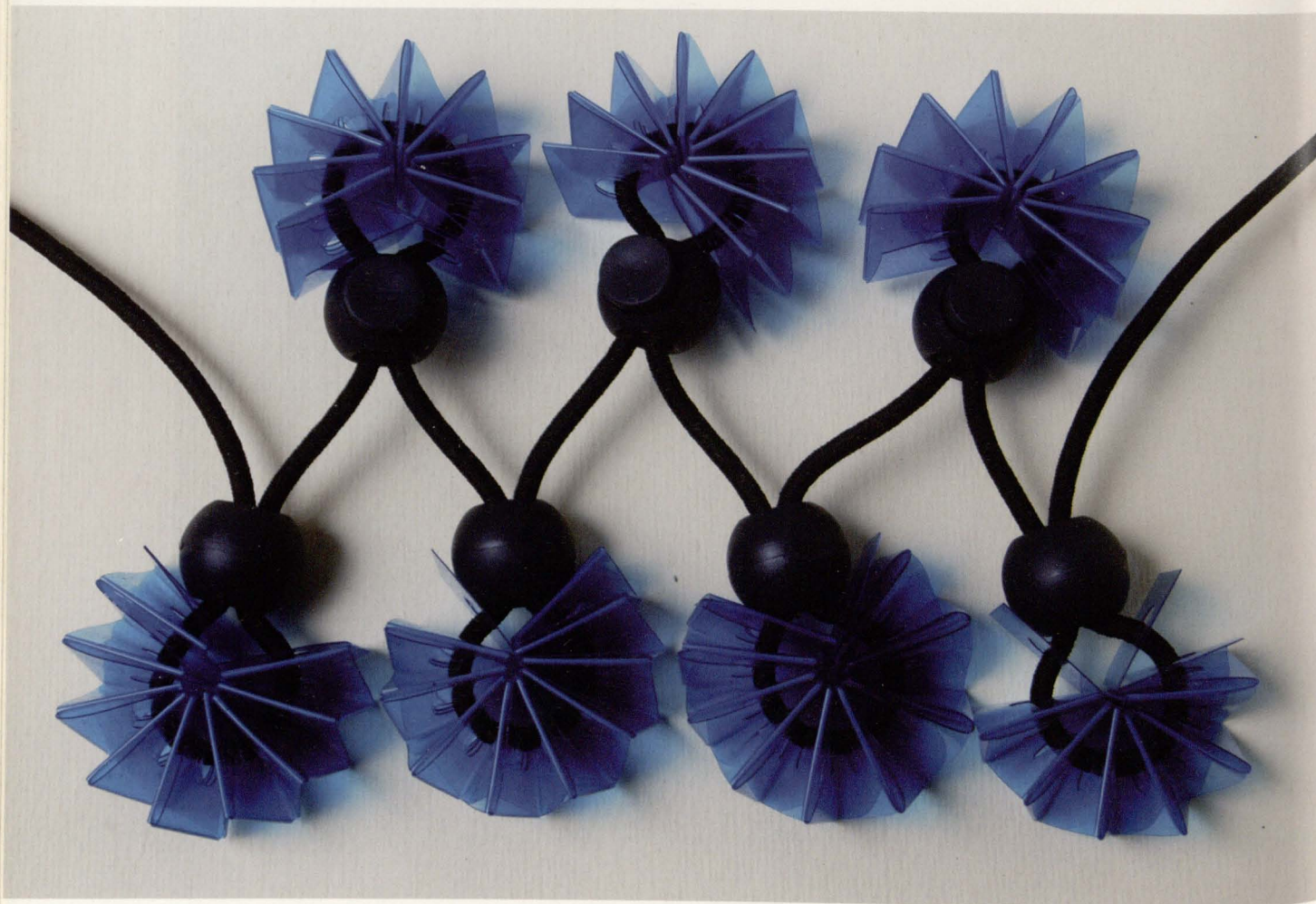
Struktury
broże, plast, ocel

ŽANETA HANUŠOVÁ

Z płaszczyzny w przestrzeń
naszyjnik, folia PVC, guma

Z plochy do prostoru
náhrdelník, PVC fólie, guma

ALENA HORECKÁ

Łańcuch - naszyjnik
tworzywo sztuczne, metal

Řetězení - náhrdelník
kov, plast

PETR KARBAN

Ozdoba na nos
metal

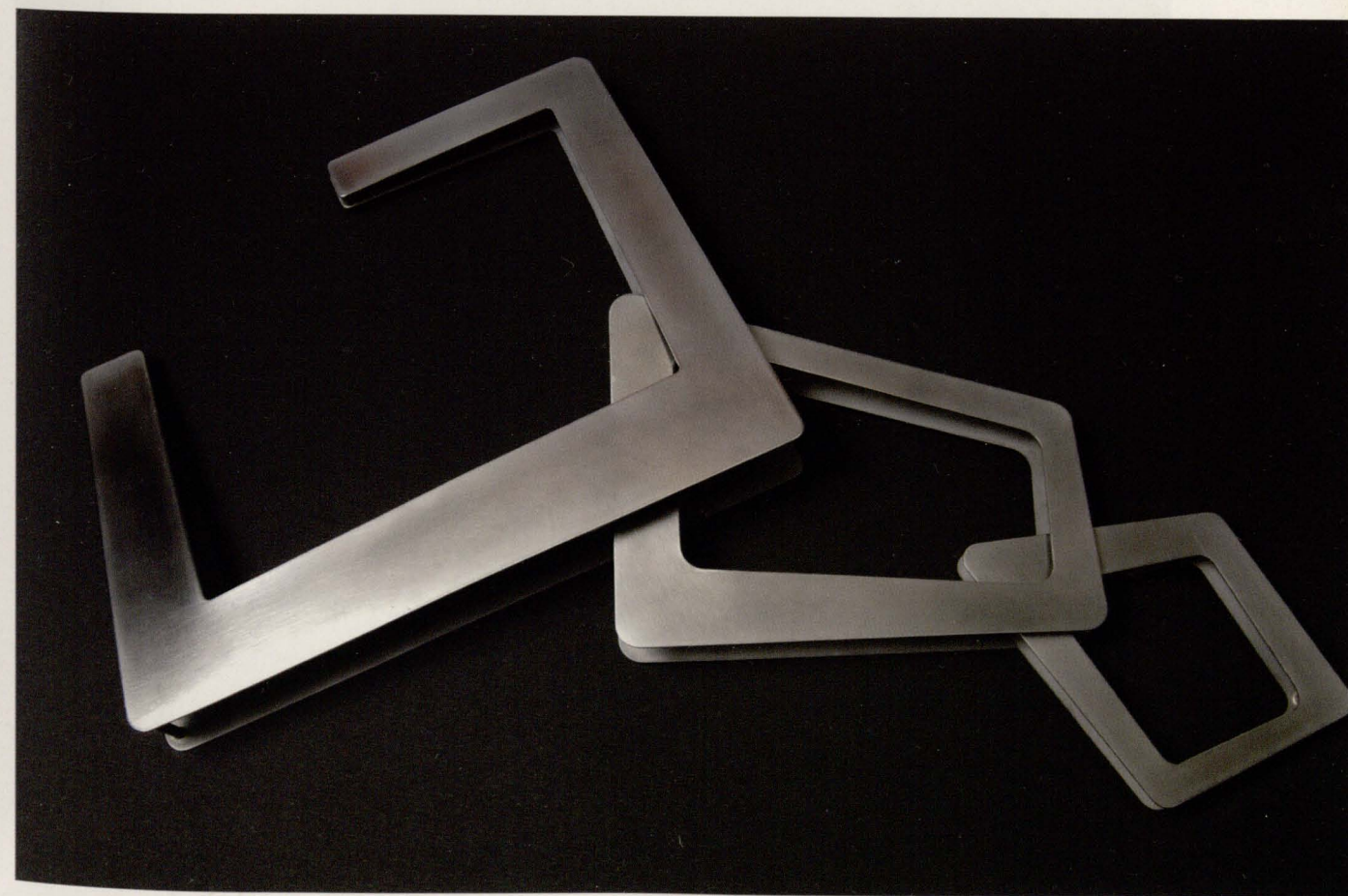
Ozdoba nosu
kov

LENKA KLIMTOVÁ

Łańcuch - naszyjnik
stal nierdzewna, matowa

Řetězení - náhrdelník
nerez mat

JIŘÍ KARÁSEK

Z płaszczyzny w przestrzeń
folia aluminiowa

Z płochy do przestrzeni
hrnky, dózy, hliník, aluminium, papír

ŠÁRKA LENERTO VÁ

Sny – ozdoba na ucho
miedź, folia PVC, papír

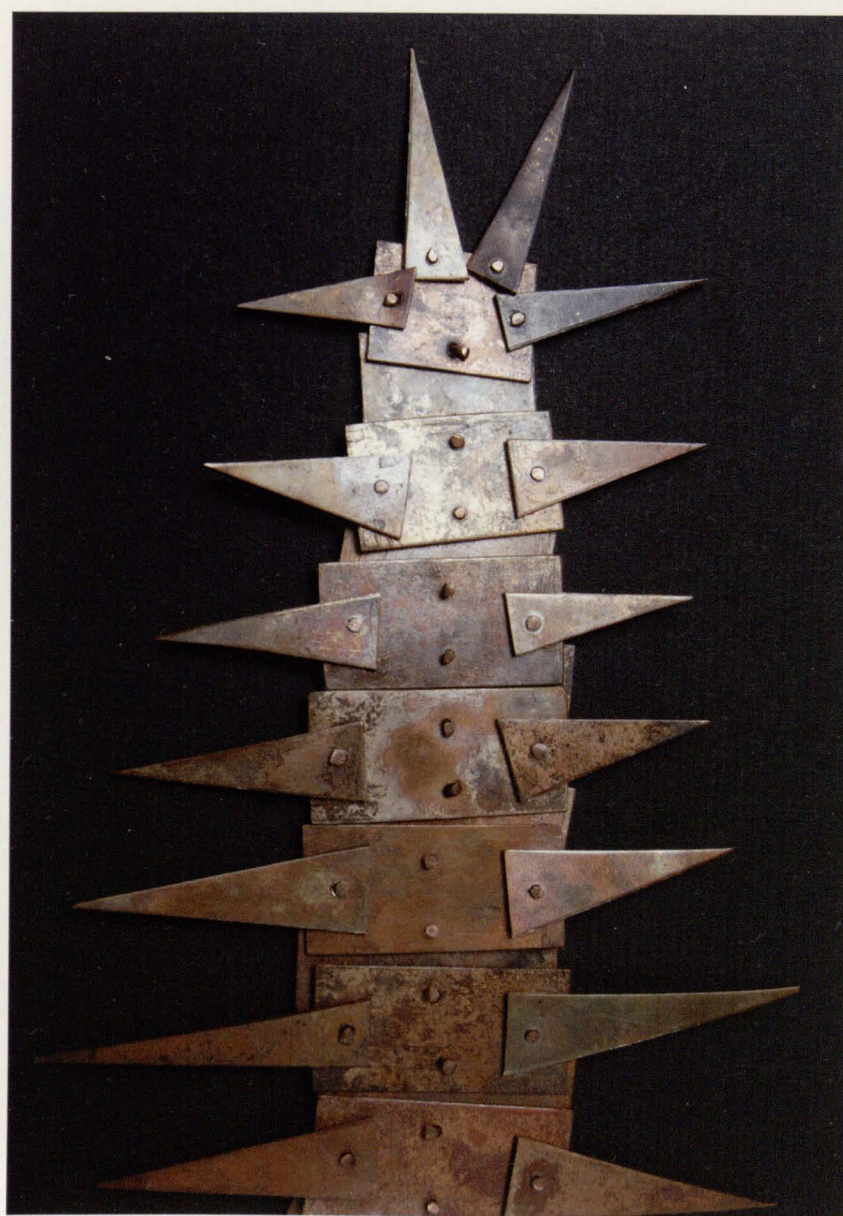
Sny – ozdoba na ucho
měď, plast, PVC folie, papír

VERONIKA LUŇÁKOVÁ

Łańcuch ze schowkiem
łańcuch z miedzi

Řetězení a schránka - řetězy
měď

ADÉLA NĚMEČKOVÁ

Łańcuch - Pająki - naszyjnik
mosiądz, drut żelazny

Řetězení - Pavouci - náhrdelník
mosaz, Fe drát

JIŘÍ NOVOTNÝ

Ręka – najdoskonalsze narzędzie
łubek na palec
mosiądz

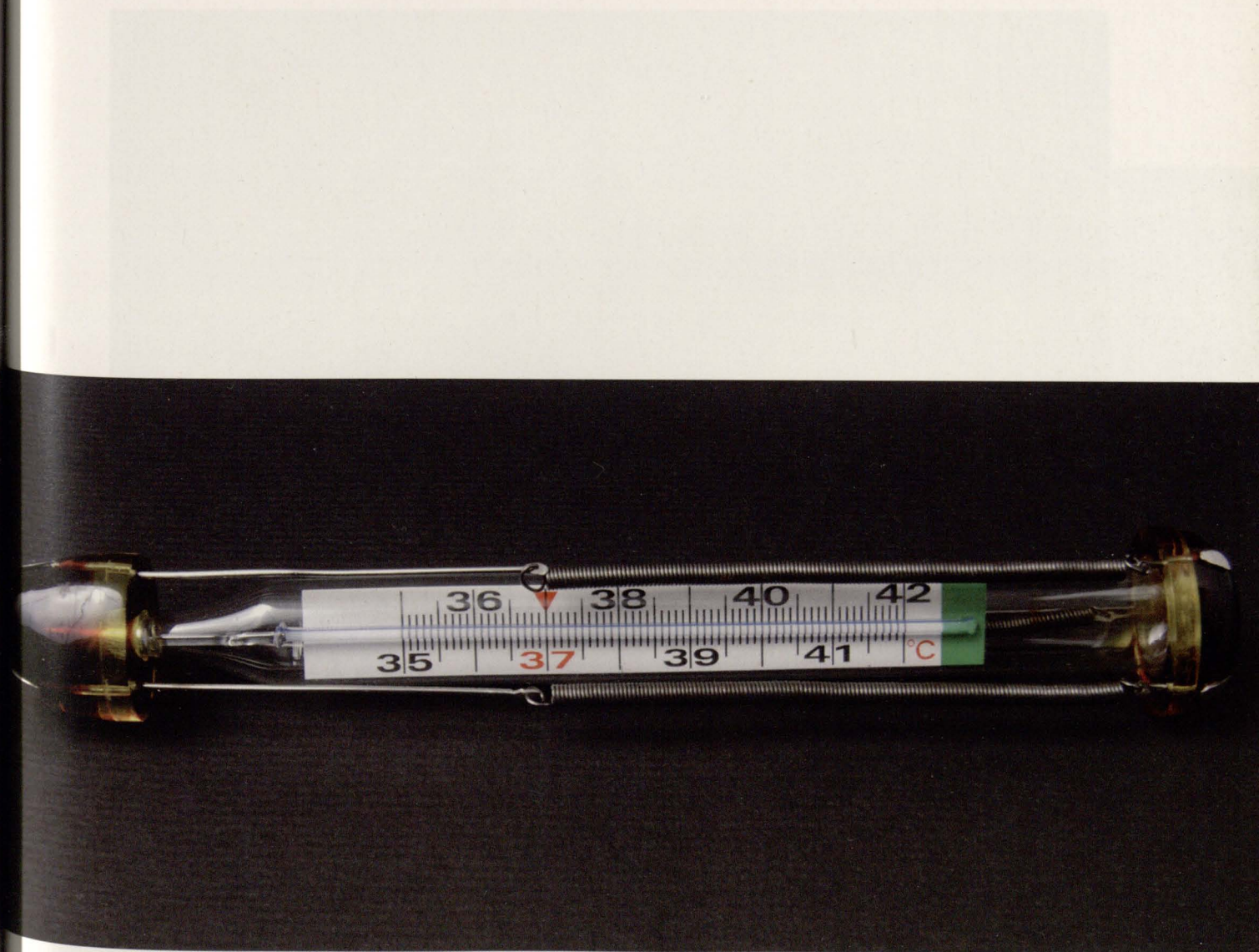
Ruka nejdokonalejší nástroj
dlahy na prsty
mosaz

TEREZA PÉKOVÁ

Bizuteria dla lekarza - brosza

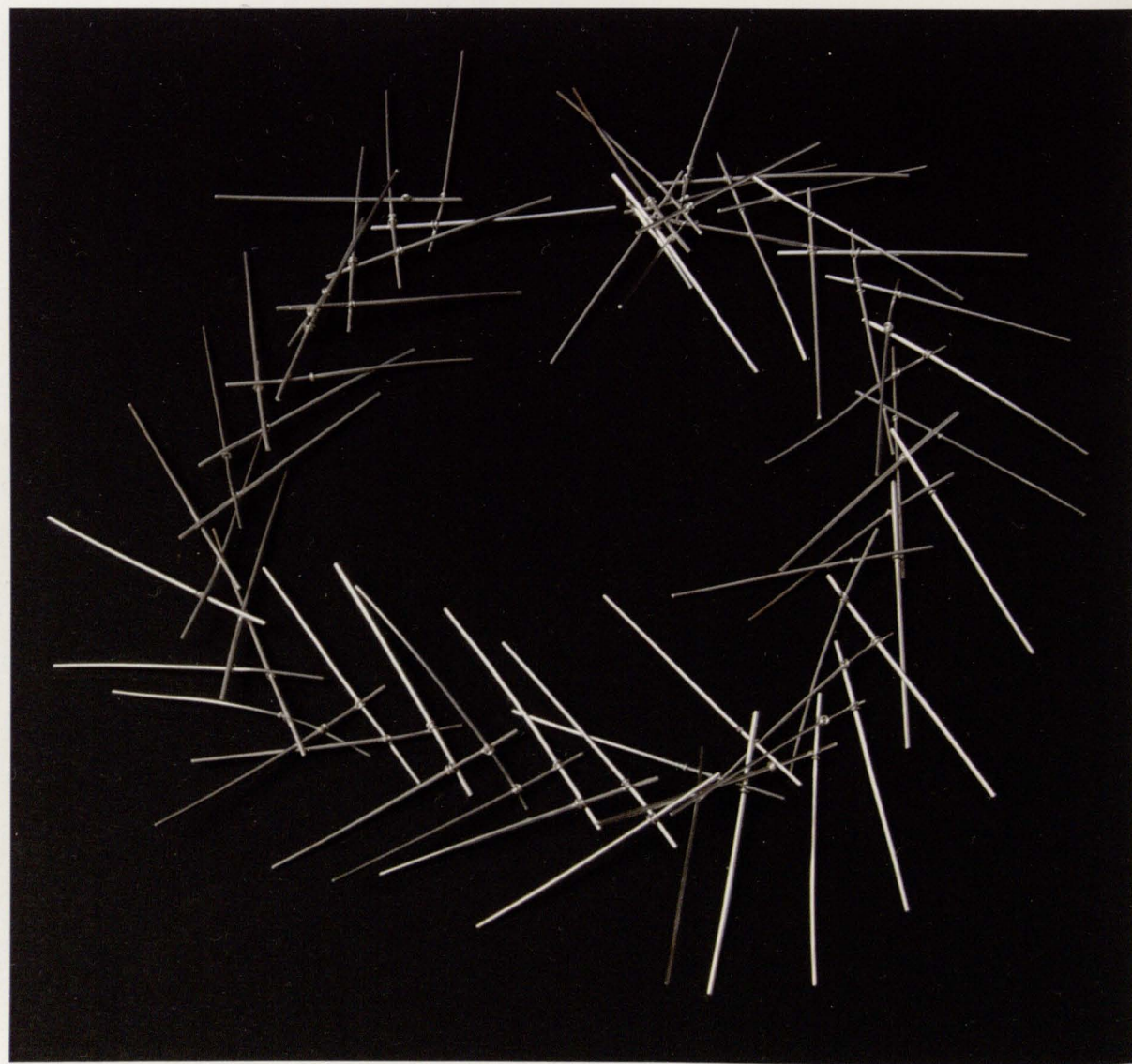
Šperk pro lékaře - broža

JELENA POTYLKOVÁ

Łańcuch - naszyjnik
srebro, drut

Řetězení - náhrdelník
stříbro, drát

JIŘÍ RŮŽIČKA

Łańcuch - naszyjnik
szlifowana stal nierdzewna

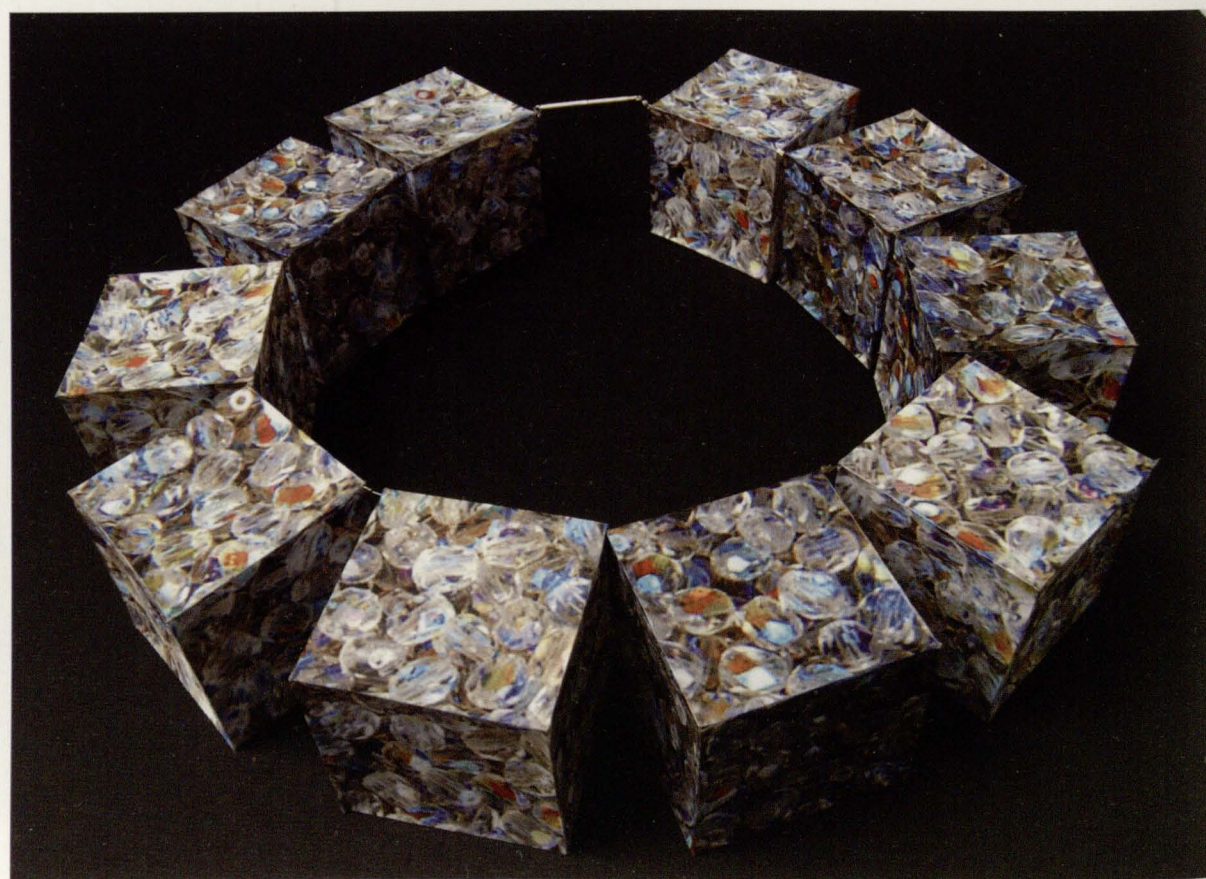
Řetězení - náhrdelník
broušená nerez

LUDMILA ŠIKOLOVÁ

Hořd dla szklanych koralikůw
naszyjnik sześcienny,
polyester, linka stalowa

Pocta skleňeným korálkům - náhrdelník
krychle
polyester, ocelové lanko

KATEŘINA ŠÍPOVÁ

Ręka – najdoskonalsze narzędzie
bransoletka
powierzchnie erodowane, trawione,
polerowane, płytki laser

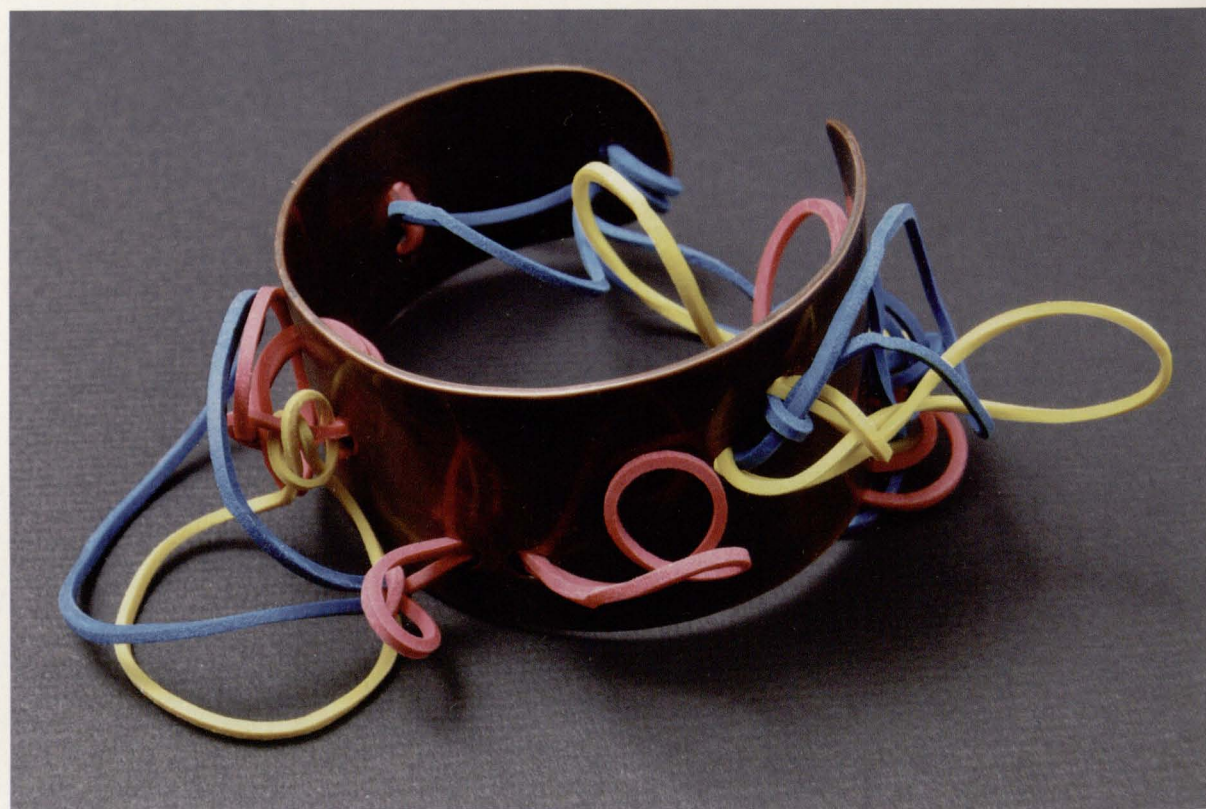
Ruka nejdokonalejší nástroj
náramky
nerez, lept, leštěné, destičky nerez

PETRA STRÁNSKÁ

Ręka – najdoskonalsze narzędzie -
 Proca - bransoletka
 mosiądz, miedź patynowana

Ruka nejdokonalejší nástroj - Praky - náramky
 mosaz, měď, galva, patina

IVETA TÁBOROVÁ

Pierścień – schowek
 srebro, naturalne kamienie

Prsten – schránek
 stříbro, přírodní kameny

BARBORA VYMAZALOVÁ

Naszyjnik
mosiądz

Náhrdelník
mosaz

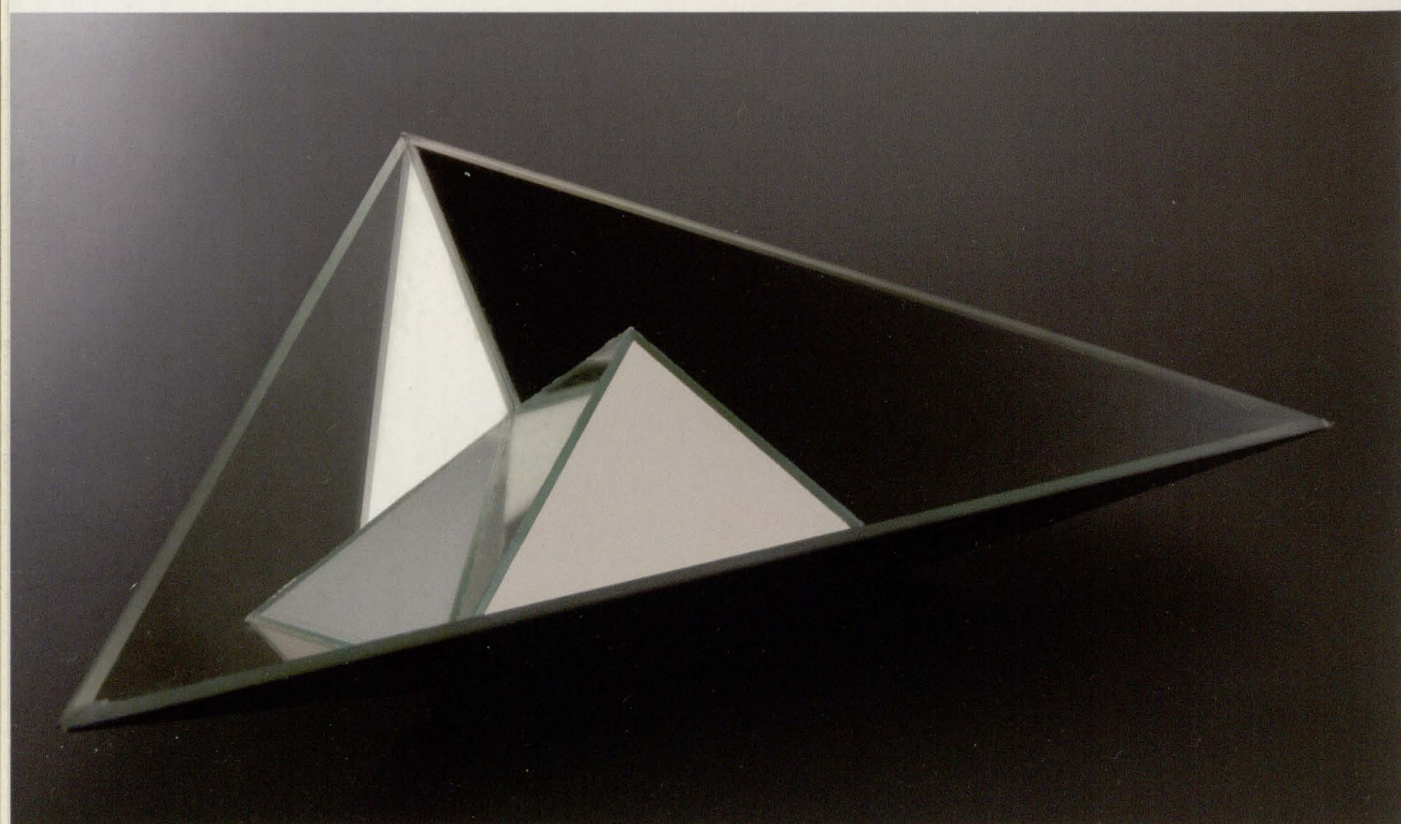
szkło

sklo

PETRA BOJANOVOVÁ

Stosunki
lustrzana miska trójkątna
2009 – 10

Vztahy
zrcadlová miska, trojúhelník
2009 – 10

MARTA HAVLÍČKOVÁ

Wazon opalizujący
szkło topione w formie
2008 – 09

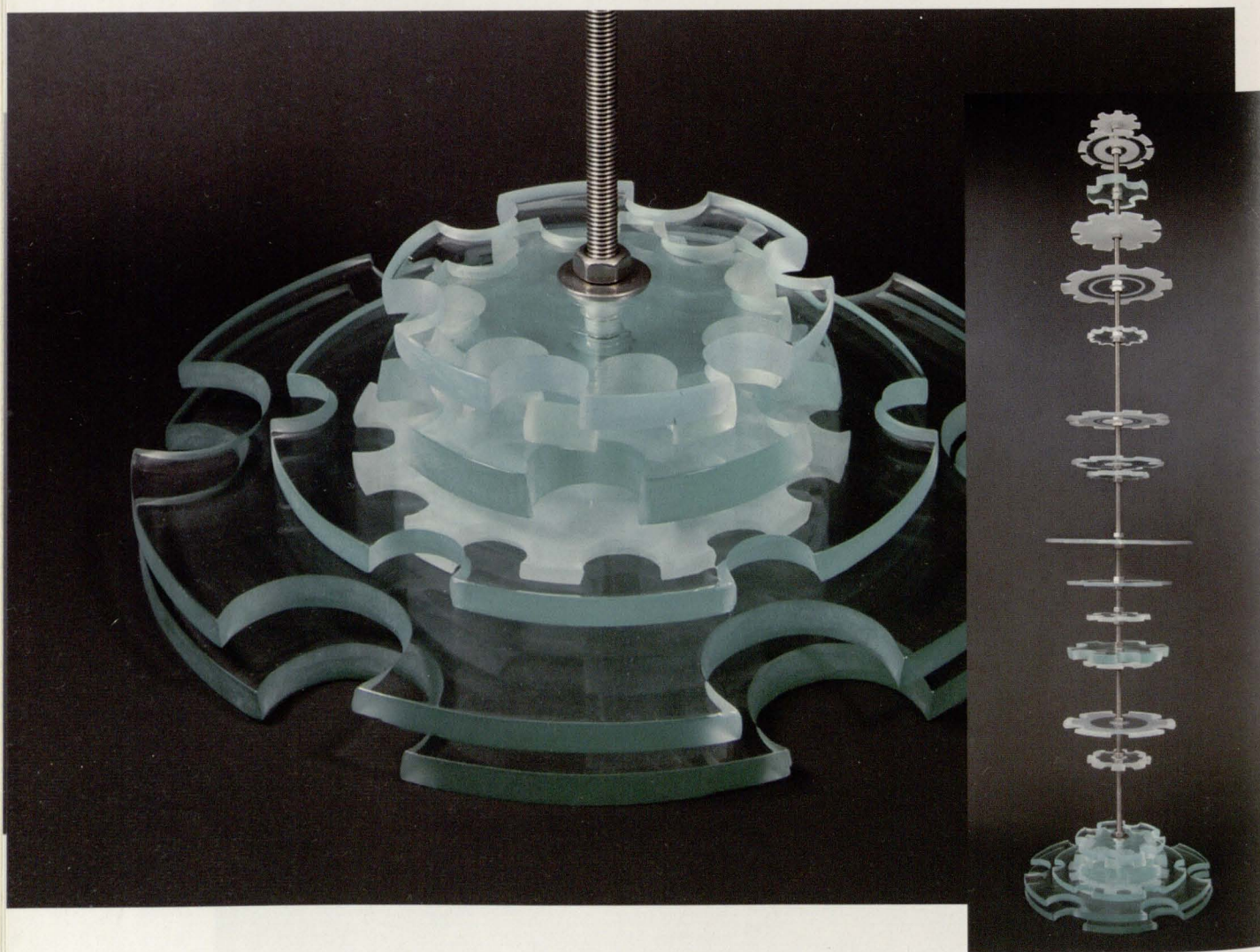
Váza opál
tavenice
2008 – 09

HANA HLUBUČKOVÁ

Objekt Wehikuł czasu
szkło przezroczyste,
łączone z metalem
2010 – 11

Objekt Stroj času
čiré sklo, kombinace s kovem
2010 – 11

ALENA HORECKÁ

Nagroda, wyróżnienie dla...
Hantle
metalowa konstrukcja ze śrubami
2009 – 10

Cena, ocenění pro...
Činky
kovové madlo se šrouby
2009 – 10

DAGMAR HRABÁNKOVÁ

Wazon, fusing

Váza, lehané sklo

JAN JELÍNEK

Ruch
patera, szkło topione w formie
2006 - 07Pohyb
mísa plochá, tavenice
2006 - 07

JIŘÍ KARÁSEK

Zabawa ze szkłem
szkło przeźroczyste, tworzywo
2006 – 07

Hra se sklem
čiré sklo, plast
2006 – 07

PETR KARBAN

Zabawa ze szkłem
mísa (szyjki butelek)
2008 – 09

Hra se sklem
mísa (hrdla lahví)
2008 – 09

ŠÁRKA LENERTOVÁ

Stosunki
szkło topione w formie
2009 – 10

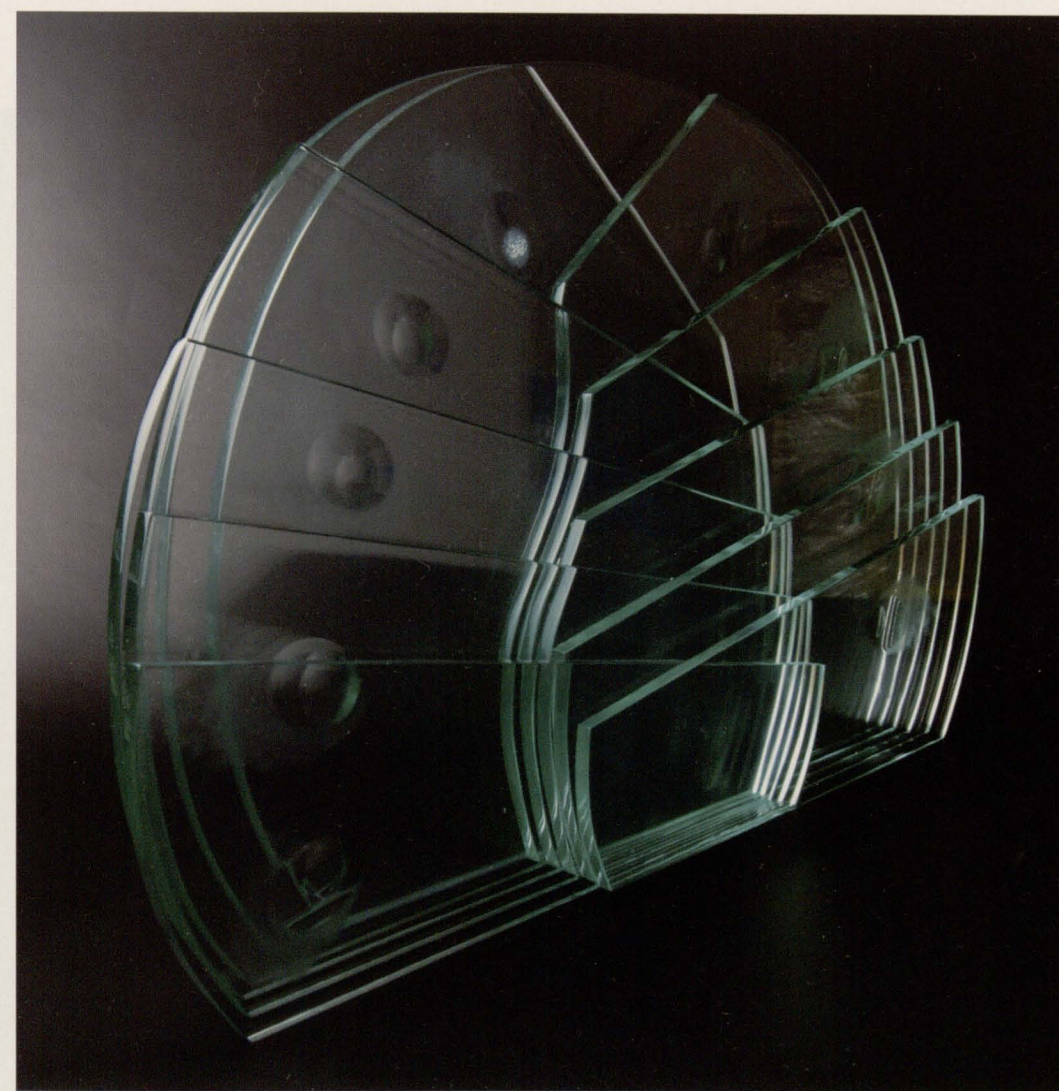
Vztahy
tavenice
2009 – 10

VERONIKA LUŇÁKOVÁ

Paw
szkło klejone (przezroczyste)
2010 – 11

Páv
lepený (čirý)
2010 – 11

LUCIE MUŽÍČKOVÁ

Zabawa ze szkłem „Baki”
 (różnokolorowe, malowane)
 2007 – 08

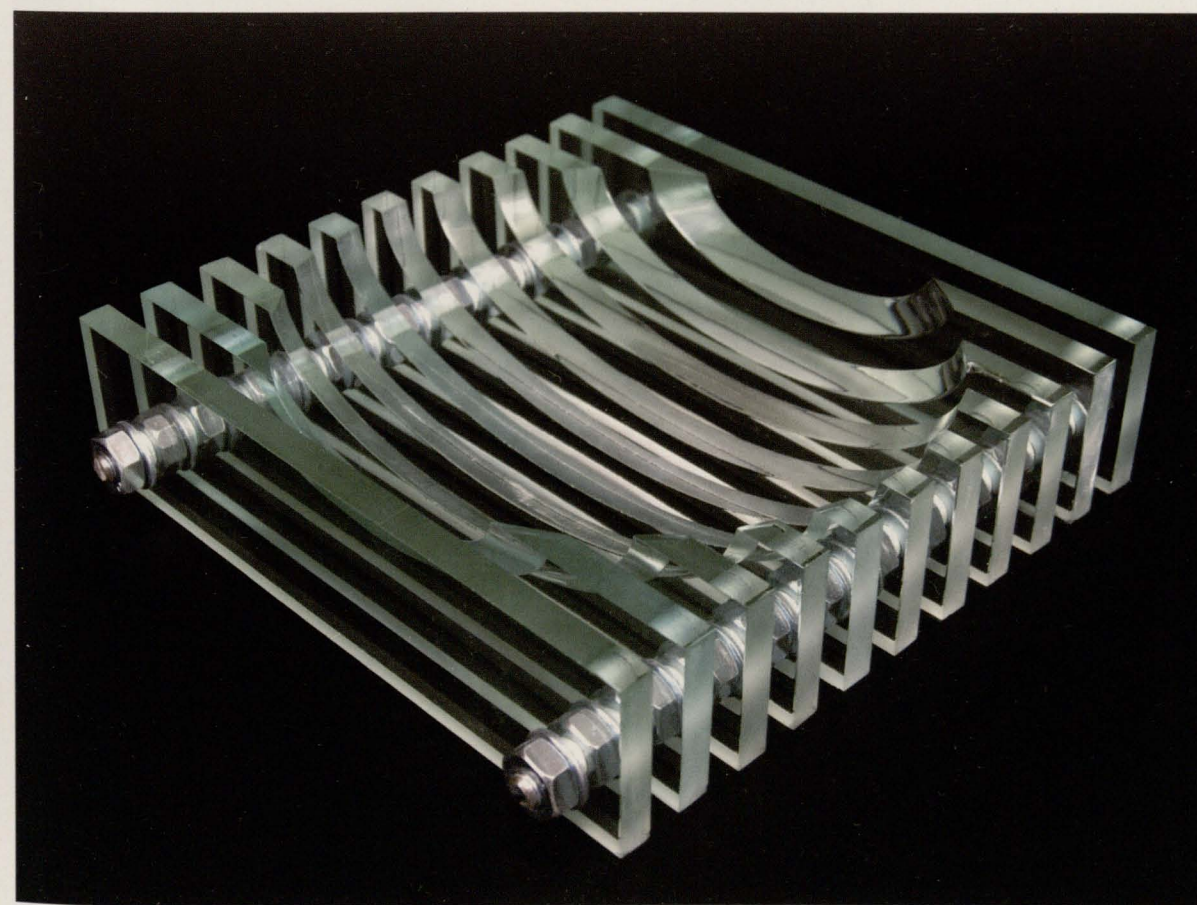
Hra se sklem „Káči”
 (různobarevné malované)
 2007 – 08

JIRÍ NOVOTNÝ

Zabawa ze szkłem
 patera ze šrubkami (szkło bezbarwne)
 2009-10

Hra se sklem
 misky se šroubama (čiré))
 2009 – 10

ZUZANA ŘEBÍČKOVÁ

Nakrycia stołowe
szkło topione w formie
2008 – 09

Stolování
tavenice topaz
2008 – 09

JIŘÍ RŮŽIČKA

Stosunki
szkło topione w formie
2009 – 10

Vztahy
tavenice
2009 – 10

NIKOLA ŠPICAROVÁ

Zabawa ze szkłem
2007 – 08

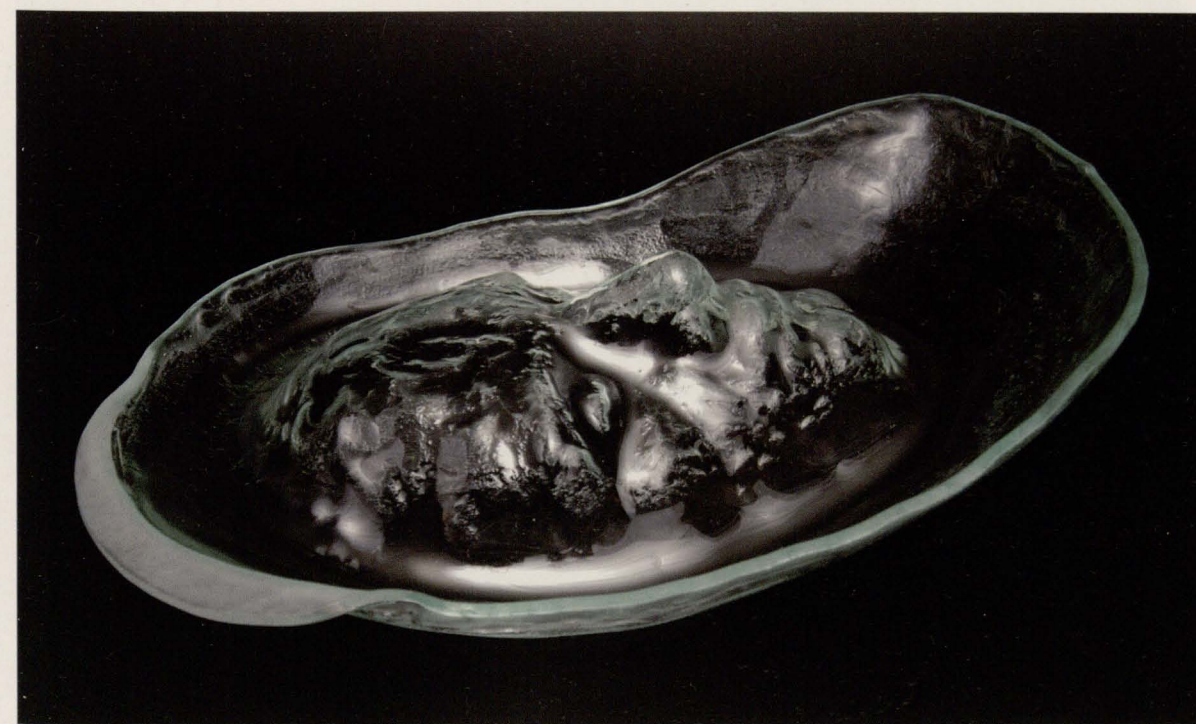
Hra se sklem
2007 – 08

PETRA STRÁNSKÁ

Głowy-twarz-maski
fusing (szkło przeźroczyste)
2010 – 11

Hlavy-obličej-maski
lehané sklo (čiré)
2010 – 11

BARBORA VYMAZALOVÁ

Stosunki
szkło topione w formie
2009 – 10

Vztahy
tavenice
2009 – 10

JAKUB BERDYCH

Transmisja
szkło topione w formie

Transmise
tavenice

NOTKI BIOGRAFICZNE – STUDENCI i WYKŁADOWCY

Petra Bojanovová

Ur. 24.08.1988 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: 2003-2007 Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Kamenický Šenov – design objektů světelných
2007-2010 Uniwersytet Techniczny w Libercu – Projektowanie szkła i biżuterii
od roku 2010 Uniwersytet Jana Evangelisty Purkyně Ústí nad Labem – pracownia szkła

Tereza Borlová

Ur. 13.07.1987 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Chomutovské soukromé gymnázium, s.r.o. (2000-2006); Vyšší odborná škola sklářská Nový Bor (2006-2009: tworzenie szkła artystycznego, profil: malowanie szkła); Uniwersytet Techniczny w Libercu (2009 – do dziś: Projektowanie szkła i biżuterii).
staże: Bid-Werk Frauenau Niemcy w 2009 r. (malarstwo i snycerstwo)

Alžběta Dvořáková

Ur. 14.10.1989 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Vyšší odborná škola uměleckoprůmyslová i Střední uměleckoprůmyslová škola, kierunek – Tworzenie zabawek i przedmiotów do zabawy

Kateřina Eršilová

Ur. 09.05.1989 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská v Železném Brodě (kierunek formowanie, malowanie i trawienie szkła), 2004-2008, Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská (kierunek biżuteria ze szkła), 2009 TUL Wydział Tekstyliów, kierunek: Projektowanie szkła i biżuterii
staże: Glasfachschule in Zwiesel, Niemcy (szkło malowane) 2006

Martin Grosman

Ur. 21.09.1986 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola Jablonec nad Nysą – metaloplastyka
nagrody: trzecie miejsce w konkursie Mistrz Kryształ 2009

Žaneta Hanušová

Ur. 10.05.1989 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská v Železném Brodě, kierunek Formowanie, malowanie i trawienie szkła (2004-2008), kierunek metaloryt (2008 – 2009)
Uniwersytet Techniczny w Libercu, kierunek Projektowanie

MEDAILONY - STUDENTI a PEDAGOGOVÉ

Petra Bojanovová

nar. 24. 8. 1988

Vystudované školy a studijní obory: 2003–2007 Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Kamenický Šenov – design světelných objektů
2007–2010 Technická univerzita Liberec – navrhování skla a šperku
od roku 2010 Univerzita Jana Evangelisty Purkyně Ústí nad Labem – ateliér skla

Tereza Borlová

nar. 13. 7. 1987

Vystudované školy a studijní obory: Chomutovské soukromé gymnázium, s.r.o. (2000-2006); Vyšší odborná škola sklářská Nový Bor (2006–2009; Tvorba uměleckého skla se zaměřením na malování skla); Technická univerzita v Liberci (2009 – dosud; Návrhářství skla a šperku)
stáže: Bid-Werk Frauenau Německo v r. 2009 (Volná malba a řezbářství)

Alžběta Dvořáková

nar. 14. 10. 1989

Vystudované školy a studijní obory: Vyšší odborná škola uměleckoprůmyslová a Střední uměleckoprůmyslová škola, obor – Tvorba hraček a herních předmětů

Kateřina Eršilová

nar. 9. 5. 1989

Vystudované školy a studijní obory: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská v Železném Brodě (Oddělení malování, leptání a tvarování skla) 2004–2008, SUPŠ (Oddělení skleněné bižuterie) 2009
TUL textilní fakulta, obor: Návrhářství skla a šperku
stáže: na Glasfachschule ve Zwieselu, Německo (Oddělení malovaného skla) 2006

Martin Grosman

nar. 21. 9. 1986

Vystudované školy a studijní obory: SUPŠ Jablonec nad Nisou – Pasířství
ocenění: 3. místo v soutěži Mistr křišťálu 2009

Žaneta Hanušová

nar. 10. 5. 1989

Vystudované školy a studijní obory: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská v Železném Brodě, obor Tvarování, malování a leptání skla (2004–2008), obor Kovovýtí (2008–2009)
Technická univerzita v Liberci, obor Návrhářství skla a šperku (2009–2011)
ocenění: 1. místo v soutěži Víze skla – Netradiční využití a budoucnost skla (2010)

szkła i biżuterii (2009 - 2011)

nagrody: pierwsze miejsce w konkursie Wizja szkła – nietradycyjne wykorzystanie i przyszłość szkła (2010)

Marta Havlíčková

Ur. 15.05.1985 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: 2000 – 2004 Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Železný Brod, Modelowanie szkła prasowanego – metaloryt
2004 – 2007 Vyšší odborná škola sklářská, Nový Bor, malowanie szkła
2007 – 2011 Uniwersytet Techniczny w Libercu, Wydział Tekstyliów, Katedra Designu, Projektowanie szkła i biżuterii
staże: 2009 – 2010 Akademia Sztuk Pięknych, Wrocław
2005 Summer Academy Session, Bild-Werk Frauenau, Niemcy
nagrody:
2006 Rzemiosło i sztuka szkła, Nový Bor, drugie miejsce
2007 Mozaika – Jablonex Group, pierwsze miejsce
2009 Mistrz Kryształ – Preciosa, drugie miejsce

Hana Hlubučková

Ur. 17.03.1989 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Železný Brod – grawerowanie szkła, Uniwersytet Techniczny w Libercu – Projektowanie szkła i biżuterii

Alena Horecká

Ur. 23.06.1988 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola i Vyšší odborná škola w Jabloncu nad Nysą, Tworzenie i projektowanie wzorów biżuterii – metaloplastyka
nagrody: projekt logo dla firmy Komunitní plánování sociálních služeb w Jabloncu nad Nysą – drugie miejsce, Mistrz Kryształ 2010 – drugie miejsce w kategorii Preciosa – Žyrandole

Dagmar Hrabánková - wykładowca

Ur. 14.12.1948 r. Týniště nad Orlicí

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Železný Brod, 1968, Wyższa Szkoła Artystyczno-Przemysłowa w Pradze, 1975, pracownia szkła, kierunek szkło, prof. Stanislav Libenský
staże: Norwegia, 1968/1989
nagrody: Rok ženy – Rok Kobiety 1977, nagroda związku Československý svaz výtvarných umělců, Fond výtvarných umění
działalność pedagogiczna: 1999-2011 Uniwersytet Techniczny w Libercu, Wydział Tekstyliów, Katedra Designu
realizacje: Słowacja, budowle sakralne, szklane witraże,

Marta Havlíčková

nar. 15. 5. 1985

Vystudované školy a studijní obory: 2000–2004 Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Železný Brod, Modelářství lisovaného skla – kovovýtí
2004–2007 Vyšší odborná škola sklářská, Nový Bor, Malba skla
2007–2011 Technická univerzita v Liberci, Textilní fakulta, Katedra designu, Návrhářství skla a šperku
stáže: 2009–2010 Akademia Sztuk Pięknych, Wrocław; 2005 Summer Academy Session, Bild-Werk Frauenau, Německo
ocenění: 2006 Řemeslo a umění ve skle, Nový Bor, 2. místo; 2007 Mozaika – Jablonex Group, 1. místo; 2009 Mistr křišťálu – Preciosa, 2. místo

Hana Hlubučková

nar. 17. 3. 1989

Vystudované školy a studijní obory: SUPŠ Železný Brod – Rytí skla, TUL – Návrhářství skla a šperku

Alena Horecká

nar. 23. 6. 1988

Vystudované školy a studijní obory: Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola v Jablonci nad Nisou, Tvorba a vzorování bižuterie – pasířství
ocenění: Návrh loga pro Komunitní plánování sociálních služeb v Jablonci nad Nisou – 2. místo, Mistr křišťálu 2010 – 2. místo v kategorii Preciosa–Lustry, a.s.

Dagmar Hrabánková - pedagog

Nar. 14.12.1948, Týniště nad Orlicí
Studim (školy) a studijní obor : SUPŠ Železný Brod, 1968, VŠUP Praha, 1975, atelier sklo, obor sklo, prof. Stanislav Libenský
stáže : Norsko, 1968/1989
ocenění: Rok ženy 1977, cena FVU
pedagogická činnost: 1999-2011 TUL Liberec, Fakulta textilní, katedra designu, realizace: Slovensko, sakrální stavby, skleněné vitráže, kostel Ťahanovce, kostel Myslava, kaple Košice 1983-1992; Rekreační zařízení MV SR, vitráže, 1987; Agrobanka Liberec, mozaikový objekt hala banky, 1992 atd

Lenka Klimtová

nar. 4. 3. 1987

Vystudované školy a studijní obory: Fakulta textilní – Design skla a šperku

Jiří Karásek

nar. 10. 6. 1986

Vystudované školy a studijní obory: Střední uměleckoprůmyslová škola v Jablonci nad Nisou

kościół Ťahanovce, kościół Myslava, kaplica Košice 1983-1992; obiekt wczasowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Słowacji, witraże, 1987; Agrobanka Liberec, mozaikowy obiekt w holu banku, 1992 i in.

Lenka Klimtová

Ur. 4.03.1987 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Wydział Tekstyliów – design szkła i biżuterii

Jiří Karásek

Ur. 10.06.1986 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola w Jabloncu nad Nysą

Šárka Lenertová

Ur. 30.10.1987 r. Praga

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Gymnázium Arabská, Praga – przedmioty humanistyczne, Uniwersytet Techniczny w Libercu – Projektowanie szkła i biżuterii

Veronika Luňáková

Ur. 05.12.1986 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Vyšší odborná škola obalové techniky i SŠ Štětí – Projektowanie opakowań, szkoła językowa – Akademie J.A. Komenského – angielski, Vyšší odborná škola sklářská i Střední škola Nový Bor (1 rok VOŠ) – malowanie szkła, Uniwersytet Techniczny w Libercu – Projektowanie szkła i biżuterii

Lucie Mužicková

Ur. 19.03.1984 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Železný Brod - Formowanie, malowanie i trawienie szkła Uniwersytet Techniczny w Libercu, Katedra designu, Projektowanie szkła i biżuterii staże: Jablonex group nagrody: 2008 – nagroda specjalna w tygodniu pomysłów dla Jablonex Group 2010 nagroda fundacji Preciosa za pracę licencjacką

Adéla Němečková

Ur. 25.06.1984 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Kamenický Šenov, szlifowanie szkła Uniwersytet Techniczny w Libercu, kierunek nauczycielski I stopnia szkół podstawowych

Šárka Lenertová

nar. 30. 10. 1987

Vystudované školy a studijní obory: Gymnázium Arabská, Praha 6 – humanitní předměty, TUL v Liberci – Návrhářství skla a šperku

Veronika Luňáková

nar. 5. 12. 1986

Vystudované školy a studijní obory: VOŠ obalové techniky a SŠ Štětí – obalová technika, Jazyková škola – Akademie J.A. Komenského – angličtina, Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola Nový Bor (1 rok VOŠ) – Malování skla, Technická univerzita v Liberci – Návrhářství skla a šperku

Lucie Mužicková

nar. 19. 3. 1984

Vystudované školy a studijní obory: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Železný Brod – Malování, tvarování a leptání skla TUL Liberec, Katedra designu, Návrhářství skla a šperku stáže: Jablonex group ocenění: 2008 – Speciální ocenění v týdnu nápadů pro Jablonex Group; 2010 Cena nadace Preciosa za bakalářskou práci

Adéla Němečková

nar. 25. 6. 1984

Vystudované školy a studijní obory: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Kamenický Šenov – Broušení skla Technická univerzita v Liberci, učitelství 1. stupně základních škol

Jiří Novotný

nar. 15. 6. 1988

Vystudované školy a studijní obory: SPŠK Bechyně – Průmyslový design, TUL Liberec – Návrhářství skla a šperku stáže: Nafta Gbely – grafický design, Slovensko

Tereza Péková

nar. 30. 3. 1989 v Turnově

Vystudované školy a studijní obory: SUPŠ – Zlatnictví a stříbrnictví, TUL – textilní a oděvní návrhářství-design skla a šperku ocenění: 2.místo na kovářském sympoziu Hefaiston, kategorie: Šperk

Jiří Novotný

Ur. 15.06.1988 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: SPŠK Bechyně – projektant przemysłowy, Uniwersytet Techniczny w Libercu – Projektowanie szkła i biżuterii staże: Nafta Gbely – design graficzny, Słowacja

Tereza Péková

Ur. 30.03.1989 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: SUPŠ – zlotnictwo i projektowanie w srebrze, Uniwersytet Techniczny w Libercu – Projektowanie tekstyliów i odzieży – design szkła i biżuterii nagrody: drugie miejsce na sympozjum kowalstwa Hefaiston, kategoria biżuteria

Jelena Potylková

Ur. 17.10.1980 r.

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: 1990 – 1997 – liceum, matura, Kazachstan; 1998 – 2001 – Střední odborné učiliště, kierunek: zlotnik – jubiler, Jablonec nad Nysą, praktyka w firmie Vladimír Hejral, Rcz; 2004 – 2006 – Vyšší odborná škola, kierunek Plastyka i rzemiosło artystyczne – Bite medale i monety – specjalista dyplomowany Jablonec na Nysą, RCz; 2008 – 2011 Uniwersytet Techniczny w Libercu, Wydział Tekstyliów – design szkła i biżuterii, RCz nagrody: konkurs Mistrz Kryształ 2010; pierwsze i drugie miejsce w kategorii Preciosa Figurki, pierwsze i trzecie miejsce w kategorii Preciosa Żyrandole,

Ludmila Šikolová - wykładowca

Ur. 06.09.1965 r. w Jabloncu nad Nysą

e-mail : lida.sikolova@seznam.cz

Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki:

1979-1983 Střední průmyslová škola bižuterní, Jablonec n. N., kierunek metaloryt

1985-1991 Wyższa Szkoła Artystyczno-Przemysłowa w Pradze, pracownia metalu i biżuterii, doc.L. Růžicka, prof. J. Harcuba, prof. V.K. Novák

1996 Rhode Island School of Design, Providence (RI-USA)

Działalność pedagogiczna:

1991-1992 nauczyciel przedmiotu w Střední uměleckoprůmyslové škole w Jabloncu nad Nysą 1992-1998 prowadząca pracownię metalu i biżuterii w Wyższej Szkole Artystyczno-Przemysłowej w Pradze od 2002 asystentka na Uniwersytecie Technicznym w Libercu, Katedra designu Wydziału Tekstyliów Wystawy indywidualne: 1992 – Malá výstavní síň, Liberec 1995 – Středoevropská galerie, Praha (z S. Kafkovą) 2000 – Galerie u Prstenu, Praha

Jelena Potylková

nar. 17. 10. 1980

Vystudované školy a studijní obory: 1990–1997 Gymnázium, maturita, Kazachstán; 1998–2001 Střední odborné učiliště, učební obor Zlatník–klenotník, Jablonec nad Nisou, s praxí ve firmě Vladimír Hejral; 2004–2006 Vyšší odborná škola, obor Výtvarná a uměleckořemeslná tvorba – ražená medaile a mince – DiS, Jablonec na Nisou; 2008–2011 studium na Technické univerzitě Liberec, Fakulta textilní, Design šperku a skla. ocenění: v soutěži „Mistr křišťálu 2010“ 1. a 2. místo v kategorii Preciosa Figurky s.r.o., 1. a 3. místo v kategorii Preciosa Lustry

Ludmila Šikolová - pedagog

Magister artis

Nar. 6.9.1965 v Jablonci n. Nisou

E-mail : lida.sikolova@seznam.cz

Studia:

1979-1983 Střední průmyslová škola bižuterní, Jablonec n.N., obor rytí kovu 1985-1991 Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, atelier kovu a šperku, doc.L. Růžicka, prof. J.Harcuba, prof. V.K.Novák 1996 Rhode Island School of Design, Providence (RI-USA) Pedagogická činnost: 1991-1992 odborný učitel na Střední uměleckoprůmyslové škole v Jablonci n.N. 1992-1998 lektorka ateliéru kovu a šperku na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze od 2002 odborná asistentka na TU Liberec Katedry designu FT Samostatné výstavy: 1992- Malá výstavní síň, Liberec 1995- Středoevropská galerie, Praha (s S. Kafkovou) 2000- Galerie u Prstenu, Praha 2003 – Galerie Langův dům, Frýdek-Místek 2007 – Galerie N, Jablonec nad Nisou (s A.Tachezyovou) 2010 – Galeria Rynek, Legnica, Polsko 2011 - Oblastní galerie Vysočina, Jihlava Zastoupení ve sbírkách: Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, Praha Moravská Galerie, Brno Muzeum skla a bižuterie, Jablonec n./Nisou Muzeum Českého ráje, Turnov Alice and Louis Koch Collection, USA Slovenská národná galéria, Bratislava, Slovensko Severočeské muzeum, Liberec Ocenění: Cena Daniela Swarovského – 1. cena v oboru šperk. 1995 Pravidelně se zúčastňuji kolektivních výstav a sympózií v tuzemsku i v zahraničí. www.pentimenti.cz

2003 – Galerie Langův dům, Frýdek-Místek
 2007 – Galerie N, Jablonec nad Nisou (z A. Tachezyovů)
 2010 – Galeria Rynek, Legnica
 2011 – Oblastní galerie Vysočina, Jihlava
 Práce v zbiorach:
 Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, Praha
 Moravská Galerie, Brno
 Muzeum skla a bižuterie, Jablonec nad Nysą
 Muzeum Českého ráje, Turnov
 Alice and Louis Koch Collection, USA
 Slovenská národná galéria, Bratislava, Slovensko
 Severočeské muzeum, Liberec
 Nagrody:
 Cena Daniela Swarovského – I nagroda w dziedzinie biżuterii, 1995
 Regularnie uczestniczy w wystawach grupowych i plenerach oraz sympozjach w kraju i za granicą.
 www.pentimenti.cz

Petra Stránská

Ur. 20.05.1989 r.
 Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Železný Brod, Obrábka artistyczna szkła, kierunek Tworzenie i produkcja szklanych figurek
 staże: wymiana z Glasfachschule Zwiesel, Niemcy
 nagrody: pierwsze miejsce w konkursie Wizja szkła – nietradycyjne wykorzystanie i przyszłość szkła, Uniwersytet Techniczny w Libercu

Iveta Táborová

Ur. 24.01.1990
 Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Střední uměleckoprůmyslová škola, Projektowanie i wyrób zabawek i przedmiotów dekoracyjnych

Jiří Růžička

Ur. 15.07.1982 r.
 Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Uniwersytet Techniczny w Libercu, Projektowanie szkła i biżuterii

Zuzana Řebíčková

Ur. 06.04.1984 r.
 Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Uniwersytet Techniczny w Libercu, kierunek Projektowanie tekstyliów i odzieży, Vyšší odborná škola w Jabloncu nad Nysą, kierunek Bite medale i monety, Střední uměleckoprůmyslová škola w Jabloncu nad Nysą, kierunek Formowanie i grawerowanie matryc

Petra Stránská

nar. 20. 5. 1989
 Vystudované školy a studijní obory: Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Železný Brod, Výtvarné zpracování skla, obor Tvorba a výroba skleněných figurek
 stáže: výměnný pobyt v Glasfachschule Zwiesel, Německo
 ocenění: 1. místo v soutěži Víze skla – netradiční využití a budoucnost skla, Technická univerzita v Liberci

Jiří Růžička

nar. 15. 7. 1982
 Vystudované školy a studijní obory: TUL v Liberci, Návrhářství skla a šperku

Zuzana Řebíčková

nar. 6. 4. 1984
 Vystudované školy a studijní obory: Technická univerzita v Liberci, obor Textilní a oděvní návrhářství, Vyšší odborná škola v Jablonci nad Nisou, obor Ražená medaile a mince, Střední uměleckoprůmyslová škola v Jablonci nad Nisou, obor Tvarování a rytectví raznic

Kateřina Šípová

nar. 27. 4. 1990
 Vystudované školy a studijní obory: TUL – Sklo a šperk
 stáže: Bild-werk Frauenau, Německo
 ocenění: Dobrý studentský design 2009

Iveta Táborová

Nar. 24. 1. 1990 Příbram
 studim (školy) a studijní obor :SUPŠ-Střední uměleckoprůmyslová škola, obor- navrhování a výroba hraček a dekorativních předmětů

Barbora Vymazalová

nar. 15. 5. 1985
 Vystudované školy a studijní obory: Výtvarná škola Václava Hollara, obor Propagační výtvarnictví, Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Železný Brod, obor Broušení a vzorování broušeného skla; Technická univerzita v Liberci, obor Textilní a oděvní návrhářství / Návrhářství skla a šperku
 stáže: Dvoutýdenní stáž ve sklářské škole v německém Zwieselu
 ocenění: 1. místo, Soutěž mladých sklářů, Karlovy Vary, 2008; Cena poroty, 1. mezinárodní sklářská cena Zwieseler Kölbl, Německo, 2009

Kateřina Šípová

Ur. 27.04.1990 r.
 Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Uniwersytet Techniczny w Libercu szkło i biżuteria
 staże: Bild-werk Frauenau, Niemcy
 nagrody: Dobry studencki design 2009

Barbora Vymazalová

Ur. 15.05.1985 r.
 Ukończone szkoły i uczelnie, kierunki: Výtvarná škola Václava Hollara, kierunek Sztuka reklamowa, Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Železný Brod, kierunek Szlifowanie i projektowanie wzorów szkła szlifowanego, Uniwersytet Techniczny w Libercu, kierunek Projektowanie tekstyliów i odzieży / Projektowanie szkła i biżuterii
 staże: dwutygodniowy staż w szkole szklarskiej w Zwiesel, Niemcy
 nagrody: pierwsze miejsce, konkurs młodych szklarzy, Karlowe Vary, 2008
 nagroda jury, pierwsza międzynarodowa szklarska nagroda „Zwieseler Kölbl”, Niemcy, 2009

SZTUKA DESIGNU. Biżuteria i szkło

Studenci i Mistrzowie Katedry Designu Uniwersytetu Technicznego w Libercu.

kwiecień – maj 2011

UMĚNÍ DESIGNU. Šperk a sklo

Studenti a pedagogové Katedry designu Technické univerzity v Liberci.

duben – květen 2011

Organizátor projektu i wydawca katalogu:

Organizátor projektu a vydavatel katalogu:

Galeria Sztuki BWA

ul. Długa 1

58-500 Jelenia Góra

tel. +48 75 75 266 69

fax +48 75 76 75 132

http://galeria-bwa.karkonosze.com

Dyrektor / Ředitelka:

Janina Hobgarska

Współorganizator, Partner projektu

Spółorganizator, partner projektu:

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCÍ

Studentská 1402/2

46001 Liberec

tel. +420 485353596

Rektor / Rektor:

Prof. Dr. Ing. Zdeněk Kús

Koordinátor / Koordinátor projektu:

Ilona Rajkowska

Współpraca / Spolupráce:

Joanna Mielech

Koordinátor i kurator czeski / Koordinátorka české části a kurátorka:

M.A. Ludmila Šíkolová

Projekt katalogu i materiałów promocyjnych / Grafický návrh katalogu a propagačních materiálů:

Bogumiła Twardowska – Rogacewicz

Reprodukcje / Foto:

Tomasz Mielech

Tłumaczenia / Překlady:

Helena Jankowska

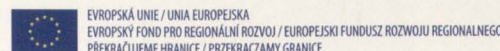
Przygotowanie do druku / K tisku připravila:

Bogumiła Twardowska – Rogacewicz

Druk / Tisk:

Jaks, Wrocław

ISBN 978 - 83 - 87871 - 72 - 7

Projekt „Sztuka Designu. Biżuteria, szkło” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego za pośrednictwem Euroregionu Nisa oraz ze środków gminy – Miasta Jelenia Góra. Projekt „Umění designu. Šperk, sklo” je spolufinancován z prostředků Evropské unie v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím Euroregionu Nisa a rozpočtu Města Jelenia Góra.

ilustracje:

s. 3

ADELA NĚMEČKOVÁ

Głowa w środku i na zewnątrz

opaska na czoło, żarówki, materiały elektryczne

Hlava vně a uvnitř – čelenky, žárovky + elektromateriál

s. 7, 95

PETR KARBAN

Ozdoba na nos, metal

Ozdoba nosu, kov

s. 11

JIŘÍ NOVOTNÝ

Ręka – najdoskonalsze narzędzie, łubek na palec, mosiądz

Ruka nejdokonalejší nástroj, dlaň na prsty, mosaz

s. 23

JIŘÍ KARÁSEK

Zabawa ze szkłem

Spirála

Hra se sklem

Spirála

s. 24

ALŽBĚTA DVOŘÁKOVÁ

Ręka – najdoskonalsze narzędzie

pierscień - wachlarz, biały mosiądz, skóra

Ruka nejdokonalejší nástroj

prsten - vějíř, bílá mosaz, kůže

s. 48

PETRA STRÁNSKÁ

Naszyjnik, klisza fotograficzna

Náhrdelník, filmový pás

biżuteria, szkło, šperk, sklo, biżuteria, szkło, šperk, sklo, biżuteria, szkło

SZTUKA DESIGNU. Biżuteria i szkło

Studenti i Mistrzowie Katedry Designu Uniwersytetu Technicznego w Libercu.
kwiecień – maj 2011

UMĚNÍ DESIGNU. Šperk a sklo

Studenti a pedagogové Katedry designu Technické univerzity v Liberci.
duben – květen 2011

Organizátor projektu i wydawca katalogu:
Organizátor projektu a vydavatel katalogu:

Galeria Sztuki BWA

ul. Długa 1
58-500 Jelenia Góra
tel. +48 75 75 266 69
fax +48 75 76 75 132
<http://galeria-bwa.karkonosze.com>
Dyrektor / Ředitelka:
Janina Hobgarska

Współorganizator, Partner projektu
Spolupořadatel, partner projektu:

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCÍ

Studentská 1402/2
46001 Liberec
tel. +420 485353596
Rektor / Rektor:
Prof. Dr. Ing. Zdeněk Kůs

Koordinátor / Koordinátor projektu:

Ilona Rajkowska
Współpraca / Spolupráce:
Joanna Mielech

Koordinátor i kurator czeski / Koordinátorka české části a kurátorka:
M.A. Ludmila Šíkolová

Projekt katalogu i materiałów promocyjnych / Grafický návrh katalogu a propagačních materiálů:
Bogumiła Twardowska – Rogacewicz

Reprodukcje / Foto:
Tomasz Mielech

Tłumaczenia / Překlady:
Helena Jankowska

Przygotowanie do druku / K tisku připravila:
Bogumiła Twardowska – Rogacewicz

Druk / Tisk:
Jaks, Wrocław

ISBN 978 – 83 – 87871 – 72 – 7

ilustracje:

s. 3
ADÉLA NĚMEČKOVÁ
Głowa w środku i na zewnątrz
opaska na czoło, żarówki, materiały elektryczne
Hlava vně a uvnitř – čelenky, žárovky + elektromateriál

s. 7, 95
PETR KARBAN
Ozdoba na nos, metal
Ozdoba nosu, kov

s. 11
JIŘÍ NOVOTNÝ
Ręka – najdoskonalsze narzędzie, tubek na palec, mosiądz
Ruka nejdokonalejší nástroj, dlahy na prsty, mosaz

s. 23
JIŘÍ KARÁSEK
Zabawa ze szkłem
Spirala
Hra se sklem
Spirála

s. 24
ALŽBĚTA DVOŘÁKOVÁ
Ręka – najdoskonalsze narzędzie
pierścień - wachlarz, biały mosiądz, skóra
Ruka nejdokonalejší nástroj
prsten - vějíř, bílá mosaz, kůže

s. 48
PETRA STRÁNSKÁ
Naszyjnik, klisza fotograficzna
Náhrdelník, filmový pás

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZECIĄCAMY GRANICE

Projekt „Sztuka Designu. Biżuteria, szkło” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego za pośrednictwem Euroregionu Nisa oraz ze środków gminy – Miasta Jelenia Góra.
Projekt „Umění designu. Šperk, sklo” je spolufinancován z prostředků Evropské unie v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj prostřednictvím Euroregionu Nisa a rozpočtu Města Jelenia Góra.

żuteria, szkło, špe

ISBN 978 - 83 - 87871 - 72 - 7